ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЧЕЛОПЕЧ

2021 – 2028 г.

акт. декември 2023 г.

Съдържание

I. ВЪВЕДЕНИЕ 4

II. ОБХВАТ И ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА 6

III. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНАТА 7

1. Административно-териториално разположение 7

2. Релеф 7

4. Полезни изкопаеми 7

5. Водни ресурси 8

IV. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ПРОГНОЗА ЗА КОЛИЧЕСТВОТО И СЪСТАВА НА ОТПАДЪЦИТЕ ЗА ПЕРИОДА НА ДЕЙСТВИЕ НА ПРОГРАМАТА 10

IV.1 АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ В ОБЩИНА ЧЕЛОПЕЧ 10

IV.2 АНАЛИЗ НА ДЕЙСТВАЩОТО НАЦИОНАЛНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 30

IV.3. АНАЛИЗ ЗА ПРИЛАГАНЕТО НА ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА МЕСТНО НИВО 40

IV.4 АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТТА НА РЕГИОНАЛНО СДРУЖЕНИЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ (РСУО) 49

IV.5 АНАЛИЗ НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ В Т.Ч. ПРИЛАГАНЕ НА КОНТРОЛНИТЕ ФУНКЦИИ СЪГЛАСНО НАЦИОНАЛНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И МЕСТНИТЕ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ 53

IV.6 АНАЛИЗ НА ЗАМЪРСЕНИ В МИНАЛОТО ПЛОЩАДКИ ЗА ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИ И ОСЪЩЕСТВЕНИ МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ 63

IV.7 АНАЛИЗ НА ВЪВЕДЕНИТЕ СХЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ПРИНЦИПА НА „ОТГОВОРНОСТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛЯ” И „ЗАМЪРСИТЕЛЯТ ПЛАЩА” 65

Принципи и схеми за управление на отпадъците в община Челопеч 65

1. Същност на принципа „Замърсителят плаща”. 65

2. Същност на принципа „Отговорност на производителя“ (ОП) 65

IV.8 АНАЛИЗ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 69

IV.9 АНАЛИЗ НА ПРИЛОЖЕНИТЕ МЕРКИ И СЪЩЕСТУВАЩИ ПРАКТИКИ ПО ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ 75

IV.10 ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ИНСТРУМЕНТИ И СТИМУЛИ В ОБЛАСТТА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ И ЕФЕКТИВНОСТТА ОТ ДЕЙСТВИЕТО ИМ 77

IV.11 ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ФИНАНСОВИТЕ ПОТОЦИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ С ОТПАДЪЦИТЕ 86

IV. SWOT АНАЛИЗ 94

VI. ЦЕЛИ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И АЛТЕРНАТИВИ ЗА ПОСТИГАНЕТО ИМ 98

VII. РАЗРАБОТВАНЕ НА ПРОГРАМИ С МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ И ИНДИКАТОРИ ЗА ПРОСЛЕДЯВАНЕ НА НАПРЕДЪКА НА МЕРКИТЕ, СЪГЛАСНО НПУО 2021 -2027 г. 100

ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ (ППОО) 101

ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ХРАНИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ 107

ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ 112

ПОДПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ И ОТПАДЪЦИ ОТ СТРОИТЕЛСТВО И РАЗРУШАВАНЕ 117

ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА МРО 122

ПОДПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОПАКОВКИТЕ И ОТПАДЪЦИТЕ ОТ ОПАКОВКИ 126

ПРОГРАМА ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ 129

VI. КООРДИНАЦИЯ С НАЦИОНАЛНИ, ОБЩИНСКИ И РЕГИОНАЛНИ ПРОГРАМИ 132

VI. 1. КООРДИНАЦИЯ С ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ НА НАЦИОНАЛНО НИВО 132

VI. 2. КООРДИНАЦИЯ С ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ НА ОБЩИНА ЧЕЛОПЕЧ 133

VII. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЧЕЛОПЕЧ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г. 134

VIII. НАСОКИ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ И ОРГАНИЗИРАНЕ НА КОНСУЛТАЦИИ С ОБЩЕСТВЕНОСТТА И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ ПРИ РАЗРАБОТВАНЕ НА ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 136

1. Общи положения 136

2. Анализ на заинтересованите страни 136

3. Методи за провеждане на консултации 138

4. Организиране на процеса на публични консултации 140

IX. ПРОЦЕДУРА ЗА ПРЕЦЕНКА НЕОБХОДИМОСТТА ОТ ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА И ОЦЕНКА НА СЪВМЕСТИМОСТТА С ПРЕДМЕТА И ЦЕЛИТЕ НА ОПАЗВАНЕ НА ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ, В СЪОТВЕТСТВИЕ С ИЗИСКВАНИЯТА НА ЗООС И ЗБР 143

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за управление на отпадъците на община Челопеч за периода 2021 – 2028 г. е изготвена на основание чл. 52, ал.1 от Закона за управление на отпадъците (*в сила от 13.07.2012 г., обн., ДВ, бр. 19 от 5 Март 2021 г.*), неразделна част от програмата за опазване на околната среда.

Основната цел на Програмата е да допринесе за устойчивото развитие на община Челопеч, чрез реализиране и прилагане на интегрирана система за управление на отпадъците, която следва да доведе до намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от генерираните отпадъци, увеличаване дела на разделно събраните отпадъци както и стимулиране на инвестициите за подобряване управлението на отпадъците. Програмата е изготвена въз основа на налични данни за отпадъците в общината, резултати от проведени проучвания за системите за управление на отпадъците, както и въз основа на анализа на възможностите за финансиране на дейности свързани с отпадъци.

В програмата са направени експертни предложения и прогнози за периода 2021 – 2028 г., за развитието на инфраструктурата и практиките за управление на отпадъците, в т.ч.:

- демографска прогноза;
- прогноза за образуваните отпадъци;
- прогноза за видовете отпадъци, които могат да бъдат предотвратени;
- прогноза за видовете отпадъци, които могат да бъдат подложени на подготовка за повторна употреба;

Програмата е разработена в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците (НПУО) 2021 – 2028 г. и може да бъде актуализирана при промяна на фактическите или нормативните условия, при които е създадена.

При разработване на програмата са взети в предвид Методическите указания за разработване на регионални/общински програми за управление на отпадъците (утвърдени със Заповед №РД-883/23.09.2021 г., както и приложимите общински наредби на местно ниво.

Общинската програма за управление на отпадъците на Община Челопеч, съдържа 5 (пет) подпрограми, с конкретни адресирани мерки към всяка една от тях, а именно:

- подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци вкл. подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци;
- подпрограма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци;
- подпрограма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради;
- подпрограма за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО вкл. подпрограма за управление на опаковки и отпадъци от опаковки;
- програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци.

Програмата включва и необходимите мерки за изпълнение на задълженията на кмета на общината, съгласно Глава втора, Раздел III на ЗУО. Приложени са необходимите административни,

технически и финансови мерки за осигуряване на практическото прилагане на програмата и упражняване на дейности по контрол и мониторинг на практическото ѝ изпълнение.

Програмата е динамичен и отворен документ, който може да бъде допълван по предложение на кмета на общината, съобразно настъпилите промени в приоритетите на общината, в националното законодателство и други фактори със стратегическо значение.

II. ОБХВАТ И ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Отправни точки за определяне на стратегическите цели в Програмата са направените изводи от прилаганата политика за управление на отпадъците в общината, изводите от изготвения SWOT анализ, както и целите на националната политика за управление на отпадъците и ефективното използване на ресурсите, респ. на Националния план за управление на отпадъците (НПУО) 2021 – 2028 г.

Основната цел на програмата е „*Население и бизнес на община Челопеч, които подобряват прилагането на йерархията на управление на отпадъците във всички процеси и нива*“

В унисон с НПУО 2021 – 2028 г., стратегическите цели, които се поставят в програмата са:

- Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;
- Увеличаване на количествата на рециклирани и оползотворени отпадъци;
- Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци;

В рамките на ПУО са разработени подпрограми с мерки, които водят както до постигане на главната стратегическа цел, така и до постигането и изпълнението на разгледаните по-горе три стратегически цели. Подпрограмите представляват на практика конкретен план за действие, който обикновено е представен в табличен вид.

Програмата обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на кмета на общината, съгласно Закона за управление на отпадъците и подзаконовите нормативни актове по неговото прилагане. Съгласно ЗУО и НПУО, в обхвата на програмата са анализирани и попадат следните отпадъчни потоци:

- Битови отпадъци;
- Утайки от ПСОВ;
- Строителни отпадъци;
- Опасни отпадъци;

Отпадъците, които са извън обхвата на НПУО 2021 – 2028 г., респ. на РДО и ЗУО са представени в приложение №1 към настоящата програма.

Основното предназначение на ПУО е да осигури практически инструмент на община Челопеч за планиране и аргументиране на най-ранен етап на необходимите ресурси, мерки и действия, по управление на отпадъците за населението и бизнеса в т.ч да подобри управлението на отпадъците в съответствие с общоевропейската политика за управление на отпадъците.

III. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНАТА

1. Административно-териториално разположение

Община Челопеч е разположена в южните склонове на Стара планина на обща площ от 44 390 дка. Главен път София – Бургас пресича центъра на селото. В съседство са общините Златица, Чавдар, Мирково и Етрополе.

2. Релеф

Челопеч се намира в Златишко-Пирдопската котловина, която спада към Задбалканските котловини. Те са разположени последователно от запад на изток и оформят сравнително тясна ивица между Стара планина и Средногорието. Водеща роля в морфотектонското им развитие има Задбалканският дълбочинен разлом по южното подножие на Стара планина. Огъванията на денудационните нива по южния склон на Стара планина и северния склон на Средногорието са прераснали в разсядания, изразени в релефа, които са предначертали обхвата на Задбалканските котловини. В подножието на Стара планина е образуван мощен делувиално-пролувиален шлейф. Старопланинската ограда на котловината е от палеозойски и горнокредни скали, стръмна и обезлесена. Средногорската ограда е от гранити.

3. Климатични фактори

Челопеч се характеризира с умереноконтинентален климат, повлиян от географското местоположение - в дълбока долина между две планински вериги. Средна гора препятства проникването на средиземноморското климатично влияние. Континенталният характер се смекчава от Стара планина, която служи като преграда за северните ветрове. Характерни са по-меката зима и по-хладното лято в сравнение с другите райони на България, както и температурните инверсии, главно през зимата. Доминиращ за района е североизточният вятър - 25% средно за годината. Средната годишна скорост на вятъра е 1.9 м/сек. Облачността е значителна, особено през зимата. Годишната сума на валежите е 617-618 мм средно за годината, което е около средните показатели за страната. Средната стойност на относителната влажност е 68%. Снежната покривка е с продължителност 100 дни. Максималната й месечна височина е 70 см (през февруари).

4. Полезни изкопаеми

Челопеч е едно от най-големите медно-златни находища в Европа. Включва няколко изявени рудни тела вместени във вулканогенно-седиментен комплекс от андезити до дацити, който обхваща северната и североизточната страна на разлома с ориентация изток – запад. Вместващите скали на свой ред са част от вулканогенно-седиментния ансамбъл на горната креда, съхранен в гребена с посока север – североизток. Фундаментът на юг и изток от Челопеч включва докамбрийски гранитогнайси, двуслюдени шисти, кварцити и амфиболити. Челопешката руда включва следните основни рудни минерали: пирит, тенантит, енаргит, лузонит, халкопирит, злато и борнит. От нерудните минерали преобладават: кварц, барит, серицит и каолинит. Второстепенни от рудните минерали са: фаматинит, сфалерит, галенит, а от нерудните – хлорит, анкерит и гипс. Челопешкото находище се характеризира

с изключително сложен геоложки строеж, като досега са идентифицирани около 71 минерални вида. “Челопеч Майнинг” ЕАД е новото име на рудник Челопеч. През месеците ноември и декември 2005 г. обогатителната фабрика на “Челопеч Майнинг” ЕАД постига исторически рекорд, преработвайки над 80 000 т. руда. През декември рудникът е добил над 85 800 тона руда, най-доброто постижение досега. Това се равнява на добив изчислен на годишна база от 1 млн. тона..

5. Водни ресурси

Хидроложката мрежа в района на община Челопеч е предопределена от литоложки и тектонски фактори. Тя е изградена от планински реки и дерета, водещи началото си от потоци и извори, разположени в южния склон на главното планинско било на Стара планина. Речните долини са с “V” образни напречни сечения и сравнително добре очертани долинни дъна. Към този вид долини могат да се причислят например река Воздол, Чуговишко дере, Гарван дере и др. Главна отводнителна артерия на водосборната област в района се явява река Воздол. Тя води началото си от старопланинските върхове “Челопешка баба” и “Мургана”. В горното си течение, след като обединява водите на по-малките реки Илинденска, Беглежка и Равнишка завива в югоизточна посока. Реката е единствената пълнеща деривация на местния микроязовир “Качулка” и след него пресича Златишкото поле и се влива в река Тополница.

Язовир “Качулка” е разположен южно от производствената площадка на БИМАК АД в землището на село Челопеч. Представлява микроязовир с малка проточност и е изграден за нуждите на селото, като осигурява напояване на селскостопански земи и водопой на добитък. В момента язовирът се използва основно за промишлено водоснабдяване на най-голямата фирма, работеща на територията на общината – БИМАК АД. Язовирът е собственост на община Челопеч, съгласно Акт за общинска собственост №12 от 25.02.1998 г. на общинската администрация с.Челопеч. Единственият източник на вода за язовира е река Воздол. Общият обем на язовира е 841 хил. куб. м. Собственост на общината е канал за напояване, който е с дължина L= 2 500 м и широчина = 2 м. Питейната вода за населението в региона се осигурява по гравитачен път от планински водохващания, изградени по южните склонове на Стара планина.

6. Почви

Почвите по високите части на котловината са планинско-ливадни, а по склоновете - кафяви и канелени горски. По южните склонове преобладават каменливи и плитки почви, на места със значителна степен на ерозия. Делувиалните почви заемат северната и централната част на долината и се характеризират с тънък слой хумусен нанос, под който има делувиални материали. Алувиалните почви се намират в заливните равнини на река Воздол, Чуговишко дере, Гарван дере, Воден, Бревенска. Алувиалните слоеве, състоящи се от чакъл, пясък, пясъчни глини и т.н., оформят хумусонатрупващия слой с дебелина не повече от 30-40 см. Съдържанието на хумус в тези почви достига 4-5%. Канелени горски почви има в по-високите райони на Челопешкото поле. Техният хумусен слой е тънък вследствие на съществуващите ерозионни процеси и хумусното съдържание е ниско (1-2%).

7. Флора и фауна

Естествената растителност е представена от дъбови, габрови и букови гори. Обширни площи заемат растителните съобщества от храсти и тревисти видове.
Фауната на района е от палеарктичен тип - представена е от видове, типични за умерените географски ширини. Срещат се представители на животинския свят, характерни както за горски местообитания, така и за открити територии, в това число и за агроландшафти.

8. Население и демографски процеси

Общината включва едно населено място – село Челопеч с 1 481 души население. В следващата таблица са представени данни за населението по пол към 24.01.2023 г.

Общо	Мъже	Жени	под 7	от 7 до 13	от 14 до 17	от 18 до 60	от 18 до 63	над 61	над 64
						Жени	Мъже	Жени	Мъже
1 481	707	774	109	90	55	414	466	233	114

IV. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ПРОГНОЗА ЗА КОЛИЧЕСТВОТО И СЪСТАВА НА ОТПАДЪЦИТЕ ЗА ПЕРИОДА НА ДЕЙСТВИЕ НА ПРОГРАМАТА

IV.1 АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ В ОБЩИНА ЧЕЛОПЕЧ

На територията на община Челопеч няма изградено депо за твърди битови отпадъци. В момента общината използва нерегламентирано сметище „Раджов дол“, разположено на юг от селото, върху площ от 5 дка, общинска публична собственост. Около селото и в регулация съществуват няколко незаконни сметища, чието премахване е залегнало в програмата за развитие на общината. Изготвен е План за привеждане на съществуващото депо за отпадъци (нерегламентирано сметище) „Раджов дол“ в съответствие с Наредба №8 от 24.08.2004г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване на отпадъци. Същият е утвърден със становище №Б-04/2005год. от Регионалната инспекция по околна среда и водите – гр. София. Основните намерения и политика за постигане на изискващото се от законовата уредба екологосъобразно управление на отпадъците са свързани с използване на сметище „Раджов дол“ за депониране на битовите отпадъци, генерирани на територията на община Челопеч и съответно преустановяване на експлоатацията и последващо закриване на същото след въвеждане в експлоатация на Регионално депо за ТБО за общините Златица, Пирдоп, Копривщица, Антон, Челопеч, Мирково и Чавдар в землището на гр. Златица в местността „Бакаджик“. Основните мерки, които са предприети за предотвратяване на замърсяването на околната среда в периода до закриване на депото са съобразени със съществуващото състояние на депото и нормативните изисквания за изграждане и експлоатация на депа за отпадъци, а именно:

- Осигурен е постоянен контрол върху изхвърлянато на отпадъци в сметище „Раджов дол“ с цел да се спре безконтролното изхвърляне на отпадъци от населението на неподходящи места.
- Направена е ограда, с цел недопускане разпиляването на отпадъци от обекта.
- По два пъти на седмица се почиства около терена от лица, назаначени по съвместен проект между община Челопеч и „Челопеч Майнинг” ЕАД.
- Редовно се подравнява и запръстява терена след извършено прибутване.

В изпълнение на изискванията на чл.28 и чл.30 от Закона за ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда в община Челопеч има разработена Програма за управление на отпадъците. В общината не се извършва разделно събиране на твърдите битови отпадъци.

На територията на община Челопеч е разположено хвостохранилище (съоръжение за съхранение на минни отпадъци, получени при обогатяването на рудата), собственост на „Челопеч Майнинг” ЕАД.

Организацията по събирането и извозването на битовите отпадъци се извършва организирано от общината, съгласно определен график и неорганизирано (лично от собствениците). Месечно се попълват формуляри и се извършва контрол на отпадъците. Оценката на количеството отпадъци се изчислява на база брой курсове на сметосъбиращата машина и обем на използваните съдове. Този начин на отчитане на количествата естествено внася висок процент грешка, независимо от положените усилия за максимална прецизност при обработка на първоначалните данни.

Към дейността по сметосъбиране и сметоизвозване работят: шофьори – 1 бр. и сметосъбирачи – 2 бр. Събирането на отпадъци в с. Челопеч се осъществява в 651 бр. кофи тип „Мева“ от 1.1 куб.м и в 68 бр. контейнери тип „Бобър“ от 240 л.

Контейнерите се разполагат на централни места съгласно схема, до жилищните блокове, фирми, гробищен парк и др., а кофите за смет в частни имоти. След запълването им те се транспортират до депото за отпадъци. Състоянието на съдовете за събиране на ТБО – кофи и контейнери е добро. Извозването на кофите за смет от частните имоти става по утвърден график – 4 пъти месечно. Контейнерите тип „Бобър“ също се извозват по график утвърден от кмета на общината. Организиране на сметосъбиране и сметоизвозване Процесът е организиран в два етапа: сметоизвозване на битови отпадъци и един път в седмицата се извозват растителните такива. През натоварените пролетен и есенен сезони растителните отпадъци се извозват два пъти седмично чрез разположени 85 броя контейнери тип „Бобър” с вместимост 1 100 литра, с които са обхванати всички райони от населеното място. Битовите отпадъци се извозват регулярно на регионалното депо в гр. Златица. На всички жители подали заявление за предоставяне на кофа за битови отпадъци и отговарящи на условията са предоставени съдове.

Информационна обезпеченост

За информационна обезпеченост на анализа е използвана основно информация, налична в община Челопеч от справки, доклади, отчети от оператори на инсталации и съоръжения за третиране на отпадъци; информация от ИАОС, МОСВ и НСИ.

1. Анализ на битовите отпадъци

Съгласно допълнителните разпоредби на ЗУО (обн. ДВ, бр. 19, от 05.03.2021 г.) ***Битови отпадъци са :***

а.) *смесени отпадъци или разделно събирани отпадъци от домакинства, включително хартия и картон, стъкло, метали, пластмаса, биоотпадъци, дървесина, текстил, опаковки, отпадъци от електрическо и електронно оборудване, отпадъци от батерии и акумулатори, както и едрогабаритни отпадъци, включително дюшеци и мебели;*

б.) *смесени отпадъци или разделно събирани отпадъци от други източници, когато тези отпадъци са сходни по естество и състав с отпадъците от домакинства;*

Съгласно ЗУО, битовите отпадъци не включват отпадъците от производството, селското стопанство, горското стопанство, рибарството, септичните ями и канализационната система и от третирането на отпадъчните води, включително утайки от пречистване на отпадъчни води, излезли от употреба моторни превозни средства или отпадъци от строителство и разрушаване. Битовите отпадъци се формират от жизнената дейност на хората, като количеството и състава им се влияе пряко от:

- Мястото на образуване;
- Стандарта на живота на населението и неговата култура;
- Степен на благоустроеност на населените места;
- Начини на отопление и други фактори.

Съгласно НПУО 2021 – 2028 г. основен източник на битови отпадъци в страната (около 90%) са домакинствата. Имайки предвид административно-териториалната и социално-икономическата характеристика на община Челопеч към основните източници на битови отпадъци следва да бъдат отнесени:

- Домакинствата;
- Търговски и обслужващи обекти;
- Промишлени предприятия.

А. Количества образувани битови отпадъци

Оценката на количествата на битовите отпадъци на територията на община Челопеч, обхваща основно образуваните отпадъци, с основен генератор от домакинствата, към които са включени и количествата образувани отпадъци от административните сгради, търговски обекти, училища и др. обществени сгради. По данни на Евростат, в повечето страни домакинствата образуват от 60% до 90% от битовите отпадъци, като останалите се образуват от търговски източници и администрацията.

Количеството на образуваните битови отпадъци е променлива величина, която е функция от броя на населението, начина и стандарта на живот на населението, населеното място и степента му на благоустрояване, годишния сезон и др.

Анализът на морфологичния състав и на количеството на битовите отпадъци, образувани на територията на община Челопеч се извършва съгласно Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, утвърдена от министъра на околната среда и водите през 2019г.

На база представените данни от община Челопеч Доклад за морфологичния анализ на отпадъците за периода 2022-2023 г. е както следва:

Битови отпадъци

Съгласно т.4 от ДР на ЗУО "Битови отпадъци" са смесени отпадъци или разделно събирани отпадъци от домакинства, включително хартия и картон, стъкло, метали, пластмаса, биоотпадъци, дървесина, текстил, опаковки, отпадъци от електрическо и електронно оборудване, отпадъци от батерии и акумулатори, както и едрогабаритни отпадъци, включително дюшеци и мебели, както и смесени отпадъци или разделно събирани отпадъци от други източници, когато тези отпадъци са сходни по естество и състав с отпадъците от домакинства. Битовите отпадъци не включват отпадъците от производството, селското стопанство, горското стопанство, рибарството, септичните ями и канализационната система и от третирането на отпадъчните води, включително утайки от пречистване на отпадъчни води, излезли от употреба моторни превозни средства или отпадъци от строителство и разрушаване. Освен битовите отпадъци, на територията на Община Челопеч се генерират също производствени отпадъци, строителни отпадъци и др., но те не попадат в обхвата на Методиката, която се отнася за битови отпадъци. Системи за събиране на смесени битови отпадъци и разделно събиране на масово разпространени отпадъци Съществуващата система за събиране и транспортиране на битовите отпадъци е представена от услуги по поддържане на чистотата на населеното място, събирането, извозването на отпадъци и тяхното депониране. Всички микросметища (нерегламентирани сметища) са закрити и рекултивирани и е забранено изхвърлянето на битови отпадъци на тях. През 2022 и 2023 г. на територията на община Челопеч не се прилагат системи за разделно събиране. През

2022 г. са предадени за депониране общо 937,4 тона смесени битови отпадъци. Система за разделно събиране на отпадъците На територията на общината няма създадени системи за разделно събиране на отпадъци. Съгласно Методиката разделно събраните отпадъци се формират от следните потоци: **Ор = Ооооо + Оразд + Оопасни + Оплощ + Обр + Опункт + Опредп + Опоп**

I. Описание на начина на събиране на отделните потоци в община Челопеч.

1. Системата за разделно събиране на масово разпространени отпадъци (чл.19 ал.3 т.7 от ЗУО) включва:

1.1. Отпадъци от опаковки. На територията на община Челопеч няма въведено разделно събиране на отпадъци от опаковки.

1.2. Отпадъци от ИУЕЕО. На територията на община Челопеч няма въведено разделно събиране на ИУЕЕО и количества от този вид отпадъци не са предавани за последващо третиране.

1.3. Отпадъци от негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА). На територията на община Челопеч няма въведено разделно събиране на НУБА и количества от този вид отпадъци не са предавани за последващо третиране.

1.4. Отпадъци от излезли от употреба гуми (ИУГ). На територията на община Челопеч няма въведено разделно събиране на излезли от употреба гуми и количества от този вид отпадъци не са предавани за последващо третиране.

1.5. Излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС). ИУМПС не се вземат предвид при изготвяне на морфологичния анализ на битовите отпадъци, тъй като не отговарят на определението за битови отпадъци съгласно т.4 от ДР на ЗУО. 2. Собствени общински системи за разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло (чл.19 ал.3 т.6 от ЗУО)

1.6. В общината няма изградена система за разделно събиране на отпадъчни материали от хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло.

2. В общината няма изградена система за разделно събиране на опасни отпадъци от домакинствата.

3. Предадени отпадъци на площадки за изкупуване или безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци (чл.19 ал.3, т.11 от ЗУО); .

В общината няма населени места с население над 10 000 жители. На територията на община Челопеч няма изградена площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата.

4. Разделно събрани биоразградими отпадъци (чл.19 ал.3 т.10 от ЗУО).В община Челопеч не се извършва разделно събиране на биоразградими отпадъци.

5. Разделно събрани отпадъци в пунктовете за вторични суровини.

Количествата на разделно събраните отпадъци в пунктовете за вторични суровини, разположени на територията на община Челопеч по данни на ИАОС за 2021 г. са представени в Таблица 1. ИАОС не разполага с по-нови данни, поради което за целите на анализа бяха ползвани данните от 2021 г.

Таблица 1.

Материали	***Код по Наредба № 2***	***Количество разделно събрани битови отпадъци от площадки/изкупвателни пунктове***
хартия	150101	20,480
метали	150104	45,620
пластмаса	150102	33,166
стъкло	150107	1,220
дървесни отпадъци	150103	69,960
ИУЕЕО	200136	17,960
Общо		**188,406**

6. Разделно събрани отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон, в изпълнение на чл.33 ал.2 и ал.4 от ЗУО – Опредп Количествата на отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метали, събрани разделно от търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради, разположени на територията на община Челопеч, които директно са предадени за рециклиране на предприятия, по данни на ИАОС за 2021 г. са представени в Таблица 2. ИАОС не разполага с по-нови данни, поради което за целите на анализа бяха ползвани данните от 2021 г.

Таблица 2

Материали	***Код по Наредба № 2***	***Количество отпадъци директно предадени за рециклиране от предприятия за 2021, т.***
хартия	150101	20,480
метали	150104	45,620
пластмаса	150102	31,106
стъкло	150107	1,220
дървесни отпадъци	150103	69,700
Общо		168,126

7. Биоотпадъците от поддържане на обществени площи, паркове и градини (чл. 34, ал.1 от ЗУО)- Опоп В съответствие с Методиката, количеството на отпадъците от поддръжка на паркове и градини е изчислено на база площ на поддържаните от общината зелени площи, съобразно „Инструкции за определяне на нормативните изисквания, свързани с управлението на биоотпадъците“ към „Насоки за прилагане на Наредба за разделно събиране на биоотпадъците“, 06.12.2013. Изчислението е извършено по следния начин (стр. 10 от Методиката):

Таблица 3:

Площ м2	***Приета норма за количество трева, окосена от 1 м2/год***	***Общо количество разделно събрани зелени отпадъци | кг/год***
а	**3 кг**	**=а*3 кг**

Годишната площ на обработените зелени площи и получените резултати след заместване по горепосочената формула са представени по-долу в табличен вид.

Таблица 4

Наименование обекта	***Обработвани зелени пли Кв.м***	***Приета норма количество трева, окосена от 1 м2/год***	***Общо количество разделно събрани зелени отпадъци кг/год***
Парк "Корминеш"	7 000	3	21 000
Пл. „Освобождение“	1 663	3	4 989
Градинка стара сграда община	3 000	3	9 000
Градинка над ДГ	1 000	3	3 000
ж.к "Младост"	3 000	3	9 000
Църквата	4 000	3	12 000
ОУ	3 500	3	10 500
ДГ	2 500	3	7 500
м/у блоко пространство бул. „Трети март“	1 000	3	3 000
Гаражи	1 500	3	4 500
Спортен комплекс	3 000	3	9 000
Хижа „Мургана“	1 000	3	3 000
ПСПВ	2 500	3	7 500
Гробищен парк	12 000	3	36 000
Яз. Качулка	13 000	3	39 000
Мотописта	40 000	3	120 000
Велополигон	7 451	3	22 353
Общо	107 114		321 342

Общото годишно количество на биоразградимите отпадъци от обработка на зелени площи възлиза на 321,342 т./год.

При спазване на Методиката са изчислени общите количества на образуваните битови отпадъци на територията на Община Челопеч, като е отчетена и информацията за количествата на:

- Ооооо - отпадъци от системите за разделно събиране на масово разпространени отпадъци – няма налични количества
- Оразд - отпадъци от системите за разделно събиране на други рециклируеми отпадъци от хартия, пластмаса, стъкло – няма налични количества
- Оопасни - опасни отпадъци от домакинствата – няма налични количества
- Оплощ - отпадъци предадени на площадки по чл.19 ал.3, т.11 от ЗУО - – няма налични количества
- Обр - разделно събрани биоразградими отпадъци (съгласно чл.19 ал.3 т.10 от ЗУО) – няма налични количества
- Опункт - разделно събрани отпадъци в пунктовете за вторични суровини - 188,406 т.
- Опредп - разделно събрани отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон, от предприятия в изпълнение на чл.33 ал.2 и ал.4 от ЗУО - 168,126 т.
- Опоп - биоотпадъците от поддържане на обществени площи, паркове и градини (чл. 34, ал.1 от ЗУО) – 321,342 т.

Таблица 5. Образувани битови отпадъци на територията на Община Челопеч

Видове отпадъци	***ОБЩО, тона***
Осмес	937,4
Ооооо	0
Оопасни	0
Оплощ	0
Обр	0
Опункт	188,406
Опредп	168,126
Опоп	321,342
ОБЩО ОТПАДЪЦИ	1615,274

II. **Изследвани групи генератори.**

Община Челопеч е съставена от едно населено място, образуваните отпадъци са под 5 000 т./г., за което съгласно Таблица 9 от Методологията се изисква 1 проба на сезон, поради което цялата община се разглежда като един тип генератор.

Резултати от обемното тегло за отпадъците за община Челопеч, В Таблица 6 са представени резултатите за обемното тегло на смесените битови отпадъци от единствената изследвана зони на община Челопеч. Поради липсата на повече от една зона средно аритметичния резултат за зоната и за общината са еднакви.

Таблица 6

	Средно аритметичен резултат за обемно тегло - Зона № 1	***Средно аритметичен резултат за обемно тегло за община Челопеч***
	(кг/м^3)	***(кг/м^3)***
сезон "пролет", 2022	256,67	256,67
сезон "лято", 2022	260,21	260,21
сезон "есен", 2022	226,67	226,67
сезон "зима", 2023	226,67	226,67
Средно аритметичен годишен резултат	**242,55**	**242,55**

Средно претеглен резултат за обемното тегло на битовите отпадъци на община Челопеч В следващата таблица са представени са резултатите за обемно тегло – средноаритметичен за всеки сезон и среднопретеглено за общината. В проведеното изследване е определен един генератор (зона) поради което Средно аритметичен резултат за обемно тегло на Зона № 1 и Средно претеглен резултат за обемно тегло за община Челопеч съвпадат. Съгласно данни на НСИ от националното преброяване в Община Челопеч и село Челопеч (за 2022 г.) в живеят 1 443 жители. Тези данни са използвани като базови при изчисляване на средно претегления резултат за фракционния състав, обемното тегло и морфологичния състав на битовите отпадъци на Община Челопеч. Средно претегления резултат за обемното тегло на смесените битови отпадъци за община Челопеч, определен съгласно формулата в Методологията е представен в Таблица 7:

Таблица 7

		Средно аритметичен резултат за обемно тегло - Зона № 1	**Средно претеглен резултат за обемно тегло за община Челопеч**
Население (2022 г.)	**ж.**	1 443	1 443
сезон "пролет"	**(кг/м^3)**	**256,67**	**256,7**
сезон "лято"	**(кг/м^3)**	**260,21**	**260,2**
сезон "есен"	**(кг/м^3)**	**226,67**	**226,7**
сезон "зима"	**(кг/м^3)**	**226,67**	**226,7**
Средно претеглен годишен резултат, (кг/м3)			**242,55**

Обобщени резултати от изследването за фракционен състав на битовите отпадъци в община Челопеч.

Средно аритметичен резултат от изследването за фракционен състав на битовите отпадъци в община Челопеч от двете изследвани зони В таблица 8 е представен средно аритметичният годишен резултат от фракционния състав на отпадъците за Зона 1 на Община Челопеч.

Таблица 8

Фракционен анализ	***Сезон пролет***		***Сезон лято***		***Сезон есен***		***Сезон зима***		***Средно аритметичен резултат за Зона 1 от четирите сезона***	
	kg %		***kg %***		***kg %***		***kg %***		***kg %***	
над 150 мм	**59,7**	**48,03%**	**57,4**	**46,86 %**	**45,7**	**41,43 %**	**45,7**	**41,43 %**	**52,13**	**44,44 %**
от 40 до 150 мм	**50,2**	**40,39%**	**44,8**	**36,57 %**	**43,3**	**39,26 %**	**43,3**	**39,26 %**	**45,40**	**38,87 %**
до 40 мм	**14,4**	**11,58%**	**20,3**	**16,57 %**	**21,3**	**19,31 %**	**21,3**	**19,31 %**	**19,33**	**16,69 %**

Среднопретеглен резултат за фракционния състав на битовите отпадъци за община Челопеч Въз основа на средно аритметичните резултати за Зони 1, като се отчете броя на жителите на община Челопеч е изчислен средно претеглия фракционен състав за Община Челопеч (Таблица 9). Поради наличието само на една зона Средно аритметичен резултат за Зона 1 от четирите сезона и среднопретегления резултат по сезони за цялата община съвпадат.

Таблица 9

Фракционен анализ	***Средно аритметичен резултат за Зона 1 от четирите сезона***		***Среднопретеглен резултат (%) по сезони***	
брой жители	**1 443**		**1 443**	
	кц	**%**	*кц*	**%**
над 150 мм		*44,4%*		*44,4%*
от 40 до 150 мм		*38,9%*		*38,9%*
до 40 мм		*16,7%*		*16,7%*

Обобщени резултати от изследването за морфологичен състав на отпадъците в община Челопеч за четирите сезона.

За целите на настоящият доклад понятието "морфологичен състав" може да бъде формулирано по следния начин – „Морфологичният състав е характеристика, изразяваща количеството на отделните видове отпадъци (хартия, хранителни отпадъци, пластмаси, текстил, стъкло, метали, опасни отпадъци и др.), изразено в процент спрямо общото количество на отпадъците“. В различните общини количеството и морфологичният състав на образуваните битови отпадъци варира в зависимост от функционалния тип на населените места, социалния статус на населението и други. Данните за морфологичния състав са необходими при избор на определяне на капацитета на съоръжения за

предварително третиране и обезвреждане на битовите отпадъци, при въвеждането на системи за разделно събиране на отпадъците или при оптимизация на въведените такива.

Средногодишен резултат за морфологичния състав на битовите отпадъци от Зона №1, Община Челопеч. В Таблица 10 са обобщени резултатите от анализите на морфологичния състав на смесените битови отпадъци за четирите годишни сезона за единствената обозобена зона в общината - Зона 1 с. Челопеч.

Таблица 10

Вид Отпадък	***Подвидове***	***Средни Стойности % Пролет***	***Средни Стойности % Лято***	***Средни Стойности % Есен***	***Средни Стойности % Зима***	***Средногодишен Процент***
Хранителни	-	14,32%	21,88%	20,54%	20,94%	19,42%
Хартия	-	6,50%	9,29%	3,61%	6,44%	6,46%
Картон	-	9,75%	5,00%	1,89%	6,26%	5,72%
Пластмаса	-	15,85%	14,78%	8,11%	7,71%	11,61%
Текстил	-	3,54%	2,29%	3,80%	1,45%	2,77%
Гума	-	2,17%	1,14%	0,42%	0,45%	1,05%
Кожа	-	2,74%	0,73%	3,47%	0,63%	1,89%
Градински	-	8,53%	7,92%	24,34%	12,87%	13,42%
Дървесни	-	2,65%	2,86%	1,86%	1,54%	2,23%
Стъкло	-	7,16%	4,24%	4,56%	7,07%	5,76%
Метали	-	2,09%	3,10%	1,69%	1,90%	2,20%
Инертни>4 см	-	2,41%	5,96%	1,86%	7,71%	4,48%
Опасни	-	1,45%	0,82%	0,34%	0,45%	0,76%
Други	-	3,38%	3,43%	2,20%	5,26%	3,57%
Ситна Фракция<4см	-	17,46%	16,57%	21,30%	19,31%	18,66%
Опасни	-					
20 01 27*	Бои					
20 01 27*	Лакове					
20 01 13*	Разтворители					
20 01 27*	Грундове		10,00%			2,50%
20 01 27*	Лепила					
20 01 27*	Смоли					
20 01 27*	Мастила					
20 01 29*	Перилни и почистващи	5,56%	30,00%	25,00%	20,00%	20,14%
20 01 14*	Киселини					
20 01 15*	Основи					
20 01 19*	Препарати за растителна защита и борба с вредителите	11,11%		25,00%		9,03%
20 01 17*	Фотографски материали					

16 01 13*	Спирачни течности					
16 01 13*	Антифризни течности					
20 01 31*	Лекарства с изтекъл срок на годност	44,44%	10,00%			13,61%
20 01 31*	Продукти, свързани с грижи по домашни любимци					
20 01 21*	Живак, живачни термометри, живачни прекъсвачи, живачни ампули от бойлери и др					
15 02 02*	Кърпи, парцали за избърсване, замърсени с опасни препарати	11,11%				2,78%
15 02 02*	Предпазни средства - ръкавици, маски, филтри и др., използвани при боядисване, нанасянето на покрития и почистване					
20 01 37*	дървесина, съдържаща опасни вещества					

15 01 10*	Празни опаковки от лаково бояджийски материали и покрития, домакински препарати и химикали, обозначени със символи за опасност (пиктограми) - картонени, пластмасови, стъклени, метални		30,00%	25,00%	20,00%	18,75%
20 01 33*	Оловни акумулаторни батерии		10,00%			2,50%
20 01 33*	Ni-Cd батерии	5,56%				1,39%
20 01 33*	Живак-съдържащи батерии					
20 01 35*	Електрически и електронни устройства	16,67%	10,00%		60,00%	21,67%
20 01 23*	Оборудване, съдържащо хлорирани и флуорирани въглеводороди					
20 01 21*	Луминесцентни и флуоресцентни лампи, енергоспестяващи и други лампи, съдържащи живак	5,56%		25,00%		7,64%
20 01 26*	Смазочни и моторни масла					
Други	-					
Хигиенни	-	97,62%	95,24%	100,00%	100,00%	98,21%
Композитни	-	2,38%	4,76%			1,79%

Информация за количеството на общо образуваните смесени битови отпадъци (по фракции), след прибавяне на разделно събраните отпадъци образувани на територията на Община Челопеч е представена в Таблица 13

Таблица 13

Разделно Събран Отпадък на година т/год	***Подвидове***	***Данни от системата за разделно събиране на масово разпространени отпадъци***	***Данни от собствени общински системи за разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло***	***Данни от действащи на територията на общината системи за разделно събиране на опасни битови отпадъци, извън обхвата на наредбите по чл. 13, ал. 1 и предаването им за оползотворяване и обезвреждане***	***Данни за предадени отпадъци на площадки за изкупуване или безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци***	***Разделно събрани биоразградими отпадъци***	***Разделно събрани отпадъци в пунктовете за вторични суровини***	***Разделно събрани отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон, в изпълнение на чл.33 ал.2 и ал.4 от ЗУО***	***Общо***
Хранителни	-								0,00т
Хартия	-						10,86т	10,86т	21,71т
Картон	-						9,62т	9,62т	19,25т
Пластмаса	-						33,16т	31,10т	64,26т
Текстил	-								0,00т
Гума	-								0,00т
Кожа	-								0,00т
Градински	-					321,34т			321,34т
Дървесни	-						69,96т	69,70т	139,66т

Стъкло	-						1,22т	1,22т	2,44т
Метали	-						45,62т	45,62т	91,24т
Инертни>4 см	-								0,00т
Опасни	-								0,00т
Други	-								0,00т
Ситна Фракция<4см	-								0,00т
Опасни	-								
20 01 27*	Бои								0,00т
20 01 27*	Лакове								0,00т
20 01 13*	Разтворители								0,00т
20 01 27*	Грундове								0,00т
20 01 27*	Лепила								0,00т
20 01 27*	Смоли								0,00т
20 01 27*	Мастила								0,00т
20 01 29*	Перилни и почистващи препарати								0,00т
20 01 14*	Киселини								0,00т
20 01 15*	Основи								0,00т
20 01 19*	Препарати за растителна защита и борба с вредителите								0,00т
20 01 17*	Фотографски материали								0,00т
16 01 13*	Спирачни течности								0,00т
16 01 13*	Антифризни течности								0,00т
20 01 31*	Лекарства с изтекъл срок на годност								0,00т
20 01 31*	Продукти, свързани с грижи по домашни любимци								0,00т

20 01 21*	Живак, живачни термометри, живачни прекъсвачи, живачни ампули от бойлери и др								0,00т
15 02 02*	Кърпи, парцали за избърсване, замърсени с опасни препарати								0,00т
15 02 02*	Предпазни средства – ръкавици, маски, филтри и др., използвани при боядисване, нанасянето на покрития и почистване								0,00т
20 01 37*	дървесина, съдържаща опасни вещества								0,00т
15 01 10*	Празни опаковки от лаково бояджийски материали и покрития, домакински препарати и химикали, обозначени със символи за опасност (пиктограми) – картонени, пластмасови, стъклени, метални								0,00т
20 01 33*	Оловни акумулаторни батерии								0,00т
20 01 33*	Ni-Cd батерии								0,00т
20 01 33*	Живак-съдържащи батерии								0,00т

20 01 35*	Електрически и електронни устройства								0,00т
20 01 23*	Оборудване, съдържащо хлорирани и флуорирани въглеводороди								0,00т
20 01 21*	Луминесцентни и флуоресцентни лампи, енергоспестяващи и други лампи, съдържащи живак								0,00т
20 01 26*	Смазочни и моторни масла								0,00т
Други	-								
Хигиенни	-								0,00т
Композитни	-						17,96т		17,96т

Въз основа на информацията в последните две таблици е определен морфологичният състав на всички образувани битови отпадъци в Община Челопеч. Резултатът е представен в Таблица 14.

Количество смесен отпадък на година т/год 937,40 т.

Население на общината - 1443

Таблица 14

Вид Отпадък	***Подвидове***	***Количество смесен отпадък на година т/год***	***Разделно Събран Отпадък на година т/год***	***Общ Отпадък на Година т/год***	***Общ Отпадък на Година %***
Хранителни	-	182,05т	0,00т	182,05т	11,40%
Хартия	-	60,53т	21,71т	82,25т	5,15%
Картон	-	53,65т	19,25т	72,90т	4,56%
Пластмаса	-	108,84т	64,26т	173,10т	10,84%
Текстил	-	25,97т	0,00т	25,97т	1,63%
Гума	-	9,82т	0,00т	9,82т	0,61%
Кожа	-	17,74т	0,00т	17,74т	1,11%
Градински	-	125,76т	321,34т	447,11т	27,99%
Дървесни	-	20,89т	139,66т	160,55т	10,05%
Стъкло	-	54,00т	2,44т	56,44т	3,53%
Метали	-	20,60т	91,24т	111,84т	7,00%

Инертни>4 см	-	42,04т	0,00т	42,04т	2,63%
Опасни	-	7,16т	0,00т	7,16т	0,45%
Други	-	33,43т	0,00т	33,43т	2,09%
Ситна Фракция<4см	-	174,92т	0,00т	174,92т	10,95%
Общо	-	937,40т	659,90т	1 597,30т	100,00%
Опасни					
20 01 27*	Бои	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
20 01 27*	Лакове	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
20 01 13*	Разтворители	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
20 01 27*	Грундове	0,18т	0,00т	0,18т	0,01%
20 01 27*	Лепила	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
20 01 27*	Смоли	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
20 01 27*	Мастила	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
20 01 29*	Перилни и почистващи препарати	1,44т	0,00т	1,44т	0,09%
20 01 14*	Киселини	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
20 01 15*	Основи	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
20 01 19*	Препарати за растителна защита и борба с вредителите	0,65т	0,00т	0,65т	0,04%
20 01 17*	Фотографски материали	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
16 01 13*	Спирачни течности	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
16 01 13*	Антифризни течности	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
20 01 31*	Лекарства с изтекъл срок на годност	0,97т	0,00т	0,97т	0,06%
20 01 31*	Продукти, свързани с грижи по домашни любимци	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
20 01 21*	Живак, живачни термометри, живачни прекъсвачи, живачни ампули от бойлери и др	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%

15 02 02*	Кърпи, парцали за избърсване, замърсени с опасни препарати	0,20т	0,00т	0,20т	0,01%
15 02 02*	Предпазни средства – ръкавици, маски, филтри и др., използвани при боядисване, нанасянето на покрития и почистване	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
20 01 37*	дървесина, съдържаща опасни вещества	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
15 01 10*	Празни опаковки от лаково бояджийски материали и покрития, домакински препарати и химикали, обозначени със символи за опасност (пиктограми) – картонени, пластмасови, стъклени, метални	1,34т	0,00т	1,34т	0,08%
20 01 33*	Оловни акумулаторни батерии	0,18т	0,00т	0,18т	0,01%
20 01 33*	Ni-Cd батерии	0,10т	0,00т	0,10т	0,01%
20 01 33*	Живак-съдържащи батерии	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
20 01 35*	Електрически и електронни устройства	1,55т	0,00т	1,55т	0,10%
20 01 23*	Оборудване, съдържащо хлорирани и флуорирани въглеводороди	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
20 01 21*	Луминесцентни и флуоресцентни лампи, енергоспестяващи и други лампи, съдържащи живак	0,55т	0,00т	0,55т	0,03%
20 01 26*	Смазочни и моторни масла	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
Общо	-	7,16т	0,00т	7,16т	0,45%
Други	-				
Хигиенни	-	32,83т	0,00т	32,83т	2,06%
Композитни	-	0,60т	17,96т	18,56т	1,16%
	-	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
	-	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
	-	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
	-	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
	-	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
Общо	-	33,43т	17,96т	51,39т	3,22%

III. Изводи и препоръки относно битовите отпадъци

- В Община Челопеч се наблюдава тенденция за плавно намаление на количествата образувани битови отпадъци, в това число и на най-голямата част от тях, а именно тези събрани от общинските системи за смесените битови отпадъци (с 2.4% за периода 2019-2023г.). В сравнение с предходния доклад на анализ на отпадъците от 2019 г., на средна годищна база.
- Наблюдава се или задържане на същото количествата разделно събрани отпадъци от опаковки, пластмаса или лек спад. Значително е намаляло количеството събирани отпадъци от текстил н асредна годишна база.
- Съгласно данните от морфологичния състав с най-голям относителен дял за община Челопеч е фракция „Ситна Фракция<4см“ (18,66%).
- Община Челопеч не е въвела система за разделно събиране на хранителни отпадъци;
- В община Челопеч не е въведена и система за разделно събиране на растителните отпадъци разделно събрани отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон, в изпълнение на чл.33 ал.2 и ал.4 от ЗУО – Опредп. Количествата на отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метали, събрани разделно от търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради, разположени на територията на община Челопеч, които директно са предадени за рециклиране на предприятия.

IV.2 АНАЛИЗ НА ДЕЙСТВАЩОТО НАЦИОНАЛНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Настоящият анализ е подготвен на база на действащото национално и европейско законодателство. Анализът е базиран на основните нормативни и ненормативни документи, съгласно националното ни законодателство, както и на европейското законодателство.

Мерките в настоящата програма са в съответствие с изискванията на действащото законодателство и изпълнението им следва да се съобрази със следните нормативни актове:

Нормативни документи:

Програмата за управление на отпадъците е секторна програма и е неразделна част от Общинската програма за опазване на околната среда на община Челопеч. Програмата обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на Общините и са в компетенциите на Кмета, съгласно разпоредбите на Закона за управление на отпадъците (ЗУО), Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и техните подзаконови нормативни актове. Обхватът и съдържанието на Програмата са в съответствие и с Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците утвърдени със Заповед № РД211/31.03.2015 г. на Министъра на околната среда и водите. За разработване на Програмата са използвани официални данни, публикувани от Министерството на околната среда и водите, Националния статистически институт и други институции. Приложени са различни подходи и методи – сравнителен, статистически, описателен, графичен и табличен метод. Настоящата програма е вид стратегически документ и за изготвянето й е приложена методология на стратегическо планиране, която определя и основните подходи и технологични етапи при разработването й, както следва:

- Предварителна подготовка – създаване на ясна и последователна организация на процеса по разработване, съгласуване и приемане на стратегическия документ;
- Информиране на обществеността;
- Анализ на настоящото състояние – идентифициране на заинтересованите страни и изготвяне на схема за консултации- събиране, обработка и анализ на данни;
- Изговяне на прогнози;
- Изготвяне на подпрограми с мерки и дейности за реализация на Програмата.

Закони:

1.1. Закон за управление на отпадъците /ЗУО/.

Кметът на общината организира управлението на битовите и строителните отпадъци, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на този закон и наредбата, която е приета от общински съвет. Кметът на общината осигурява условия, при които всеки притежател на битови отпадъци се обслужва от лица по чл. 35 ЗУО, на които е предоставено право да извършват дейности по тяхното събиране, транспортиране, оползотворяване и/или обезвреждане.

Съгласно чл.19 от ЗУО, кметът на общината отговаря за:

1. осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
2. събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им;

3. почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;
4. избора на площадка, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждане на битови отпадъци;
5. организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община;
6. разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло;
7. организирането на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци;
8. изпълнението на решенията по чл. 26, ал. 1 ЗУО на общото събрание на регионалните сдружения по чл. 24, ал. 1 ЗУО и съдейства за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба;
9. организирането на разделно събиране на опасните битови отпадъци извън обхвата на наредбите по чл. 13, ал. 1 ЗУО и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане;
10. разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане;
11. осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места;
12. почистването от отпадъци на общинските пътища в съответствие с чл. 12;
13. осигуряването на информация на обществеността по т. 1 - 12, 14 и 15, както и информация относно мерките за предотвратяване образуването на отпадъци и предотвратяването на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци чрез интернет страницата на съответната община, както и по друг подходящ начин;
14. поддържането на регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община;
15. предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища и организиране на почистването им.

В допълнение, кметът на общината организира събирането на данни и предоставя информация към НСИ, ИАОС, съгласно изискванията на Наредбата за реда и образците по които се предоставя информация за дейности с отпадъци.

Съгласно чл. 22. от ЗУО, Общинският съвет приема наредба, с която определя условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, на територията на общината, разработена съгласно изискванията на този закон и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на Закона за местните данъци и такси.

С наредбата се уреждат и изискванията към площадките за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, в т.ч. условията за регистрация на площадките, както и условията за предаване на отпадъци на площадките по чл. 19, ал. 3, т. 11 ЗУО.

Общините, включени във всеки от регионите по чл. 49, ал. 9 от ЗУО, създават регионална система за управление на отпадъците, състояща се от регионално депо и/или други съоръжения за третиране на отпадъци. Регионалната система за управление на отпадъците има за цел да постигне тяхното ефективно събиране, транспортиране и третиране и изпълнение на задълженията по чл. 19 от ЗУО чрез участие на общините. Общините, включени във всеки от регионите по чл. 49, ал. 9 от ЗУО, създават по реда на този закон регионално сдружение. Общото събрание на регионалното сдружение се състои от кметовете на участващите в него общини. Регионалното сдружение възниква от датата на неговото първо общо събрание, протоколът от което се изпраща на министъра на околната среда и водите и на съответния областен управител. Органи на управление на регионалното сдружение са общото събрание и председателят на сдружението.

Община Челопеч изпълнява функциите си по ЗУО като участва в Регионалното сдружение за управление на отпадъците „Средногорие еко“, учредено през 2018 г.

Важно е да се отбележи, че в началото на 2021 г. в района на Средногорието се откри Компостиращата инсталация за разделно събрани зелени и биоразградими отпадъци, която е с капацитет от близо 3000 тона годишно, а тази за предварително третиране на смесено събрани битови отпадъци – с капацитет до 6000 тона. Съоръженията са изградени на площадка в рамките на Регионалната система за управление на отпадъците (РСУО) „Средногорие Еко“.

Инсталациите ще приемат и преработват отпадъци от населени места с общо 21 000 жители, като всички съоръжения са изградени по проект. Проектът се изпълни от община Златица, като водеща организация, и е на обща стойност от близо 8,9 млн. лв.. Безвъзмездното финансиране в размер на 6,6 млн. лв. е от Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020 г. В рамките на проекта е въведена и система за разделно събиране на зелени и биоразградими отпадъци в общините Златица, Антон, Копривщица, Мирково, Пирдоп, Чавдар и Челопеч. Осигурена е също техника за събиране и транспортиране, както и съдове за разделно събиране.

1.2. Закон за местни данъци и такси (ЗМДТ).

Съгласно чл. 62 от ЗМДТ таксата за битови отпадъци се заплаща за извършваните от общината услуги по: събирането, извозването и обезвреждането в депа или други съоръжения на битовите отпадъци, както и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места. Размерът на таксата се определя по реда на чл.66 за всяка услуга поотделно- сметосъбиране и сметоизвозване; обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения; чистота на териториите за обществено ползване.

Новата постановка на чл.62 от ЗМДТ, която съгласно последното изменение влиза в сила от 1 януари на втората година, следваща публикуването на резултатите от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г., с изключение на § 5 относно чл. 66, ал. 3, т. 1, § 15, 16, 17 и 20, които влизат в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник".

Съгласно изменението на чл.62, след влизането му в сила, таксата за битови отпадъци ще се заплаща за извършваните от общината услуги по:

- събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране;
- третиране на битовите отпадъци в съоръжения и инсталации;
- поддържане на чистотата на територииите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината.

Видът на предлаганите услуги по чл. 62 на територията на общината, както и честотата на събиране и транспортиране на битовите отпадъци се определят със заповед на кмета на общината и се обявяват публично до 31 октомври на предходната година.

Съгласно действащото и приложимо към момента законодателство, таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка за всяка дейност, включваща необходимите разходи за:

- осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци- контейнери, кофи и други;
- събиране, включително разделно, на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им;
- проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл.60 и 64 от Закона за управление на отпадъците;
- почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.
    - Новата формулировка на ЗМДТ прецизира и конкретизира видовете разходи по дейности, но не ги променя фундаментално, а именно:
- събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до инсталации и съоръжения за третирането им, както и осигуряване на съдове за събиране на битовите отпадъци, с изключение на разделното събиране, предварителното съхраняване и транспортирането на битовите отпадъци, попадащи в управлението на масово разпространени отпадъци по Закона за управление на отпадъците – за услугата по чл. 62, т. 1;
- третиране на битови отпадъци, необхванати в управлението на масово разпространените отпадъци, както и проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци и/или други инсталации или съоръжения за оползотворяване и/или обезвреждане на битови отпадъци – за услугата по чл. 62, т. 2;
- поддържане на чистотата на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места и селищните образувания в общината, предназначени за обществено ползване – за услугата по чл. 62, т. 3.

Подзаконови нормативни актове

Подзаконовите нормативни актове по прилагане на ЗУО регламентират задълженията на институциите, физическите и юридическите лица по отношение на управлението на отпадъците. Нормативните документи на местно ниво, приети във връзка с разпоредби на националното законодателство по отношение на управление на отпадъците са:

1. Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Челопеч, приета с Решение №51 по протокол №6 от проведено заседание на 26.02.2020 г. на Общински съвет Челопеч, влязло в сила на 25.03.2020 г.;
2. Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги;
3. Наредба за изграждане и опазване на зелената система на територи та на община Челопеч;
4. Наредба за принудителното изпълнение на заповеди за премахване на незаконни строежи или части от тях по чл.225 а, ал. 3 от Закона за устройство на територията (изм., ДВ, бр. 82 от 26 октомври 2012 г.);
5. Наредба №2 за поддържане на чистотата и опазване на околната среда на територията на община Челопеч;
6. Наредба за определяне размера на местните данъци.

2.Анализ на стратегически и програмни документи на национално, регионално и общинско ниво относно управление на отпадъците

2.1. Стратегии

Национални стратегии

Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г., приета 2019 г.

План за действие – Сектор „Градска среда“

- Организиране на дискусионен форум, за да се постигне съгласие по обща визия и да се развие общо разбиране относно политиката и стратегията за АИК с участието на 100 общини;
- Осигуряване на свободен достъп до информация за широката общественост.

Мерките за управление на отпадъците в Община Челопеч е добре да бъдат съобразени с мерките в Националната стратегия за изменение на климата и Плана за действие към нея до 2030 г., по-конкретно в сектор “Градска среда”, където общините са определени като партньори или целева група. Постигането на целите за управление на отпадъците, в т.ч. предотвратяването, повторната употреба и рециклирането има съществена връзка с устройственото планиране и градската инфраструктура. В тази връзка мерките за управление на отпадъците ще се съобразят и с бъдещите планове на общината, насочени към улесняването на транспорта и декарбонизацията. Улесняването на достъпа до ключови точки за предаване на излезли от употреба вещи с цел повторна употреба например е определящо за участието на населението в усилията на общината да намали битовите отпадъци.

Проект на Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие

Документът е в процес на финализиране след проведеното обществено обсъждане. Ограничаването на другите видове натиск върху биоразнообразието и екосистемите е един от основните принципи, с които е съобразена стратегията за биологично разнообразие. Ограничаването включва провеждане на политики за подобряване качеството на въздуха и водите, опазването и

възстановяването на почвите, управление на отпадъците, намаляване на шумовото и светлинно замърсяване и ограничаване на дейностите, които обезпокояват видовете в техните естествени местообитания, прекратяване на неустойчивото използване на природните ресурси и др. Сред подлежащите на управление фактори и заплахи за биоразнообразието са замърсяване на компонентите на околната среда и влошаване състоянието на местообитанията. Именно по отношение на тях община Пловдив може да предвиди мерки в програмата си за управление на отпадъците. По-конкретно могат да бъдат включени мерки по отношение урбанизираните екосистеми в т.ч. устройствено планиране с цел избягване на прекомерната урбанизация на природни местообитания, контрол върху незаконното изхвърляне и депониране на отпадъци с цел предотвратяване на замърсяването на почвите и водите, информационни кампании с цел повишаване на информираността на населението и бизнеса за вредните ефекти от поведението му, в т.ч. битови, производствени и земеделски практики при изхвърлянето на отпадъци във водите.

Национален стратегически документ „Цифрова трансформация на България за периода 2020-2030 г.“

С нарастването на населението в градовете нараства и търсенето на услуги, което води и до увеличаване на натиска върху природните ресурси, екосистемите и околната среда. Това търсене натоварва енергийната система, водоснабдителните и канализационни системи, управлението на битовите отпадъци, градските транспортни системи и всички други услуги, които биха били от съществено значение за просперитета и устойчивостта на града. В този аспект прилагането на иновативните технологии и цифровизацията може да допринесат за интегрираното развитие на регионите, постигане на устойчиво градско развитие на най-важните за развитието на балансиран полицентричен модел градски общини чрез създаване на конкурентни градски центрове с атрактивни възможности за инвестиции, заетост, образование, отдих, жизнена кариера. В съответствие с Европейския зелен пакт като основен ресурсоемък сектор се идентифицира строителният и в тази връзка се предприемат стъпки за неговата цифровизация. За да се гарантира енергийната ефективност и устойчивото използване на ресурсите се създава единен пазар за специфични продукти, ефективна сертификация и др.

Устойчивото строителство оказва съществена роля за подобряване на околната среда и въздействието върху климата, ресурсната и енергийна ефективност, намаляване и управление на строителните отпадъци, по-ефективно използване на ресурсите и преход към кръгова икономика. Цифровизацията на строителния сектор следва да осигури прилагането на принципите на кръговата икономика, устойчивото строителство, енергийната ефективност, намаляване на въглеродните емисии.

Цифровизацията на строителния сектор следва да обхване целия жизнен цикъл на строежите: проектиране, създаване на цифрови бази данни за характеристиките на строителните продукти, на 3D модели на строежите, електронни паспорти на сградите и съоръженията и съответните бази данни за тях, управление на експлоатационните разходи на строежите, техните ремонти, обновявания и разрушаване.

Това ще оптимизира процеса на проектиране, ще намали разходите за строителни продукти, ще повиши привлекателността и конкурентоспособността на сектора и ще създаде условия за привличане на чуждестранни инвестиции. Тя ще доведе до повишаване ефективността на държавното управление и качеството на публичните услуги в сферата на строителството. Според документа са необходими законови промени, с които да се въведе задължението във всички нови сгради или при саниране на съществуващи, включващо конструктивни дейности, да се изграждат комуникационни тръби с

възможност за последващо присъединяване на сградите към съответната цифрова инфраструктура като кабели/модернизиране на широколентови мрежи, централно отопление и/или охлаждане, инсталации за електромобилност на по-късен етап и други решения за умно управление на сградата. С това би се създала възможност за преминаване към умни населени места и изграждане на комуникационна и цифрова инфраструктура, с възможност за умно управление.

В контекста на настоящия анализ такава стъпка би могла да се обвърже и с въвеждане на изискване към инвестиционните проекти за строителство на нови сгради за задължително изграждане на инфраструктура за разделно събиране на отпадъците от домакинствата и офисите. Изграждането и в последствие свързването на тези пространства чрез технологии за предаване на данни за измерване на количествата отпадъци в дългосрочен план ще подпомогне постигането на целите както в областта на цифровата трансформация, така и в областта на отпадъците.

2.2. Планове и програми

Национални планове и програми

Национален план за управление на отпадъците 2021 – 2028 г.

Националният план за управление на отпадъците за периода 2021-2028 г. включва няколко програми за постигане целите на управлението на отпадъците.

Трети национален план за действие по изменение на климата за периода 2013-2020 г.

Планът определя следните цели в областта на Управление на отпадъците:

- намаляване на количеството и предотвратяване на образуването на отпадъци, които отделят парникови газове при изхвърлянето си;
- улавяне и изгаряне на биогаз от депонираните отпадъци;
- улавяне на биогаз в пречиствателните станции за градски отпадъчни води и неговото изгаряне.

Целите повтарят националните цели в областта на отпадъците. В резултат от анализите на инфраструктурата и количествата отпадъци, ще бъде взето решение за конкретни мерки, насочени към постигането на целите.

Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране

Специфичните национални цели и приоритети заложени в Националния стратегически план за постепенно намаляване на биоразградими отпадъци (2010-2020) са:

- Постепенно намаляване на количеството депонирани биоразградими отпадъци в съответствие с Директива 1999/31/ЕО;
- Подобрение на цялостното управление на биоразградими отпадъци;
- Намаляване на количеството генерирани и отделени парникови газове от депата за отпадъци;
- Намаляване на отрицателните ефекти на депата за отпадъци върху околната среда.

В общинската програма за управление на отпадъците следва да бъдат заложени конкретни мерки за намаляване на биоразградимите отпадъци. Мерки по отношение на биоразградимите отпадъци са включени в НПУО.

Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Р България за периода 2011 – 2020 г.

Специфичните национални цели и приоритети за строителния сектор, за осигуряване устойчивото развитие на Република България, са заложени в Националния стратегически план за управление на строителните отпадъци (2011-2020):

- Интегрирана рамка за управление на строителните отпадъци;
- Намаляване на отрицателния ефект върху околната среда, причинен от генерирането на строителни отпадъци;
- Увеличаване на ресурсната ефективност;
- Увеличаване на законовата отговорност на замърсяващите лица;
- Насърчаване инвестирането в управление на отпадъците.

В тази връзка мерките от страна на община Челопеч следва да са насочени към контрола върху образуването на строителни отпадъци и изхвърлянето им на регламентираните за това места.

Национален стратегически план за управление на утайките от градските пречиствателни станции за отпадъчни води на територията на Р България

Специфични национални цели и приоритети са заложени в Националния стратегически план за управление на утайките от градските пречиствателни станции за отпадъчни води на територията на България (2014-2020):

- Унифициране на националните и международните стандарти за законодателството и околната среда;
- Защита на общественото здраве и околната среда чрез по-добро управление на утайките;
- Чисти водоизточници;
- Възстановяване на функциите на земята и почвата;
- Намаляване на употребата на природни ресурси;
- Устойчиво развитие;
- Подобряване на технологичните стандарти за управление на утайките;
- Значително намаляване на количеството депонирани утайки;
- Увеличаване на количеството рециклирани и преизползвани утайки на разумна цена;
- Подобряване на технологичния и управленски капацитет чрез развиване на регионални стратегии и концепции за управление на утайките.

На база изводи от анализа на инфраструктурата и количествата отпадъци от утайки и при необходимост, ще бъдат препоръчани мерки за управление на отпадъците от утайки. Такива могат да бъдат насочени към създаването на регионален план за оползотворяване на утайки на община Челопеч и съседни общини.

Интегриран национален план в областта на енергетиката и климата (ИНПОЕК) 2021-2030

В сектор "Управление на отпадъците" ИНПОЕК предвижда да бъдат продължени и надградени до 2030 г. следните мерки от Третия национален план за действие за изменение на климата 2013 - 2020 г.:

- Продължаване и увеличаване на разделното събиране на „зелени" отпадъци в общините;
- Улавяне и изгаряне на биогаз във всички нови и съществуващи регионални депа;
- Улавяне и изгаряне на биогаз в стари общински депа за затваряне;
- Оценка на енергийния потенциал на биогаза от депата, които се планират да бъдат затворени;
- Въвеждане на анаеробна стабилизация на утайки с улавяне и изгаряне на биогаз в нови инсталации и инсталации в процес на реконструкция в населени места с над 20000 еквивалент жители;
- Изграждане на общински съоръжения за оползотворяване на биоразградими отпадъци, с производство на енергия и компост;
- Въвеждане на диференцирани такси за генерираните отпадъци.

Освен към тях, планът реферира към мерките, заложени в Националния план за управление на отпадъците.

В зависимост от резултатите от анализа на инфраструктурата, в общинската програма за управление на отпадъците на община Челопеч следва да залегнат проекти за изграждане на съоръжения за улавяне и изгаряне на биогаз, както и на такива за оползотворяване на биоразградими отпадъци за производство на енергия и компост. Мерки, насочени към диференциация на таксите в зависимост от вида генерирани отпадъци също биха допринесли за постигане целите в областта на енергетиката и климата.

Национална програма за развитие (НПР БЪЛГАРИЯ 2030)

Отпадъците са предмет на действия по приоритет 4 от Националната програма „Кръгова и нисковъглеродна икономика".

В под-приоритет 4.1. Преход към кръгова икономика са предвидени мерки за въздействие в области Материална ефективност, Управление на отпадъците и Екологични иновации.

Въпреки, че мерките са насочени предимно към предприятията и общините не са посочени изрично като отговорни, общината може да вземе предвид планираното въздействие на политиката за управление на отпадъците при подготовка на ОПУО.

Политиката за устойчиво управление на отпадъците ще бъде насочена към превръщане на отпадъците в ресурс и прилагане на йерархия за управление на отпадъците. Усилията на национално ниво ще бъдат насочени към стимулиране ефективното използване на отпадъците като ресурси в предприятията, чрез повишаване на информираността за ползите от кръговата икономика и насърчаване прилагането на незамърсяващи технологии и внедряването на нови зелени бизнес модели. Мерките ще бъдат насочени към подкрепа за въвеждане на технологии за рециклиране и оползотворяване и прилагане на режима на разширената отговорност на производителя.

Ще се приложат регулаторни мерки и икономически инструменти за насърчаване на употребата и развитие на пазара на рециклирани суровини и материали. На общинско ниво мерките могат да бъдат насочени към улесняване на достъпа, комуникацията, обмена на бази данни за продукти и

производства, както и към насърчаване отговорността на производителя за преход към информиран зелен избор на стоки, развиване на партньорства за споделяне на данни, добри практики и технологии.

Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018-2024)

В програмата и плана към нея отпадъците се засягат като източник на ФПЧ в резултат от изгарянето на твърди битови отпадъци, строителни материали и др. Планът за изпълнение на програмата включва дейности, свързани с извеждането от употреба на отоплителни уреди на твърдо гориво от страна на общините. Не са засегнати пряко мерки за управление на отпадъците, но подобряването на управлението на строителните отпадъци би имало положителен ефект върху качеството на атмосферния въздух.

Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха (2020-2030)

Отпадъците не са основен източник на емисии за изследваните пет замърсителя, към които е насочена Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха. В тази връзка няма необходимост от включване на конкретни мерки, свързани с постигането на целите на тази програма.

Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020 – 2030 г.)

Мерките, свързани с отпадъци за постигането на целите на програмата включват следните действия от страна на общините:

- Закриване и рекултивация на нерегламентирани сметища и депа за отпадъци, неотговарящи на нормативните изисквания;
- Изграждане на компостиращи и анаеробни инсталации за разделно събрани зелени и/или биоразградими отпадъци;
- Разработване и изпълнение на пилотни и демонстрационни проекти, с цел събиране, синтезиране, разпространение и прилагане на нови, нетрадиционни успешни мерки, добри практики и/или управленски подходи в областта на битовите отпадъци.

Всички по-горе изброени мерки са подходящи за включване в програмата за управление на отпадъците на община Челопеч. Конкретни предложения ще бъдат дадени след изготвянето на останалите анализи.

IV.3. АНАЛИЗ ЗА ПРИЛАГАНЕТО НА ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА МЕСТНО НИВО

Основен предмет на този анализ е общинската наредба в община Челопеч за управление на отпадъците и съответствието ѝ с изискванията на националната нормативна уредба.

ЗУО определя в чл. 22, минималните изисквания за съдържание на общинските наредби за управление на отпадъците, които е необходимо да уреждат условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, на територията на общината, разработена съгласно изискванията на този закон и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на Закона за местните данъци и такси.

Освен посочените по-горе минимални изисквания за съдържание на общинските наредби по чл. 22 от ЗУО, общинските нормативни документите включват широк кръг въпроси, свързани с отпадъците и чистотата на обществените места, произтичащи от ЗУО и други нормативни актове.

1. Наредби на местно ниво:

1.1. Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Челопеч

Настоящата наредба е приета с Решение №51 по протокол №6 от проведено заседание на 26.02.2020 г. на Общински съвет Челопеч, влязло в сила на 25.03.2020 г.

С наредбата се определят условията и реда за изхвърлянето, събирането включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на твърдите битови отпадъци (ТБО) и строителни отпадъци (СО), излишни земни маси (ЗМ), биоотпадъците, опасни битови отпадъци, производствени отпадъци и масово разпространени отпадъци на територията на Община Челопеч, се определят съгласно изискванията на Закона за управление на отпадъците и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, както и заплащането за предоставянето на съответните услуги съгласно Закона за местните данъци и такси. Наредбата е задължителна за територията на Община Челопеч и се отнася до всички физически лица, които живеят или временно пребивават в общината, както и до юридическите лица, едноличните търговци, организациите и учрежденията, осъществяващи дейност на нейна територия.

Наредбата не се прилага за:

1. Радиоактивни отпадъци;
2. Отпадъчни газове, изпускани в атмосферния въздух, за които се прилагат разпоредбите на Закон за чистотата на атмосферния въздух;
3. Естествени неопасни материали от селското и горското стопанство, използвани в земеделието и лесовъдството, или за производство на енергия от такава биомаса, чрез процеси и методи, които не увреждат околната среда и не застрашават човешкото здраве;
4. Отпадни води;
5. Минни отпадъци;

Наредбата определя и права и задължения на общинската администрация, задълженията и отговорностите на задължените лица – Кметът на общината, домакинствата, юридическите лица, вкл. търговски обекти, производствените и стопанските субекти, и други обекти разположени на територията на Община Челопеч по отношение управление на отпадъците съгласно изискванията на

Закона за управление на отпадъците (ЗУО) и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, както и заплащането на предоставените услуги по реда на Закона за местните данъци и такси. Кметът на Общината я представлява в Регионалното сдружение за Управление на отпадъците.

Наредбата определя и поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване. В наредбата е посочено, че за услугите по събирането, извозването, обезвреждането на ТБО в депа или други съоръжения и поддържането на чистотата на местата предназначени за обществено ползване, извършвани на територията на общината, данъчно задължените лица заплащат такса за битови отпадъци, по реда на Закона за местните данъци и такси/ЗМДТ/ . Таксата за битови отпадъци се определя в годишен размер и всяка услуга поотделно с Решение на общински съвет въз основа на одобрена план-сметка.

В Наредбата са разписани контролни и административно наказателни разпоредби.

1.2. Н А Р Е Д Б А №2 за поддържане на чистотата и опазване на околната среда на територията на община Челопеч

С Наредбата се уреждат обществените отношения, свързани с поддържане на чистотата и опазване на околната среда на територията на община Челопеч, както и реда за констатиране на нарушения и налагане на санкции при неизпълнението им. Целта на наредбата е:

- Осигуряване на спокойствието и безопасността на гражданите;
- Осигуряване чистотата на околната среда;
- Опазване на общественото имущество, предназначено за общо ползване;
- Осигуряване на безопасно движение в общината.

В наредбата се съдържат разпоредби относно организация на сметосъбирането, сметоизвозването и поддържане на местата за организирано сметосъбиране на територията на общината.

Обхвата на дейностите по чистотата се определят от Общинската администрация, съобразно конкретните условия и размера на финансовите средства. Общината определя местата за организирано сметосъбиране, включително и разделното събиране на отпадъците. Фирмата извършваща сметоизвозването е задължена да спазва утвърдената честота (график) на сметоизвозване, включително и за разделното събиране на отпадъци, като не допуска препълване на съдовете за смет. Определянето на местата на съдовете за смет и преместването се извършва от специализираната фирма по сметоизвозване, съгласувано с Общинската администрация, съобразно възможностите за поставяне и извозване отдалечеността им от жилищните сгради. Освен ежедневното почистване, общината организира периодично и сезонно почистване на градинки, зелени площи и др. Общината има право на достъп до наличната информация за състоянието на околната среда. Общината издава решение за преценка на влиянието на проекти и дейности не подлежащи на задължителен ОВОС, върху околната среда.

Общината организира публични обсъждания на докладите по ОВОС на проекти н обекти в експлоатация. Може да спре изпълнението на проекти и упражняване на дейности, за които ОВОС е отрицателна и могат да причинят неотстраними вреди на околната среда и човешкото здраве. За осигуряване на екологосъобразна среда в общината, физическите и юридическите лица изграждат и поддържат градини, благоустроени зелени площи, крайпътни дървета, храсти и цветни лехи. Задължават се ръководителите на фирми организации да съдействат за опазване на зелените площи,

прилежащи към имотите им и декоративната растителност в тях. В Наредбата са разписани контролни и административно наказателни разпоредби.

1.3. Наредба за изграждане и опазване на зелената система на територията на община Челопеч.

Тази наредба урежда обществени отношения, свързани с планирането, изграждането, устойчивото поддържане, опазване и развитие на зелената система на община Челопеч, независимо от формите на собственост. Органите на управление на зелената система са Кмета на община Челопеч и Общинския съвет, като с наредбата се определят и функциите на общинската администрация за изграждане, поддържане и опазване на зелената система на община Челопеч.

1.4. Наредба за принудителното изпълнение на заповеди за премахване на незаконни строежи или части от тях по чл.225 а, ал. 3 от закона за устройство на територията (изм., ДВ бр. 82 от 26 октомври 2012 г.)

Към принудително изпълнение на заповеди по чл. 225 а, ал. 1 от ЗУТ за премахване на незаконни строежи или части от тях се пристъпва, когато същите не са изпълнени доброволно от адресата /адресатите на заповедта в определения с нея срок за доброволно изпълнение. Преди да се пристъпи към принудително изпълнение на заповедта по чл. 225 а, ал. 1 от ЗУТ, кметът на общината изпраща покана за доброволно изпълнение в 14 - дневен срок от получаването й до адресата/адресатите на заповедта.

Поканата съдържа:

1. име, съответно наименование, и адрес на адресата/адресатите на заповедта;
2. номер, дата и кратко описание на заповедта по чл. 225 а, ал. 1 от ЗУТ, от която произтичат задълженията на адресата й;
3. данни за органа, издал заповедта (име и адрес);
4. предупреждение за пристъпване към принудителни действия при липса на доброволно изпълнение в 14 - дневен срок;
5. размера на глобата или имуществената санкция, която може да бъде наложена, в случай че задължението не бъде изпълнено доброволно;
6. възможността за отправяне на искане за съдействие до органите на полицията или други държавни органи.

1.5. Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги.

Съгласно чл. 14 от Наредбата, таксата за битови отпадъци се заплаща за извършените от общината услуги по:

1. събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране;
2. третиране на битови отпадъци в съоръжения и инсталации;
3. поддържане на чистотата на територииите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината.

За имоти, намиращи се извън районите, в които общината е организирала събиране и извозване на битови отпадъци, се събира такса за ползване на депо за битови отпадъци и/или за поддържането на чистотата на територииите за обществено ползване.

Границите на районите и видът на предлаганите услуги в съответния район, както и честотата на сметоизвозване се определят със заповед на кмета на общината и се обявяват публично до 31 октомври на предходната година.

Таксата се заплаща от:

1. собственика на имота
2. ползвателя - при учредено вещно право на ползване от ползвателя
3. концесионера - при предоставяне на особено право на ползване - концесия.

Собственикът на сграда, построена върху държавен или общински поземлен имот заплаща такса за битови отпадъци за този имот или съответната част от него.

За имот държавна или общинска собственост, таксата за битови отпадъци се заплаща от лицето, на което имотът е предоставен за управление. Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на общинския съвет въз основа на план-сметка, включваща необходимите разходи за:

1. осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи, кошчета;
2. Събиране, включително разделно на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им.
3. Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително обезпеченията по чл. 60 и отчисленията по чл.64 от Закона за управление на отпадъците.
4. Почистване на уличните платна ,площадите, алеите, парковете и другите територии от населеното място, предназначени за обществено ползване.
5. Средствата за придобиване на актив, чиято стойност надвишава стойностния праг на същественост, приет от общината, и който се очаква да бъде използван през повече от една календарна година, се разделят на срока на използване на актива и в план-сметката се включва съответстващата за календарната година част от тези средства. Не се включват в план-сметката за сметка на таксата за битови отпадъци средства за придобиване на актив, които се финансират с публични средства по проект, програма или процедура, с изключение на съфинансирането от общината.

Таксата за битови отпадъци за жилищни имоти на граждани и предприятия се определя пропорционално в промили на база данъчната оценка на имотите.

Таксата за битови отпадъци за нежилищни имоти на предприятия се определя:

1. Според количеството на битовите отпадъци съобразно вида и броя на съдовете за съхранението им и честотата на сметоизвозване.
2. Пропорционално в промили върху по-високата между отчетната стойност и данъчната оценка съгласно приложение №2 от ЗМДТ.
3. При определяне размера на такса битови отпадъци в зависимост от количеството битови отпадъци се включват разходите по осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци, сметосъбиране и сметоизвозване, както и за проучване, проектиране, експлоатация, закриване и мониторинг на депата битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, включително отчисленията по чл.60 и 64 от Закона за управление на отпадъците.

4. Освен таксата по т.3 предприятията заплащат и такса за услугата по почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване в размер пропорционално в промили върху по високата между отчетната стойност на имота и данъчната оценка съгласно Приложение №2 от ЗМДТ.

2. Анализ на общинската наредба за управление на отпадъците и съответствието ѝ с изискванията на националната нормативна уредба. /Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Челопеч, приета с Решение №51 по протокол №6 от проведено заседание на 26.02.2020 г. на Общински съвет Челопеч, влязло в сила на 25.03.2020 г./

В съответствие с разпоредбите на Закон за управление на отпадъците, в общинската наредба е посочено, че притежателите на отпадъци са всички лица, причинители на отпадъци, както и лицата, в чието владение се намират те. Физическите и юридически лица са длъжни да спазват реда и условията за предаването, третирането, обезвреждането и оползотворяването на битови отпадъци, строителни отпадъци, биоотпадъци, масово разпространените отпадъци и други видове отпадъци съгласно изискванията на тази наредба, ЗУО и подзаконовите нормативни актове към него, а именно:

1. Да изхвърлят различните видове отпадъци само в определените за целта съдове и места, като ги опазват и не допускат разпиляване на отпадъците извън тях;
2. Събират разделно отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метали и ги предават на лица, притежаващи разрешение, комплексно разрешително, регистрационен документ, в случай, че такъв се изисква по ЗУО и/или с организация по оползотворяване, или в пунктовете на лицензирани фирми.
3. Почистват в т.ч. и от сняг и поддържат чистотата на съответните прилежащи терени към сградите, дворните места и др., в които живеят или стопанисват;
4. Почистват и поддържат чистотата на терени – общинска собственост, които ползват за търговска дейност на открито;
5. Заплащат таксите за битови отпадъци в определения от общински съвет Челопеч размер и по ред в съответствие със Закона за местните данъци и такси;
6. Фирмите и организациите, образуващи отпадъци от производствената си дейност, различни от битовите са длъжни да организират сами съхраняването и извозването им до инсталация или съоръжение за обезвреждане или оползотворяване, притежаващи разрешение, комплексно разрешително, регистрационен документ, в случай, че такъв се изисква по ЗУО и при спазване на изискванията му.

Отговорност за замърсяването на дворните пространства и на прилежащите към сградите територии носят:

1. Ръководството на съответното юридическо лице, което стопанисва и експлоатира сградата.
2. Живущите в жилищната сграда.

Собствениците или наемателите на търговски обекти и заведения за обществено хранене, носят отговорност за чистотата на прилежащите им тротоарни площи.

Когато причинителите на отпадъци са неизвестни, разходите по възстановяването на качеството на околната среда се поемат от лицата, в чиято собственост се намират отпадъците.

Всички разходи за възстановяване на качествата на околната среда и за разкриване на действителния причинител се възстановяват от него.

В наредбата са разписани и права и задължения на кмета на общината. Кметът на общината организира управлението на дейностите по отпадъците образувани на нейна територия, съгласно изискванията на ЗУО и подзаконовите нормативни актове.

Управлението на отпадъците на територията на Община Челопеч включва организация на дейностите по:

- събиране;
- транспортиране;
- съхранение на отпадъците на общинското сметище.

Организацията по събирането и извозването на битовите и строителни отпадъци се извършва организирано от общината и неорганизирано (лично от собствениците). Организираното сметоизвозване се осъществява от фирма “СИК” 57 – Светла Ковачка гр. Златица .

Твърдите битовите отпадъци се събират в 35 броя метални контейнери с вместимост 4 м3 и 15 броя контейнери тип ” Бобър” с вместимост 1,1 м3 .

Населението в община Челопеч е обхванато от централизирано сметосъбиране и сметоизвозване. От месец юни 2007 год. дейностите по сметосъбиране, сметоизвозване и депониране се осъществяват от Общината. Общината разполага със сметосъбирачна машина / Mercedes Benz 2422L/ Към дейността по сметосъбиране и сметоизвозване работят : шофьори- 1брой и сметосъбирачи - 2 бр. Събирането на отпадъците в е. Челопеч се осъществява в 68 броя контейнери тип “Бобър”от 1,1 куб.м, 538 броя кофи за смет тип ”Мева”-240 л., 10 комплекта за разделно събиране на отпадъците от опаковки/ хартия, пластмаса, стъкло/, които са равномерно разположени на площадки на територията на населеното място.

Контейнерите се разполагат на централни места съгласно схема, до жилищните блокове, до магазини, фирми и гробищни паркове, а кофите за смет в частните домове. След запълването им те се транспортират до общинското депо в м. „Раджов дол“. Състоянието на съдовете за събиране на ТБО - кофи и контейнери е добро. Извозването на кофите за смет от частните домове става по утвърден график 4 пъти месечно. Не се осъществява разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на община Челопеч. Договорът с „Булекопак“ АД е прекъснат в началото на 2016 г. по тяхно желание. На територията на общината няма пунктове или площадки за изкупуване или безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци.

Съставът на битовите отпадъци е основно пластмаса, хартия и картон, метали, композитни опаковки, текстил, дърво, стъкло и др. Органични кухненски отпадъци, олио и мазнини почти не присъстват в състава на битовите отпадъци, тъй като се използват за храна на животни.

За депониране на неопасни отпадъци на територията на общините Златица, Чавдар, Мирково, Пирдоп, Челопеч, Антон и Копривщица е установена система за управление на отпадъците като включва инвестиционни и неинвестиционни /"меки"/ мерки за управление на битовите отпадъци.

Инвестиционните мерки се предвиждат по отношение на събирането, рециклирането, предварителното третиране и крайното обезвреждане чрез депониране.

Към момента община Челопеч не разполага с инсталация за компостиране на биоразградими и/или зелени отпадъци.

В община Челопеч се генерират следните видове отпадъци според произхода им:

- Битови – смесени битови отпадъци, отпадъци от почистване на улици и дворове
- Строителни – получени от разрушени стари сгради, бетонни конструкции и други
- Производствени отпадъци – отпадъци с неопасен характер от промишлената дейност в района
- Опасни отпадъци - отпадъци с опасен характер от промишлената дейност в района
- Технологични отпадъци – стерилни скални маси и отпадъци от обогатяване в резултат от рудодобива (в миналото и настоящето).
- В Община Челопеч няма изградена пречиствателна станция за отпадни води и поради тази причина не се генерират отпадъци от утайки

В изпълнение на законовите си задължения нямаме информация общината да е сключила договори с организации по оползотворяване на масово разпространени отпадъци.

Населението в община Челопеч е обхванато от централизирано сметосъбиране и сметоизвозване. От месец юни 2007 год. дейностите по сметосъбиране, сметоизвозване и депониране се осъществяват от Общината. Общинатата разполага със сметосъбирачна машина / Mercedes Benz 2422L/ Към дейността по сметосъбиране и сметоизвозване работят : шофьори- 1брой и сметосъбирачи - 2 бр. Събирането на отпадъците в е. Челопеч се осъществява в 68 броя контейнери тип “Бобър”от 1,1 куб.м, 538 броя кофи за смет тип ”Мева”-240 л., 10 комплекта за разделно събиране на отпадъците от опаковки/ хартия, пластмаса, стъкло/, които са равномерно разположени на площадки на територията на населеното място. Контейнерите се разполагат на централни места съгласно схема, до жилищните блокове, до магазини, фирми и гробищни паркове, а кофите за смет в частните домове. След запълването им те се транспортират до общинското депо в м. Раджов дол“. Състоянието на съдовете за събиране на ТБО - кофи и контейнери е добро. Извозването на кофите за смет от частните домове става по утвърден график 4 пъти месечно.

Към настоящият момент общините от РСУО „СРЕДНОГОРИЕ ЕКО“ са учредили Регионално сдружение на общините за управление на отпадъците, с водеща община - Община Златица.

Регионалното сдружение е учредено на 28.02.2012 г. с Протокол №1 от учредително събрание и включва общините Златица, Антон, Копривщица, Мирково, Пирдоп, Чавдар и Челопеч. За председател на сдружението е определен кмета на Община ЗЛАТИЦА. Регионалната система за управление на отпадъците в РЕГИОН ЗЛАТИЦА, обхваща общините Златица, Антон, Копривщица, Мирково, Пирдоп, Чавдар и Челопеч с общо 21 населени места и територия 853,463 кв.км.

Съгласно Националния план за управление отпадъците, общинското депо на гр. Златица става регионално за общините Златица, Антон, Копривщица, Мирково, Пирдоп, Чавдар и Челопеч. Площадката, където е разположено депото за твърди битови отпадъци (ТБО) е ситуирана в землището на гр. Златица, местността “Бакаджика”- Сухото дере. Същата е на разстояние на около 3,5 km от регулацията на града и заема общинска земя от порядъка на 68 dka. Теренът представлява дълбоко сухо дере със силно изразен конусен профил. Релефът на района е хълмист със средна надморска височина 700 m. Площта, заемана от депото е 22 dka.

Комплексно разрешително на “Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Златица, Чавдар, Пирдоп, Челопеч, Антон, Копривщица, Панагюрище и Стрелча”, гр. Златица № 329-Н0/2008г. Капацитет на инсталацията: Максимален капацитет t/24h – 56,998; Максимален капацитет -157 970 t , в т.ч.:

- Клетка 1- капацитет 9 852 t;

- Клетка 2- капацитет 8 409 t;
- Клетка 3- капацитет 139 709 t;

Изграждането се осъществява на терен публична общинска собственост с Акт за публична общинска собственост № 47 от 18.03.2009 г. на Община Златица, за имот № 082017 с площ 65,824 дка. Обектът не е въведен в експлоатация. Строежът е изпълнен в съответствие с одобрени инвестиционни проекти и издадено Разрешение за строеж № 20/30.07.2004 г. В основния проект от 2001 г. се предвижда изграждането и експлоатацията на депото да се извърши в три етапа. Действащият ПУП – ПРЗ е за ПИ №082017, одобрен със Заповед № 255 от 27.12.2001 г. на Кмета на Община Златица за изграждане на Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Златица, Чавдар, Пирдоп, Челопеч, Антон, Копривщица. Капацитет на инсталацията: Максимален капацитет t/24h – 56,998; Максимален капацитет -157 970 t , в т.ч.: и инсталации, които не попадат в обхвата на Приложение 4 на ЗООС:

Регионалното депо за ТБО-гр.Златица е обвързано с инфраструктурата на населеното място и с републиканската пътна мрежа чрез отклонение от път гр.Златица – гр.Пирдоп. За транспортиране на отпадъците се използват изградени вътрешни технологични пътища.

На територията на Община Челопеч няма изградено депо за твърди битови отпадъци. В момента Общината използва нерегламентирано сметище, намиращо се на юг от селото в местността “Раджов дол”. Около селото и в регулация съществуват много криминални сметища, чието премахване е залегнало в програмата за развитие на Общината.

Извършена е инвентаризация на неорганизираните сметища. Обособени са няколко - едно голямо на изток от с.Челопеч - «Бревенска река» от строителни и битови отпадъци, голямо сметище «Бивш стопански двор», ново сметище в близост до язовир «Качулка» от отпадъчни строителни материали. Други малки сметища се формират периодично по бреговете на деретата, река Воздол, в близост до новите гробища, покрай пътища.

Сметището на «Бревенска река» се използва предимно за депониране на строителни отпадъци от населението, като извозването на отпадъците се извършва индивидуално със собствен транспорт от жителите на общината.

Сметището на “Раджов дол” се използва за депониране на събраните битови отпадъци. Същото не е оградено, няма обозначителни табели и работен персонал. Периодично се извършва заравняване и запръстяване на отпадъците.

Масово разпространени отпадъци и регулацията им на територията на община Челопеч.

Системите за разделно събиране на отпадъци от опаковки, организирани от организациите по оползотворяване, съответно от кметовете на общини, обхващат не по-малко от 6 000 000 жители на територията на страната и задължително включват курортните населени места и всички населени места с население над 5000 жители.

С оглед на това разделното събиране на битови отпадъци на територията на община Челопеч за отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло не е задължителна .

Основни изводи и препоръки.

1. До 1 януари 2025 г., България, като държава-членка има задължение да установи разделно събиране на текстил.
2. До 1 януари 2025 г., България, като държава-членка има задължение да установи разделно събиране на опасни отпадъци, генерирани от домакинствата.

3. До 31 декември 2023 г., следва да се изгради необходимата организация, която да гарантира, че биологичните отпадъци се събират отделно или се рециклират при източника (напр. чрез компостиране). В тази връзка и общината следва да подготви съответните системи за събиране, инсталации за третиране и др.
4. Община Чебопеч участва в регионална комростираща инсталация за зелени отпадъци изградена в гр. Златица
5. Общината има задължението да публикува на интернет страниците на общината и на районните администрации местонахождението на площадките за предаване на разделно събрани отпадъци, какви отпадъци, при какви условия могат да се оставят на тези площадки и пр. ЗУО (чл. 19, ал. 3, т.13) предвижда кметовете на общините да осигуряват по-широка информираност на населението относно изпълнението на дейностите в обхвата на чл. 19, ал.3, т.1-12, 14 и 15, както и информация за предотвратяване образуването на отпадъци и предотвратяването на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци чрез интернет страницата на съответната община, както и по друг подходящ начин. Община Челопеч не изпълнява това изискване за публикуване на информация, вкл. информацията за местата и начина на предаване на различните видове отпадъци.

Препоръката ни в тази насока е да се създаде по-добра организация и цялата относима информация да бъде достъпна на едно място, като Наредбата може да уреди стандартност при предоставяната информация и достъп чрез единен интернет портал за управление на отпадъците. В този смисъл препоръчваме създаване на специален член в Наредбата, който да уреди достъпа до информация на обществеността, който може да уреди и достъпа до навременна и систематизирана информация чрез единен портал.

6. Задълженията на кмета на общината по организиране управлението на битовите и строителни отпадъци образувани на нейна територия, са законово регламентирани - чл. 19 ЗУО и в правомощията на последния е да прецени какви действия следва да се предприемат за недопускане и почистване на нерегламентирани сметища. За тези действия, кмета на общината, следва да предоставя информация както на обществеността/чл. 19, ал. 3, т. 13 ЗУО/, така и на контролните органи - чл. 113, ал. 2 ЗУО, каквато информация липсва публикувана. В този смисъл препоръчваме създаване на секция на електронния адрес на общината, в която да е достъпа информация до обществеността.
7. Наредбата за определяне и администриране на местни такси и цени на услуги, предоставяни от община Чирпан не отразява последните изменения, съгласно Закона за местни данъци и такси отчитайки, че количеството битови отпадък е водеща основа за определяне на размера на такса битови отпадъци (чл. 67, ал. 4 от ЗМДТ). Препоръчително е местната нормативна уредба имаща отношение към управлението на отпадъците периодично да бъде актуализирана, съобразно настъпващите промени в ЗУО и ЗМДТ.

IV.4 АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТТА НА РЕГИОНАЛНО СДРУЖЕНИЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ (РСУО)

Състав, ръководство и функции на РСУО

Дейността на регионалните сдружения по управление на отпадъците е регламентирана в чл.24 – чл.28 от ЗУО, където са включени конкретни изисквания и правила за създаването и функционирането им, за да се подпомогнат общините в общото управление на битовите отпадъци, и особено за изграждане и експлоатация на инсталации и съоръжения за третиране на битови отпадъци и подготовка и реализация на проекти с европейско и национално реализиране.

Регионалното сдружение е юридическо лице със седалище в общината, която е собственик на терена върху който е изграден или се предвижда изграждането на инсталацията/съоръжението за третиране на битови отпадъци или която има учредено право на строеж. То възниква от датата на неговото първо общо събрание, протоколът от който се изпраща на министъра на околната среда и водите, директора на съответна регионална инспекция по околна среда (РИОСВ) и на съответният областен управител. Членовете на РСУО могат да бъдат само общини:

„Регионално сдружение за управление на отпадъците Средногорие – Еко“ е създадено между общините Златица, Чавдар, Мирково, Пирдоп, Челопеч, Антон и Копривщица. Целите на сдружението са за съвместно участие при управлението и експлоатацията на регионално депо за твърди битови отпадъци, подобряване качеството на услугите и оптимизиране на разходите. Естествени партньори за постигане на тези цели ще бъдат държавата и ЕС. Сдружението не е ограничено със срок, членовете му са равнопоставени и внасят членски внос и целеви вноски според броя на населението си. Седалището на Сдружението е в община Златица, собственик на терена, върху който е изградено Регионално депо за твърди битови отпадъци за общините Копривщица, Антон, Пирдоп, Златица, Челопеч, Мирково и Чавдар.

Адресът на управление на Сдружението е: град Златица 2080, област Софийска, пл.Македония № 1, съгласно чл.196 ал.6 ЗУО. Наименованието, седалището и адресът на управление на Сдружението се посочват във всички документи на Сдружението.

Всеки член на Сдружението има право:

1. да участва в дейността на Сдружението и в работата на Общото събрание;
2. да избира и бъде избиран в органите на управление на Сдружението;
3. да бъде информиран за дейността на Сдружението.

Всеки член на Сдружението е длъжен:

1. да изпълнява решенията на общото събрание в определения за това срок;
2. да спазва вътрешните правила на сдружението
3. да публикува на интернет-страницата си решенията на Общото събрание на регионалното сдружение в тридневен срок от подписването на протокола от заседанието. Решенията се поставят и на информационните табла на всяка от общините. Доказателства за оповестяването на решенията на общото събрание за всяка от общините се изпращат в община Златица.

Общото събрание на Регионалното сдружение се състои от кметовете на общините Копривщица, Антон, Пирдоп, Златица, Челопеч, Мирково и Чавдар. Областният управител на Софийска област участва в Общото събрание на Регионалното сдружение без право на глас. Председателят на Сдружението се избира измежду членовете на Общото събрание за срок, съвпадащ с мандата му като кмет. Към момента председател на РСУО „Средногорие-Еко“ за срока на мандат 2019-2023 година е инж. Стоян Николов Генов-кмет на община Златица.

С приемането на законодателните изменения към ЗУО и по-конкретно въвеждането на нормативните разпоредби към чл.24, ал. 4 от ЗУО, с които: „членовете на регионалното сдружение могат да бъдат само общини, като една община може да участва само в едно регионално сдружение“. Община Челопеч се намира в сърцето на Златишкото поле, в южните склонове на Стара планина и попада в административно териториалните граници на Софийска област. Тя е разположена на 70 км в посока изток от град София в южните склонове на Стара планина. Челопеч е самостоятелна община от 15 август 1991 г. Простира се между общините Златица, Чавдар, Мирково и Етрополе на обща площ от 44 391 декара.

В съответствие с изискванията на чл.24, ал. 2 от ЗУО, за учредяване на РСУО, общинските съвети на съответните общини дават своето съгласие с решение:

Към момента нито една от общините включени в Регионално сдружение „Средногорие Еко“ не разполага с инсталации за предварително третиране на отпадъците. Единственият начин за обезвреждане на отпадъците в общините е тяхното депониране. Същите се събират от местата на тяхното генериране, транспортират се до сметището и се депонират.

Тъй като на територията на регионалното сдружение на този етап съществува само една пречиствателна станция за отпадни води на територията на гр. Пирдоп (община Копривщица и община Чавдар имат готови технически проекти), количествата на утайки са незначителни. Съществуващата станция е част от „Интегриран воден проект на гр. Пирдоп „Изграждане на ПСОВ с извънплощадкови съоръжения и мрежи, 59 Регионална програма за управление на отпадъците на РСУО „Средногорие ЕКО“ доизграждане и реконструкция на канализационна мрежа с реконструкция на съпътстваща водопроводна мрежа", открит официално на 01.04.2014 г. Предвидено е към пречиствателната станция да бъде включен и гр. Златица.

2. Анализ на дейността на РСУО (важни за решения за общината, подобрения в работата на РСУО и др.)

Съгласно ЗУО, регионалната система за управление на отпадъците има за цел да постигне ефективно събиране, транспортиране и третиране на битови отпадъци съобразно йерархията за третиране на отпадъци и изпълнение на задълженията по чл. 19 от ЗУО чрез участието на общините.

Важно е да се отбележи, че в началото на 2021 г. в района на Средногорието се откри Компостиращата инсталация за разделно събрани зелени и биоразградими отпадъци, която е с капацитет от близо 3000 тона годишно, а тази за предварително третиране на смесено събрани битови отпадъци - с капацитет до 6000 тона. Съоръженията са изградени на площадка в рамките на Регионалната система за управление на отпадъците (РСУО) „Средногорие Еко“. Инсталациите ще приемат и преработват отпадъци от населени места с общо 21 000 жители, като всички съоръжения са

изградени по проект. Проектът се изпълни от община Златица, като водеща организация, и е на обща стойност от близо 8,9 млн. лв.. Безвъзмездното финансиране в размер на 6,6 млн. лв. е от Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020 г. В рамките на проекта е въведена и система за разделно събиране на зелени и биоразградими отпадъци в общините Златица, Антон, Копривщица, Мирково, Пирдоп, Чавдар и Челопеч. Осигурена е също техника за събиране и транспортиране, както и съдове за разделно събиране. По отношение на данните от морфологичния анализ за общо депонираните битови отпадъци от РСУО на регионалното депо в Златица е видно следното:

- Ситна Фракция <4 см 8%
- Други 6%
- Текстил 6%
- Стъкло 6%
- Хартия 5%
- Картон 4%
- Дървесни 3%
- Метали 2%
- Опасни 1%
- Кожа 1%
- Гума 1%

3. Изводи и препоръки

Основни изводи и препоръки

1. Всички населени места от общините в региона се обслужват от частни и общински системи за събиране, транспортиране и депониране на битовите отпадъци.
2. И в седемте общини от региона са изградени и функционират общински системи за организирано събиране и извозване на битовите, строителните и други видове отпадъци, които могат да бъдат приравнени към тях, образувани на територията на общината. Нивото на покритие от общинските системи за сметосъбиране и сметоизвозване е 100% във всички селища от региона.
3. За общини Антон, Златица, Пирдоп и Чавдар отпадъците се депонират на общинското депо на община Пирдоп в м. „Сулюманица“, до изграждането на новото регионално депо.
4. Отпадъците на община Копривщица се транспортират до общинско депо за твърди битови отпадъци намиращо се в м. „Орлов камък“.
5. Отпадъците на община Мирково се извозват и депонират на общинското депо, разположено на територията на община Мирково.
6. Отпадъците на община Челопеч се транспортират до общинското депо в м. „Раджов дол“.
7. Събраните отпадъци се извозват за депониране на общински сметища, които не отговарят на нормативните изисквания. Експлоатацията на общинските депа не отговаря на съвременните изисквания за приемане и обезвреждане на постъпващите отпадъци, а именно:
    - Общинските депа /сметища/ не разполагат с кантар за измерване на количеството постъпващи отпадъци.

- Повечето площадки не са оградени и охранявани денонощно, което е причина както за нерегламентиран достъп на хора, така и за приемане за депониране на отпадъци, които могат да се охарактеризират като опасни (напр. батерии, акумулатори и др.).
- В противоречие на нормите за опазване на човешкото здраве, на общинските сметища е обичайна практика да се събират и сортират ръчно отделни фракции от смесения отпадък за по-нататъшно предаване в изкупвателни пунктове срещу заплащане. Всички общински сметища са оценени по степен на риск и подлежат на закриване и рекултивация, след въвеждане в експлоатация на регионалната система.
- Сметосъбиращата и сметоизвозваща техника, която обслужва общинските системи по предоставянето на услугата по събиране и изозване на битовите отпадъци на населението е морално и физически остаряла. Реинвестиции в закупуването на нова техника почти не се правят. Транспортните маршрути не са оптимизирани, което от своя страна води до не добро планиране на разходите. В повечето случаи, разходите, които общините отделят са за основно за покриване на транспортирането на битовите отпадъци. Необходимо е да се предвиди изграждането на съоражение за третиране на утайките от ПСОВ.

8. Общините в региона нямат изградена система за събиране,транспортиране ,контрол, оползотворяване и обезвреждане на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата и юридическите лица. Превантивна мярка за ограничаване на нерегламентираното изхвърляне на строителни отпадъци би била създаването на нормативно определена възможност за проверка и обратна връзка между количествата предадени строителни отпадъци на определеното за целта място и издадените разрешения за строеж, както и с одобрените планове за управление на строителните отпадъци.
9. Всички строителни обекти, с изключение на малките ремонти от бита, трябва да управляват генерираните строителни отпадъци, чрез съгласуван с общината План за управление на строителните отпадъци, в съответствие с Наредбата за управление на строителните отпадъци.

IV.5 АНАЛИЗ НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ В Т.Ч. ПРИЛАГАНЕ НА КОНТРОЛНИТЕ ФУНКЦИИ СЪГЛАСНО НАЦИОНАЛНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И МЕСТНИТЕ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ

Въведение

Предмет на настоящия анализ е институционалният капацитет в сферата на управление на отпадъците, с акцент върху контролните функции на Община Челопеч. Анализът на институционалния капацитет има за цел да установи евентуални недостатъци и несъответствия в капацитета на общината в сферата на управлението на отпадъците и да изведе препоръки за оптимизиране и подобряване на институционалния капацитет в съответствие с общинските правомощия и функции

Информационна обезпеченост на анализа

За целите на настоящия анализ е ползвана информация, налична в Община Челопеч, вкл. и на интернет страницата й – наредби, правилници, и др., съответно посочено, където е приложимо, както следва:

- ✓ проучване на ведомствени и национални нормативни документи, регламентиращи правомощията и функциите за управлението на отпадъците;
- ✓ проучване на отчетни документи и статистически данни за дейностите по отпадъци и за персонала, ангажиран с функции за управление на отпадъците;
- ✓ обобщаване на резултатите от предварително подготвени въпросници към ръководители и експерти с възложени функции за отпадъци в общината за изясняване на състоянието и на бъдещите потребности от гледна точка на капацитет в сферата на управление на отпадъците.

Функции за управление на отпадъците в Община Челопеч

- ➢ ***Отговорни звена и лица за управлението на отпадъците в общинската администрация***

Правомощията на общината в процеса на управление на отпадъците са описани подробно в доклада, съдържащ анализ и оценка на действащите нормативни и програмни документи в контекста на правата и задълженията на общините по управление на отпадъците. Предвид нормативно определените функции в областта на управление на отпадъците, институционалният капацитет на Общината е разгледан по отношение функционалност, практически съответстваща на правомощията на кмета на общината.

Функциите за управление на отпадъците в Община Челопеч могат да се групират в следните направления на компетентност:

- функции по политиката за отпадъците - разработване на общински програмни и нормативни документи;
- функции по предоставяне на услуги - дейности по събиране и третиране на отпадъците, разработване на годишни бюджети и определяне на годишните такси за предоставяне на услугата;
- функции по наблюдение и контрол – извършване на контрол и инспекции, в т.ч. превантивен, текущ и последващ контрол и координация с други органи;

- функции за привличане на обществеността - обществени консултации, информационно-образователни дейности

В зависимост от степента на ангажираност на отделните структурни звена в процеса по подпомагане и реализиране на ангажиментите на кмета на общината по управление на отпадъците, функциите се групират по следния начин:

- Основни функции – включват се дейности по подпомагане и/или осъществяване на определено правомощие, политика, стратегия, програма, план
- Спомагателни функции – включват се дейности по съдействие, координация, техническа помощ и пр. при осъществяване на основните функции

Съобразен е и начинът на структурирането на администрацията

- хоризонталното структуриране свързано с функционалното обособяване на обща и специализирана администрация – чл. 5, ал. 1 от Закона за Администрацията., като структурните звена в общата администрация подпомагат органа на власт при изпълнение на неговите правомощия като ръководител на администрацията, а структурните звена в специализираната администрация подпомагат органа на власт при изпълнение на неговите специални правомощия;
- вертикално структуриране, при което се обособяват основни структурни звена – дирекция, отдел, сектор и съставни структурни звена – отдели и/или сектори.

Основните функции по осъществяване политиката по управление на отпадъците в Община Челопеч се осъществяват от кмета на Общината и кметовете на райони, заместник кмет Направление „Екология и здравеопазване“ и Дирекция „Екология и управление на отпадъците” — част от специализираната администрация. Към дирекцията не са обособени структурни звена при вертикално структуриране. Политиката по управление на отпадъците се обезпечава правно, финансово, административно и пр. чрез спомагателни функции, възложени на други звена от общата и специализирана администрация. Изпълнението на част от дейностите по предоставяне на услуги, и контрол се извършва от Общинско предприятие, а контролни функции се изпълняват и от инспекторат към общината.

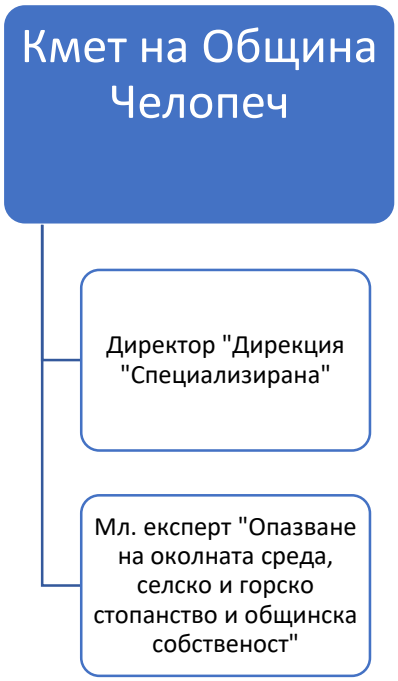

Фиг. 1. Органиграма за управление на отпадъците в администрацията на Община Челопеч

Кмет на Общината.

Съгласно специалния закон - ЗУО, управлението на отпадъците в общините е възложено на кметовете на общини. Съгласно Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Челопеч (приета с Решение №51 по протокол №6 от проведено заседание на 26.02.2020 г. на Общински съвет Челопеч, влязло в сила на 25.03.2020 г.), кметът на Община Челопеч:

- Организира управлението на дейностите по отпадъците, образувани на нейна територия, съгласно изискванията на ЗУО, подзаконовите нормативни актове
- Представлява общината в Регионалното сдружение за управление на отпадъците на община Челопеч
- Предлага за одобряване от общински съвет план-сметка за разходите по поддържане чистотата на територията на общината и определяне размера на такса битови отпадъци
- Определя Границите на районите, включени в системата на организираното сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци, поддържане на чистотата, както и честота на сметоизвозването

Във връзка с изискванията на ЗУО, Кметът на Община Челопеч:

(1) Осигурява условия, при които всеки притежател на битови отпадъци се обслужва от

лица, на които е предоставено право да извършват дейности по тяхното събиране, транспортиране, оползотворяване и/или обезвреждане.

(2) Осигурява съдове за събиране на битови отпадъци (контейнери, кофи и други);

(3) Организира почистването от отпадъци на площадите, алеите, парковете и др. територии на населените места, предназначени за обществено ползване ;

(4) Осигурява разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината наймалко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло;

(5) Определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и сортиране на отпадъците от опаковки;

(6) Осигурява организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на Община Челопеч.

(7) Организира дейностите по разделно събиране на отпадъци от излязло от употреба електрическо и електронно оборудване и/или оказването съдействие на организациите по оползотворяване на масово разпространени, в т.ч. определянето местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци;

(8) Организира дейността по разделно събиране на излезли от употреба моторни превозни средства на площадките за временно съхраняване;

(9) Предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на нерегламентирани замърсявания и организиране почистването им, когато замърсяванията са върху общински имоти и издаване предписания за почистване на замърсени с отпадъци терени, когато са частна собственост;

(10) Определяне на места за смяна на отработени моторни масла и информиране на обществото за това;

(11) Определяне на места за поставяне на съдове за събиране на негодни за употреба батерии;

(12) Почистването от отпадъци на пътя, земното платно, пътните съоръжения, обслужващите зони, крайпътните обслужващи комплекси и опорните пунктове за поддържане по смисъла на § 1, т. 1 - 3, 6, 9 и 10 от допълнителните разпоредби на Закона за пътищата;

(13) Поддържането на регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на община Челопеч;

(14) Организира осигуряване на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци, ОЧЦМ и други на територията на Община Челопеч, така, че предлаганите услуги да бъдат достъпни за жителите на общината.

(15) Организира провеждане на мероприятия за почистване и хигиенизиране на населените места на територията на Община Челопеч с привличане на широко участие на обществеността;

(16) Разработва и изпълнява Общинска програма за управление на отпадъците;

При осъществяване на конкретните правомощия за управление на отпадъците, кметът на Община Челопеч се подпомага от младши експерт „Опазване на околната среда, селско и горско стопанство и общинска собственост“ в рамките на Дирекция „Специализирана“.

Младши експерт „Опазване на околната среда, селско и горско стопанство и общинска собственост“

Групи функции	*Устройствен правилник, чл. 28*
Функции по политиката за отпадъците - разработване на общински програмни и нормативни документи	● Участва в изготвянето на стратегии и планове за устойчиво развитие по отношение на околната среда, проследявайки насоките в политиката на ЕС, възможностите за кандидатстване на общината и допълнително финансиране ● Отговаря за изпълнението на Програма за управление на дейностите по отпадъците и актуализирането и при промяна във фактическите и/или нормативните условия
Функции по предоставяне на услуги - дейности по събиране и третиране на отпадъците, разработване на годишни бюджети и определяне на годишните такси за предоставяне на услугата	● Организира дейността по сметосъбирането и сметоизвозването, осигурява контрол по същата дейност. ● Организира осигуряването на съдове за съхраняване на битовите отпадъци – контейнери , кофи и други. ● Организира събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депото за обезвреждането им. ● Организира разделно събиране на отпадъците, като определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и сортиране на отпадъците. ● Организира прилагането на системата за разделно събиране на излезлите от употреба луминесцентни и други лампи, съдържащи живак. ● Организира предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и / или създаването на незаконни сметища. ● Организира определянето на места за смяна на отработени моторни масла и информиране на обществеността за това. ● Организира определянето на места за поставяне на съдове за събиране на негодни за употреба батерии. ● Прави предложение за определяне на маршрута за транспортиране на отпадъци от строителни площадки и при разрушаване или реконструкция на сгради и съоръжения и инсталацията/ съоръжението за третирането им.
Функции по наблюдение и контрол – извършване на контрол и инспекции, в т.ч. превантивен, текущ и последващ контрол и координация с други органи	• Разработва и контролира заедно с други органи планове за ликвидиране на последствията от аварийни замърсявания на територията на общината • Съставя актове и документи по установени нарушения на законодателството и общинските разпоредби в областта на екологията и селското стопанство.
Функции за привличане на обществеността - обществени консултации, информационно-образователни дейности	● Разяснява, предупреждава и осведомява широката общественост по отношение на всички дейности , намерения и последствия спрямо компонентите на околната среда и проблемите свързани с тях, чрез различни средства за масова информация. Организира кампании и мероприятия за почистване

Структурата на дирекцията е формирана от следните длъжности: Директор и 11 експерти/специалисти.

След запознаване с областите на дейности и преките задължения следва да се отбележи следното:

Длъжностната характеристика на Директор Дирекция не обхваща като задължения всички дейности, функционално попадащи в обхвата на компетентност. Следва да се актуализират всички задължения на директора по съответните ресори, за които отговаря – и по-специално, свързани с политиките и контрола върху управлението на отпадъците.

Изпълнителни звена в общинската администрация със спомагателни функции по отношение на управлението на отпадъците

Секретар на община

- Организира цялостната работа на общинската администрация
- Организира деловодството, документооборота и общинския архив;
- Отговаря за работата с жалбите и предложенията на гражданите. Извършва информационно-аналитична работа във връзка с молбите, жалбите и сигналите на гражданите.
- Съгласува и утвърждава длъжностните характеристики на служителите от ОбА.
- Следи за спазване на разпоредбите на устройственият правилник на ОбА.
- Организира и контролира изпълнението на задачите и действията, свързани с прилагането на Закона за администрацията, Закона за държавния служител, Закона за административно обслужване на физическите и юридически лица и подзаконовите нормативни актове, свързани с тяхното приложение.
- Контролира оповестяването на информация за административните услуги, извършвани от общината.
- Упражнява контрол за своевременото и точно изпълнение на актовете на Кмета на община Челопеч

Главен инспектор (финансов)

- Извършва одит за целесъобразни разходи. Организира, отговаря и координира вътрешен одит на всички структури, програми, дейности и процеси в Община Челопеч, включително на разпоредителите със средства от ЕС и на разпоредителите с бюджетни кредити от по-ниска степен в общината.
- Упражнява системен контрол по законосъобразното и целесъобразно изразходване на бюджетните средства.

Главен архитект

- Осъществява функции по ръководство, координиране и контролиране на дейностите по устройственото планиране, проектирането и строителството на територията на общината.
- Ръководи, контролира и координира работата по създаването, прилагането и изменението на устройствени планове;
- Издава разрешения за строеж съгласно правомощията си;
- Изготвя и одобрява устройствени схеми и планове и техните изменения;
- Одобрява инвестиционни проекти и комплексни проекти

Директор „Обща администрация“

- Осъществява взаимодействие и оказва съдействие на останалите структурни звена, съобразно своята компетентност.
- Подпомага кмета на общината за правилното и законосъобразно използване на финансовите ресурси, за опазване на общинската собственост и за предотвратяване на разхищения и злоупотреби с парични средства и стоково-материални ценности;

Заключение

В рамките на този раздел се цели да се отговори на въпроса изпълняват ли се в пълен обхват правомощията и отговорностите на кмета в сферата на управление на отпадъците съгласно нормативните актове; кои звена в административната структура на общината имат функции в областта на отпадъците и съответстват ли техните функции на правомощията на кмета на общината; ясно ли са разграничени функциите между отделните звена.

За целта приемаме за целесъобразно аналитичният преглед на основните и на спомагателните функции да се направи в следните направления:

- Общинска политика за отпадъците - изготвяне на планови и нормативни документи в областта на управлението на отпадъците;
- Предоставяне на услуги. Дейности, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на отпадъци;
- Финансово обезпечаване - разработване на годишни план-сметки, определяне на годишните такси за свързаните с отпадъци услуги и други;
- Дейности по наблюдение и контрол - извършване на контрол и инспекции, в т.ч. превантивен, текущ и последващ контрол, и координация с други органи, налагане на санкции;
- Дейности за информиране и привличане на обществеността - обществени консултации и привличане на обществеността, информационно-разяснителни дейности и кампании.

1. <u>По отношение на общинска политика за отпадъците, в това число посредством изготвяне на планови и нормативни документи в областта на управлението на отпадъците, звената на които са възложени функции са следните :</u>

Функцията е възложена на кмета на общината и ресорния експерт и е обезпечена посредством адекватно разпределение в хоризонталната структура на общината. По отношение на вертикалната структура следва директорът на дирекцията да получи повече правомощия по отношение на планирането и политиките.

2. <u>По отношение на предоставянето на услуги, съответно дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на отпадъци, звената на които са възложени функции са следните:</u>

Функцията е възложена на кмета на общината и ресорния експерт и е обезпечена посредством адекватно разпределение в хоризонталната и вертикална структура на общината. Правомощия имат

също други органи със спомагателни функции в общината. Задълженията на ресорния експерт включват и други области, които нямат отношение към управлението на отпадъците, което не е целесъобразно.

3. По отношение на финансово обезпечаване - разработване на годишни план-сметки, определяне на годишните такси за свързаните с отпадъци услуги и други, функциите са разпределени между следните лица:

Функцията е възложена на кмета на общината и финансов инспектор. Тук следва да бъде осигурено участието на ресорния експерт, в случай, че бъде отделен ресорът „Екология, околна среда и управление на отпадъците“ от останалите дейности.

4. Дейности по наблюдение и контрол - извършване на контрол и инспекции, в т.ч. превантивен, текущ и последващ контрол, и координация с други органи, налагане на санкции, функциите се осъществяват от:

Функцията е възложена на кмета на общината и ресорния експерт. С цел ефективното изпълнение на контролните функции е необходимо да бъде отделен ресорът „Екология, околна среда и управление на отпадъците“ от останалите дейности.

5. Относно извършването на дейности за информиране и привличане на обществеността - обществени консултации и привличане на обществеността, информационно-разяснителни дейности и кампании, функции се осъществяват от следните звена и длъжностни лица

Функцията е възложена на кмета на общината и ресорния експерт и е обезпечена посредством адекватно разпределение в хоризонталната структура на общината. По отношение на вертикалната структура следва директорът на дирекцията да получи повече правомощия по отношение на работата с обществеността и информационната дейност.

II. Състояние на човешките ресурси с възложени функции за отпадъци

Политиката за определяне на функционалните задължения и за поддържане и повишаване на квалификацията на служителите в общината се изпълнява от Секретаря на общината и мл. експерт „Човешки ресурси“, които отговарят за обезпечаване законосъобразността и целесъобразността при управлението на човешките ресурси и взаимодействат със структурите в Община Челопеч, съобразно тяхната специфика и компетентност и регламентирано от съответните нормативни документи.

Анализът на състоянието на човешките ресурси отчита като минимум следните качествени характеристики:

- ✓ ниво на професионална квалификация на служителите,
- ✓ наличие или липса на мерки в общината за повишаване на квалификацията;
- ✓ практики с набирането, назначаването и задържането на необходимите кадри;

✓ оценка за бъдещите потребности в краткосрочна и средносрочна перспектива.

На базата на наличната информация по тези параметри, може да се направят средните констатации:

- Нивото на професионална квалификация на служителите е адекватно
- Няма информация за разработен конкретен план за повишаване на квалификацията на служителите, участието им в обучения или други подобни мерки
- Не са констатирани проблеми с набиране и задържане на необходимите кадри.
- Предвид обема на задължения, необходимо е да се обособи отделен човешки ресурс в сферата на екологията, опазване на околната среда и управление на отпадъците.

III. Изводи и препоръки.

Ангажиментите на кмета на Община Челопеч по отношение на управлението на отпадъците са възложени основно на експерт от Дирекция „Специализирана". Във връзка с финансовото, правното, административното и друго обезпечаване на политиката за управление на отпадъците, различни функции са възложени на няколко експерта на пряко подчинение на кмета или към общата администрация.

Анализът на събраната информация показва, че са обхванати и основно обезпечени функциите на администрацията, които произтичат като ангажимент по реда на ЗУО и подзаконовите нормативни ангажименти.

На базата на този анализ могат да бъдат отправени следните препоръки:

1. Конкретните функции, залегнали в устройствения правилник, да бъдат разписани по групи функции, както в настоящия анализ, както следва:
   - функции по политиката за отпадъците – разработване на общински програмни и нормативни документи;
   - функции по предоставяне на услуги – дейности по събиране и третиране на отпадъците, разработване на годишни бюджети и определяне на годишните такси за предоставяне на услугата;
   - функции по наблюдение и контрол – извършване на контрол и инспекции, в т.ч. превантивен, текущ и последващ контрол и координация с други органи;
   - функции за привличане на обществеността – обществени консултации, информационно-образователни дейности, граждански контрол.
2. По отношение на функциите на Директор дирекция „Специализирана" е необходимо да се допълнят с функции по политиката и контрола, работа с обществеността и информационни дейности за ресорите, за които отговаря, включително в конкретния случай - опазване на околна среда и управление на отпадъците.
3. Предвид обема задължения на експертната длъжност „Опазване на околната среда, селско и горско стопанство и общинска собственост", необходимо е те да бъдат отделени и възложени на експерти със съответната тясна насоченост, например, в конкретния случай един експерт да изпълнява длъжността „Опазване на околната среда и управление на отпадъците", която да включва основно функции по предоставян на услуги и функции по наблюдение и контрол.

4. Препоръчва се създаването на регистър на дейностите, изпълнявани от всяко направление на общинско ниво, което ще подкрепи процеса на натрупване на институционална памет и опит. В тази връзка се препоръчва разработването на план за обучения и повишаване на специфичната квалификация на служителите, като преминатите обучения да бъдат отчитани в индивидуалните планове и да станат част от атестацията.

IV.6 АНАЛИЗ НА ЗАМЪРСЕНИ В МИНАЛОТО ПЛОЩАДКИ ЗА ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИ И ОСЪЩЕСТВЕНИ МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ

1. Описание на общинските депа

Старите замърсявания с отпадъци представляват площадки с изменения в качеството на компонентите на околната среда (почва, повърхностни и подземни води, флора, фауна) до степен водеща до риск за човешкото здраве. На територията на общините в България стари замърсявания с отпадъци се получават в резултат от:

- Локални /изоставени незаконни/ неорганизирани сметища (струпване на всякакъв вид отпадъци, най-вече битови и строителни) около населените места. Тези нерегламентирани сметища се образуват периодично и своевременно се почистват. Една от причините за тяхното образуване е недостатъчната култура и липса на отговорно поведение на гражданите на общините.
- Депа за неопасни отпадъци, с прекратена експлоатация.

През последните години, с оглед поетите ангажименти от Р. България и усилията на общинските администрации, към 2018г. е прекратена експлоатацията на всички общински депа, които не са изградени съгласно действащото национално и европейко законодателство.

Към настоящия момент, експлоатацията на общинските депа в България е прекратена поетапно, като последните заповеди за прекратяване на експлоатацията са издадени от Регионалните инспекции по околната среда и водите през 2017 г. След този период в страната не се експлоатират общински депа, неотговарящи на нормативните изисквания. Рекултивацията на депата, които не отговарят на нормативните изисквания се осъществява със средства от ПУДООС, ОПОС и общинските бюджети, в т.ч. натрупаните от общините обезпечения по чл. 60 от Закона за управление на отпадъците.

На територията на Община Челопеч има рекултивирано 1бр. сметище на стойност 1 817 350.446 лв. Общата рекултивирана площ е 25 610кв.м. Проект: BG16M1OP002-2.010-0055 „Рекултивация на депо - Челопеч”, финансиран по процедура BG16M1OP002-2.010 "Рекултивация на депа за закриване, предмет на процедура по нарушение на правото на ЕС по дело C-145/14“ по Приоритетна ос Отпадъци на Оперативна програма "Околна среда 2014 - 2020 г.“, с АДБФП № Д-34- 62/24.06.2020г. подписан между Министерство на околната среда и водите и Община Челопеч. Стартът на строителството бе даден на 21.12.2020 г., а година по-късно на 28.07.2021г. дейностите по техническата рекултивация приключиха. В присъствието на Възложителя – инж. Алекси Кесяков – Кмет на Община Челопеч, Изпълнител: ДЗЗД „РЕКУЛТИВАЦИЯ БГ 2020“, проектант: „РЕДИСКАВЪР“ ЕООД, Строителен надзор: "КОНСУЛТ-ЕКСПРЕС 09" ООД и Общинска администрация Челопеч екипа за управление представи изпълнените дейности, с които старото Депо за неопасни отпадъци, находящо се в землището на община Челопеч вече е окончателно рекултивирано. Към момента Община Челопеч осъществява дейностите по сметоизвозване на Регионално депо за неопасни отпадъци в Община Златица, с което може да се каже, че са изпълнени изискванията, за рекултивация на депа за закриване, предмет на процедура по нарушение правото на ЕС по дело C-145/14. Обща стойност на проекта възлиза на 1 817 350.46 лв., от които 1 544 747.89 от Европейския фонд за регионално развитие и Кохезионния фонд на Европейския съюз и 272 602.57 лв. национално съфинансиране от бюджета на Република България.

На територията на общината няма изградено депо за твърди битови отпадъци. В момента Общината използва нерегламентирано сметище, намиращо се на юг от селото в местността “Раджов дол”, разположено на юг от селото, върху площ от 5 дка, общинска публична собственост. Около

селото и в регулация съществуват много криминални сметища, чието премахване е залегнало в програмата за развитие на Общината.

Извършена е инвентаризация на неорганизираните сметища. Обособени са няколко едно голямо на изток от с.Челопеч - «Бревенска река» от строителни и битови отпадъци, голямо сметище «Бивш стопански двор», ново сметище в близост до язовир «Качулка» от отпадъчни строителни материали. Други малки сметища се формират периодично по бреговете на деретата, река Воздол, в близост до новите гробища, покрай пътища. Сметището на «Бревенска река» се използва предимно за депониране на строителни отпадъци от населението, като извозването на отпадъците се извършва индивидуално със собствен транспорт от жителите на общината. Сметището на "Раджов дол" се използва за депониране на събраните битови отпадъци. Същото не е оградено, няма обозначителни табели и работен персонал. Периодично се извършва заравняване и запръстяване на отпадъците.

Транспортирането на битовите отпадъци се извършва от Община Челопеч, която ги извозва по предварителен график до сметище местност «Раджов дол». Изготвен е План за привеждане на съществуващото депо за отпадъци (нерегламентирано сметище) „Раджов дол" в съответствие с Наредба №8 от 24.08.2004г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване на отпадъци. Същият е утвърден „Подпомагане процеса на ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в Община Челопеч и Община Копривщица", реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

2. Следексплоатационни грижи и мониторинг за закрити депа за отпадъци

Наредба №6 от 27 август 2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци изисква да се осъществява поддръжка и следексплоатационни грижи за площадката на депото след неговото закриване в т.ч. контрол и наблюдение на параметрите на околната среда за най-малко 30 години след закриване на депото или за друг срок, определен по преценка на компетентния орган с условията на разрешението за извършване на дейности с отпадъци или с комплексно разрешително, като се отчете потенциалната опасност за човешкото здраве и околната среда. Поддръжка и следексплоатационни грижи за осъществяване в съответствие с план за контрол и мониторинг съгласно Приложение 3 на цитираната наредба.

Операторите на депата осъществяват дългосрочна поддръжка, контрол и мониторинг след тяхното закриване и рекултивация в съответствие с условията, поставени в комплексните разрешителни на всяко депо.

Източник на финансиране на дейности по следексплоатационни грижи и мониторинг на депата са приходите от такса битови отпадъци, в съответствие със Закона за местните данъци и такси.

3. Изводи и препоръки

1. Двата основни проблема, свързани със замърсените в миналото площадки за обезвреждане на отпадъци в общини Антон, Златица, Копривщица, Мирково, Пирдоп, Чавдар и Челопеч са рекултивацията на съществуващите депа и изграждането на новото регионално депо.

2. Общината следва да предприеме контролни, наказателни, организационни и инвестиционни мерки за недопускане на нерегламентирани замърсявания с отпадъци.

IV.7 АНАЛИЗ НА ВЪВЕДЕНИТЕ СХЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ПРИНЦИПА НА „ОТГОВОРНОСТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛЯ” И „ЗАМЪРСИТЕЛЯТ ПЛАЩА”

Принципи и схеми за управление на отпадъците в община Челопеч

1. Същност на принципа „Замърсителят плаща”.

Принципът е заложен в Договора за функционирането на Европейския съюз (чл.191). С *Директива 2004/35/ЕО относно екологичната отговорност по отношение на предотвратяването и отстраняването на екологичните щети* се определят правила въз основа на принципа „замърсителят плаща“. Това означава, че дадено дружество, което причинява екологични щети, носи отговорност за тях и трябва да предприеме необходимите действия за тяхното предотвратяване или отстраняване, и да поеме всички свързани разходи. Понятието „екологични щети“ е определено в директивата като: щети, които засягат значително екологичното, химичното или количественото състояние на водните ресурси по смисъла на Директива 2000/60/ЕО, Рамковата директива на ЕС за водите, и Директива 2008/56/ЕО, Директивата относно стратегията за морската среда; щети на почвата, които създават значителна опасност за здравето на хората; щети на защитени видове и естествени местообитания, които засягат неблагоприятно опазването им по смисъла на Директива 2009/147/ЕО относно опазването на дивите птици и Директива 92/43/ЕИП, Директивата за естествените местообитания. Определението включва отделянето на замърсители във въздуха (тъй като това засяга състоянието на почвата или водите), повърхностните води във вътрешността и подземните води и всяко преднамерено освобождаване в околната среда на генетично модифицирани организми по смисъла на Директива 2001/18/ЕО. Директивата беше изменена през 2019 г. с Регламент (ЕС) 2019/1010, който хармонизира и оптимизира задълженията за докладване в областта на законодателството за околната среда.

Съгласно принципа „Замърсителят плаща“ се изисква:

- причинителят и притежателят на отпадъци да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита за околната среда и човешкото здраве;
- причинителите на отпадъци да поемат отговорност за отпадъците си;
- разходите за опазване на околната среда и човешко здраве, свързани с образуването и третирането на отпадъците, трябва да бъдат отчитани при определяне цената на продуктите и услугите;
- разходите за третиране и транспортиране на отпадъците са за сметка на причинителите и притежателите на отпадъците.

„Замърсителят плаща“ е най-ефикасният и най-справедлив модел при определяне на такса битови отпадъци за населението. Но за да бъде въведен този модел са необходими, много средства, техническа подготовка, добра воля и работа с гражданите.

2. Същност на принципа „Отговорност на производителя“ (ОП)

Това е екологичен принцип, който се прилага като съвкупност от мерки с цел намаляване на общото въздействие върху околната среда от даден продукт и въвежда задължения и отговорности за производителя на продукта по време на целия му жизнен цикъл за: ограничаване на съдържанието на опасни вещества, обратно приемане, предотвратяване на отпадъците и повторна употреба,

рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците, получени в резултат на употребата на продукта.

В съответствие с този принцип, производителите на продукти трябва да поемат отговорност, включително за финансирането на:

- предотвратяване и намаляване на отпадъци, образувани при производството на техните продукти;
- проектиране и разработване на продукти, които подлежат на многократна употреба, технически издръжливи са, не съдържат или имат ограничено съдържание на материали и вещества, представляващи риск за околната среда;
- развиване на пазар за повторната употреба и рециклирането на отпадъците, образувани след крайната употреба на пусканите на пазара продукти.

Принципът "Разширена отговорност на производителя" и сключени договори с Организации по оползотворяване на МРО.

Съгласно § 1, т.7 от ДР на Закон за управление на отпадъците /ЗУО/ „Масово разпространени отпадъци" са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление. В схемата за Разширена отговорност на производителя (РОП) поетапно са включени масово разпространените отпадъци.

При тази схема за РОП лицата, пускащи на пазара продукти, които след тяхната употреба се превръщат в МРО, са задължените по схемата лица и носят отговорност за тяхното последващо събиране и рециклиране, в съответствие с изискванията на ЗУО и специфичните наредби за всеки вид МРО.

Схемата за РОП може да се осъществи по два начина от задължените в схемата фирми:

- Чрез колективна система, представлявана от организация за оползотворяване (ОО) на съответните МРО.
- Индивидуално от задълженото лице (конкретна фирма), което пуска на пазара МРО.

Разширената отговорност на производителя се прилага независимо от отговорността за управление на отпадъците на общините, предвидена в ЗУО, и без да се засягат разпоредбите, определящи изисквания към определени групи отпадъци или продукти.

В наредбите на Министерски съвет се определят и:

- изискванията към лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци относно териториалния им обхват на дейност и обхвата относно продуктите и материалите, без да се ограничават до територии, в които събирането и управлението на отпадъци е най-рентабилно, и изискванията за осигуряване в съответната територия на подходяща наличност на системи за събиране на отпадъци;
- ролите и отговорностите на заинтересованите участници, включително на лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци, на частните или публичните оператори, осъществяващи дейност в областта на отпадъците, на органите на местно самоуправление и когато е целесъобразно, на операторите, осъществяващи повторна употреба и подготовка за повторна употреба, и на предприятията по Закона за предприятията на социалната и солидарна икономика;

- целите за управлението на отпадъците в съответствие с йерархия за управление на отпадъците, в т.ч. количествените цели относно отпадъците от опаковки, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), и други видове масово разпространени отпадъци, както и други количествени и/или качествени цели, които се отнасят за схемата за разширена отговорност на производителя.

3.Схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци:

Схемата се прилага за битовите отпадъци от домакинствата (с изключение на 6 групи МРО) и за отпадъци, подобни на битовите, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, но образувани от други източници. Подобни на битовите отпадъци се образуват най-вече от административни сгради, образователни институции, социални организации, пазари, търговски обекти, хотели и ресторанти, ателиета за услуги. Битови отпадъци се образуват и от производствени предприятия, но от жизнената дейност на служителите и работниците в тези предприятия. В схемата попадат и строителните отпадъци от ремонтни дейности и от разрушаване на сгради, генерирани от домакинствата и други обекти в малки количества. При тази схема задължени лица са домакинствата и лицата, които образуват битови отпадъци и подобни на битовите отпадъци. Тези лица са отговорни за изхвърлянето, включително разделното събиране и изхвърляне на битовите отпадъци в определените за целта съдове и места и за заплащане на разходите за услугите по временно съхраняване, събиране, транспортиране и третиране на отпадъците в съответствие със Закона за местните данъци и такси, ЗУО и наредбите на общините за управление на отпадъците. Задължените в схемата лица заплащат ежегодна такса за битови отпадъци, в размер определен от общинския съвет. Целта на таксата битови отпадъци е прилагане на принципа «замърсителят плаща». Общината е определила таксата битови отпадъци като промил от данъчната оценка/отчетната стойност на имотите на гражданите, фирмите и институциите. Община Челопеч е предоставила възможност на юридическите лица да заявяват необходимия брой контейнери и честота на извозване на отпадъците и на тази база да се определя годишната им такса за битови отпадъци, т.е. на база изхвърляно количество битови отпадъци. Поради тази причина принципът «замърсителят плаща» не се прилага напълно. През 2017 г. бе приет ЗИД на ЗМДТ, с който бяха въведени нови основи за определяне на такса битови отпадъци като препоръчителната основа е на база количество на генерираните отпадъци или други основни различни от данъчната оценка, като напр. на 1 жител. Такса битови отпадъци на база принципа „замърсителя плаща“ трябва да се въведе до 2 години след публикуване на официалните резултати от преброяването през 2021 г.

Схемата за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци включва всички потоци битови отпадъци (с изключение на МРО, които се управляват чрез Схемата „Разширена отговорност на производителя“), генерирани от домакинствата и от обекти, подобни на битовите. Не е необходимо схемата да разширява материалното си покритие, но е необходимо да се разширява териториалното покритие на системите за разделно събиране на потоците битови отпадъци, включени в „Схемата за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци“ .

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЧЕЛОПЕЧ 2021-2028 Г.

Общините са отговорни за събирането на отпадъците на тяхната територия, като извършват тази дейност самостоятелно или чрез регионални сдружения.

Системата за сметосъбиране и сметоизвозване в Община Челопеч обхваща всички жители на общината, което е 100% от общият им брой. Изпълняват се следните основни дейности:

- Събиране на битови, строителни и опасни отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
- Услуги по денонощно зимно поддържане на територията на Община Челопеч, включващи зимно дежурство и ефективна работа при зимни условия;
- Почистване и миене на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване, вкл. поливане на зелените площи при необходимост;
- Почистване на отпадъци, изхвърлени на неразрешени за това места, ликвидиране на незаконни сметища;
- Стопанисване на съдовете общинска собственост за съхраняване на битовите и строителни отпадъци, вкл. поддръжка, ремонти, почистване и дезинфекция на съдовете за съхраняване на битови и строителни отпадъци;
- Поддържане и експлоатация на депа за битови и строителни отпадъци или на други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови, строителни и други отпадъци;
- Организиране на дейността по събирането и съхраняването на излезли от употреба моторни превозни средства и превозни средства с животинска тяга на площадките за временно съхраняване;
- Почистване на канали и септични ями;
- Организиране и контролиране на дейностите по сметопочистване, сметоизвозване, зимно почистване и др. на територията на Община Челопеч, възложени с договор след проведена процедура по ЗОП.
- Боядисване и поддържане на елементи на техническата инфраструктура.
- Съставяне на констативни протоколи и/или актове за установяване на административни нарушения по общинските наредби, приети от Общински съвет Челопеч и налагане на глоби срещу издаване на фиш по реда на чл. 39, ал. 2 и 2а от Закона за административните нарушения и наказания, за нарушения на цитираните наредби.

IV.8 АНАЛИЗ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Анализът на инфраструктурата по управление на отпадъците в община Челопеч е структуриран и разработен в следната последователност:

- Депа за битови отпадъци;
- Съоръжения за третиране на битови отпадъци – инсталации за сепариране, инсталации за компостиране.
- Инфраструктура за събиране и транспортиране на битови отпадъци;
- Инфраструктура за отпадъци от строителство и разрушение;
- Инсталации и съоръжения за третиране на утайки от ПСОВ и др.

Анализът има за цел да даде отговори на следните въпроси:

- Какви са тенденциите и настоящата ситуация по отношение осигуряването от община Челопеч на инфраструктура за управление на отпадъци, чиято е от компетенциите на местните власти;
- Осигурената, изградената и в процес на планиране, осигуряване и изграждане инфраструктура достатъчна ли е за третиране на отпадъците на територията на община Челопеч и за постигане на количествените цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, поставени пред местните власти.
- Необходима ли е допълнителна инфраструктура за подобряване на услугите и постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, в т.ч. по потоци отпадъци.
- Какви са основните изводи и препоръки за бъдещи действия.

Предмет на настоящият анализ е инфраструктурата както за управление на битовите отпадъци, така и инфраструктурата за управление на утайки от ПСОВ, инфраструктурата за управление на отпадъците от строителство и разрушение (ОСР), тъй като управлението на този поток отпадъци (генериран от домакинствата) които също са в компетенциите и правомощията на местните власти.

За разработване на настоящият анализ е използвана информация от дирекция „Екология и околна среда“ на община Челопеч; публична информация от интернет страницата на община Челопеч, НПУО 2021 – 2028 г. и др.

4.8.1. Инфраструктура за битови отпадъци

Основните компоненти на инфраструктурата за управление на битовите отпадъците в община Челопеч са разгледани в следната последователност:

- Площадки, съоръжения и инсталации за третиране на битови отпадъци;
- Съдове и техника за събиране и транспортиране на битови отпадъци;

1. Основни технически характеристики и капацитет на инфраструктурата за третиране на битови отпадъци.

1.1. Съоръжения и инсталации за третиране на битови отпадъци

- ***Регионално депо за неопасни отпадъци Община Златица***

Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Златица, Чавдар, Мирково, Пирдоп, Челопеч, Антон и Копривщица.

- Адрес по местонахождение на инсталацията: община Златица, местност ″Бакаджик - Сухото дере″
- Регистрационен номер на КР - № 329-НО/2008
- Дата на подписване на КР – 08.10.2008 г.
- Дата на влизане в сила на КР – 08.10.2008 г.
- Притежател на разрешителното - Община Златица –Стоян Николов Генов – Кмет на община Златица
- Оператор: Община Златица

Предназначението на инсталацията е да се осигури площадка за екологосъобразно обезвреждане на отпадъците образувани от жизнената дейност на жителите на общината – битови и производствени отпадъци имащи характер на неопасни. Регионалното депо включва:

- клетка 1 – за неопасни отпадъци;
- клетка 2 − за неопасни отпадъци;
- клетка 3 –за неопасни отпадъци

Максимално разрешеният му капацитет е 157 970 тона.

Компостираща инсталация за разделно събрани зелени биологично стабилизиране преди депониране на смесени био отпадъци.

Изградена е компостираща инсталация за разделно събрани зелени и/или биоразградими отпадъци на територията на депото Инсталацията за компостиране е с капацитет от 2932 до 3000 тона на година, или по 11,9 тона на ден зелени и биоразградими отпадъци, събирани разделно от гражданите.. Инсталацията за предварително третиране е с капацитет от 5683 до 6000 тона на година или 23,8 тона на ден смесено събрани битови отпадъци от общините Златица, Челопеч, Чавдар, Мирково, Пирдоп, Антон и Копривщица.

Площадки за предаване на разделно събрани битови отпадъци, които общината е осигурила за населени места над 10 000 жители

Съгласно Закона за управление на отпадъците (ЗУО) кметът на общината отговаря за осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население по-голямо от 10 000 жители. По данни от НСИ, населението по настоящ адрес в Община Челопеч към дата 24.01.2023 г. е 1 481 лв. , поради което изискването е неприложимо.

Пунктове за изкупуване на битови отпадъци от хартия и картон, метал пластмаса и стъкло

На територията на общината не са разкрити.

Площадки/места за предаване на ИУЕЕО, излезли от употреба гуми, негодни за употреба акумулатори, отработени масла, включени в системата на организации за оползотворяване на МРО или индивидуално изпълняващи цели за МРО

Масово разпространените отпадъци са отпадъци, които се образуват след употреба на многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление. Такива отпадъци са:

- Отпадъци от опаковки;
- Отпадъци от излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО);
- Излезли от употреба гуми (ИУГ);
- Негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА);
- Отработени моторни масла (ОММ);
- Излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС)

За управление на тези специфични потоци отпадъци, община Челопеч следва да сключи договори с организации по оползотворяване Всяко домакинство, жалаещо да се освободи от непотребни отпадъци от тези видове, по начин, гарантиращ опазване на околната среда, може да ги изнесе пред дома си съобразно график за събирането им, правен кампанийно от Общината.

1.2. Инфраструктура за събиране и транспортиране на битови отпадъци.

В община Челопеч се използват различни по вид съдове за сметосъбиране (по вид, материал и обем), като разпределението им е както следва:

Таблица 1 Съдове за събиране на битови отпадъци в община Челопеч

№	Вид контейнер	Собственост	Обем м^3	Брой

4	Контейнер за битови отпадъци-тип Бобър	общинска	330	65
5	Контейнер за битови отпадъци-тип Мева	общинска	220	1050
6	Улични кошчета	общинска	30	300

В общината има поставени контейнери за растителни отпадъци, но не са посочени като вид и брой на съдовете и честота на обслужване.

По отношение на сметосъбиращата техника, в община Челопеч притежава и ползва 1 тежкотоварен автомобил, Година на производство 2015, общинска собственост, за събиране на битови отпадъци,

Дейността на община Челопеч по сметосъбиране и сметоизвозване на смесени битови отпадъци е обезпечена с необходимите съдове за сметосъбиране и сметоизвозване, осигурявайки необходимата честота на извозване, която да не позволи препълването на контейнерите. През 2024г., за районите, включени в системата на организирано сметосъбиране съобразно нарочна заповед на Кмета на общината , както следва:

1. 1. Контейнери тип ”Бобър” 1.1 куб. м. - разположени за нуждите на търговските обекти, находящи се на пл. „Освобождение“ - 2 пъти седмично;
1. 2. Контейнер тип ”Бобър” 1.1 куб. м. — разположени по уличната мрежа за растителни отпадъци и изстинала пепел, извън тези по т. 1.1 - 1 път седмично;
1.3. Кофа тип ”Мева” 240 л., разположени във всички райони - 1 път седмично.

Общината е обезпечила инфраструктурно извършването на следните услуги, които са идентифицирани за 2024г., в Заповед №З-487/30.10.2023г. За всички имоти собственост на физически и юридически лица, разположени на територията на Община Челопеч в строителните граници, както и поземлените имоти извън тях, които според подробен устройствен план имат предназначението по чл. 8, т. 1 от Закона за устройство на територията, да се предоставят следните услуги:

1.1. Събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им;
1.2. Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци ,
1.3. Почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населеното място, предназначени за обществено ползване.

Инфраструктура за опасни битови отпадъци

Няма данни за провеждане на кампании за събиране и публикуване на графици

За събиране на основните групи опасни отпадъци, които се приемат на пункта са:

- Живак и живакосъдържащи уреди (с изключение на луминесцентни лампи);
- Лакове и бояджийски материали;
- Домакински препарати;
- Мастила и замърсени опаковки – опаковки, съдържащи опасни вещества;
- Маслени филтри, спирачни течности и антифриз;
- Фармацевтични продукти – лекарства с изтекъл срок на годност.

Инфраструктура за отпадъци от строителство и разрушаване

Строителните отпадъци с произход от домакинствата, които се генерират са незначителни като количества. Не е осигурено събиране.

Инсталации и съоръжения за третиране на утайки от ГПСОВ

В Община Челопеч няма изградена пречиствателна станция за отпадни води и поради тази причина не се генерират отпадъци от утайки

Специфика

На територията на община Челопеч има едно хвостохранилище за промишлени отпадъци, собственост на частно юридическо лице - за течни, устойчиви и дразнещи отпадъци, получени при обогатяването на руда. През 2023 г., е завършен последният етап на проект за повишаване на конструктивната сигурност на хвостохранилището Челопеч.

Основни изводи.

Анализите на инфраструктурата за разглежданите потоци отпадъци дават основание да се направят следните основни изводи и препоръки:

1. Населението в община Челопеч е обхванато от централизирано сметосъбиране и сметоизвозване. Дейностите по сметосъбиране, сметоизвозване и депониране се осъществяват от Общината.
2. Общината е част от регионлана система за управление на отпадъците и депонира своя отпадък в Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Златица, Чавдар, Мирково, Пирдоп, Челопеч, Антон и Копривщица, което притежава необходимия капацитет.
3. Общината има възможност да използва изградената компостираща инсталация за разделно събрани зелени и/или биоразградими отпадъци на територията на депото Инсталацията за компостиране е с капацитет от 2932 до 3000 тона на година, или по 11,9 тона на ден зелени и биоразградими отпадъци, събирани разделно от гражданите.
4. Община Челопеч е осигурила достатъчен набор от различни съдове и техника за сметосъбиране, която обхваща 100% от населението на общината.

5. На територията на община Челопеч не се прилагат схеми за разделно събиране на отпадъци
6. Не е осигурено разделното събиране на ИУЕЕО, негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА) и излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), , включени в системата на организации за оползотворяване на МРО. Не е осигурено разделно събиране на отпадъци от опаковки, посредством сключени договори с три организации по оползотворяване
7. Биоотпадъците, образувани при поддържане на паркове, градини и други обществени площи, както и от училища, детски градини, детски кухни, търговски обекти, заведения за обществено хранене , хотели и др. не се събират разделно. Общината предвижда мерки за насърчаване на разделното събиране на биоотпадъците с цел компостиране и анаеробно разграждане, както и за третиране на биоотпадъците по начин, който осигурява висока степен на защита на околната среда, в т.ч. мерки за поетапно намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци
8. Не е осигурена система за събиране на опасните битови отпадъци
9. Строителните отпадъци с произход от домакинствата, които се генерират са незначителни като количества. Не е осигурено събиране;
10. В Община Челопеч няма изградена пречиствателна станция за отпадни води и поради тази причина не се генерират отпадъци от утайки
11. С оглед наличието на хвостохранилище на територията на Общината и независимо от обстоятелството, че то е собственост на частно юридическо лице, посочената специфика и изисквания на Наредбата за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и ограничаване на последствията от тях, кметът на общината следва да предприеме необходимите действия по изготвяне и обявяване на външен авариен план.

IV.9 АНАЛИЗ НА ПРИЛОЖЕНИТЕ МЕРКИ И СЪЩЕСТУВАЩИ ПРАКТИКИ ПО ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

Предмет на анализа са приложените и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъци в община Челопеч. Анализът има за цел да даде отговори на следните въпроси:

- Има ли установени практики по предотвратяване на отпадъци в общината;
- Има ли планирани и приложени административни мерки, които са стимул за физически и юридически лица да прилагат предотвратяване на отпадъци;

За информационна обезпеченост на анализа е ползвана информация от община Челопеч за реализираните проекти на местно ниво в т.ч. публично достъпна информация от страницата на община Челопеч; нормативни актове на община Челопеч и др.

1.Добри практики за предотвратяване образуването на отпадъци.

Не се установиха прилагането на такива мерки и практики.

2.Информационни кампании.

Създаване и поддържане на интернет страницата на общината с информация за кампании по събиране на специфични видове отпадъци и съответни графици за събирането им. Освен там при организиране на различни дейности и мероприятия гражданите се информират и чрез местните средства за масова информация.

3. Основни изводи.

Основните изводи от анализа на мерките и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците на територията на община Челопеч позволяват да се направят следните изводи и препоръки:

1. Към настоящият момент на територията на община Челопеч не се изпълняват административни или нормативни мерки, които да стимулират физически и юридически лица на нейна територия, да прилагат мерки за предотвратяване образуването на отпадъци.
2. Препоръчително е община Челопеч да реализира повече административни мерки , които да стимулират в по-голяма степен населението да участват активното в бъдещите инициативите и проекти, касаещи системите на общината за разделно събиране на битовите отпадъци.
3. За предотвратяване образуването на отпадъци община Челопеч е възможно да изпълнява инициативи и проекти в т.ч. информационни и образователни кампании в сътрудничество с научни организации, институции и бизнеса;
4. Необходимо е да се разработят и въведат практики по информираността на населението за ползите от предотвратяване на образуването на отпадъците да се запази, като е препоръчително същата да се предостави чрез разпространяване на интересна, полезна и достъпна информация.

5. Създаването на партньорства между община Челопеч с институциите, бизнеса и научните среди за минимизиране на отпадъците и ресурсна ефективност е добра практика, която е подходящо да продължава да се развива и насърчава.

IV.10 ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ИНСТРУМЕНТИ И СТИМУЛИ В ОБЛАСТТА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ И ЕФЕКТИВНОСТТА ОТ ДЕЙСТВИЕТО ИМ

Въведение

Настоящият анализ е изготвен с цел да даде отговор на следните въпроси:

- Кои са икономическите инструменти и стимули, които се прилагат в общината;
- Какви са общите приходи от ТБО и каква е структурата и събираемостта на приходите от такса битови отпадъци за периода най-малко на последната общинска програма за управление на отпадъците; прилагат ли се стимулиращи елементи за екологосъобразно управление на отпадъците при определяне на размера на ТБО;
- Какви са дължимите суми за обезпеченията и отчисленията по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО и каква е степента на заплащане на дължимите суми по тези обезпечения и отчисления; какви суми са акумулирани по сметките в РИОСВ за периода най-малко на последната общинска програма за управление на отпадъците
- Какъв подход се прилага от общината за определяне на размера на цените и на таксите за услуги за управление на битовите отпадъци.

4.10.1. Анализ на Икономическите инструменти и стимули в сектора на управлението на отпадъците

1. Икономически инструменти и стимули в сектора за управление на отпадъците

Икономическите инструменти в сектора за управление на отпадъците са механизми, въведени от държавата, които правят по-изгодно за населението и бизнеса да рециклират и оползотворяват отпадъци, вместо да ги депонират. Най-общо икономическите инструменти могат да бъдат обединени в няколко групи:

- Такса за депониране на битови отпадъци. Тази група инструменти включва разнообразни такси за депониране на отпадъци на депа, такси за изгаряне на отпадъци в инсинератори, както и различни по вид забрани за депониране и изгаряне на отпадъци;
- Схеми плащане при изхвърляне. Това са инструменти, при които населението и бизнеса заплащат за събирането, извозването и третирането на генерираните от тях отпадъци. Тези схеми са пряко свързани с количеството на генерираните от съответните лица отпадъци, като те заплащат на кг/чувал/контейнер и т.н.
- Схема за отговорност на производителя и вносителя. Това са схеми, при които производителите и вносителите на дадени продукти, чиято употреба създава масово разпространени отпадъци, се задължават за финансиране и организиране на дейностите по оползотворяване на тези отпадъци;
- Банкови гаранции и застраховки – въвеждат се с цел покриване на риска от извършване на определени дейности, например за трансграничен превоз на отпадъци.

Възприетият подход за финансиране на дейностите по управление на отпадъците се основава на принципа „замърсителят плаща”, който се въвежда с такса „Битови отпадъци” за населението, на основание чл. 62 и чл. 63 от Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ). Общинският съвет на

съответната община определя размера на такса „Битови отпадъци" за дейностите, предвидени със ЗМДТ. Общинският съвет приема наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги, в т.ч. и таксата „Битови отпадъци", на основание чл. 9 от ЗМДТ.

Размерът на таксата за БО, се определя ежегодно с Решение на ОбС, съгласно чл. 62 и чл. 66 от ЗМДТ – в промили на база данъчна оценка (отчетна стойност). Изключения не се прилагат.

В следващата таблица е представена информация за приходите от такса битови отпадъци за домакинствата и физическите лица на територията на община Пловдив за периода 2016 г. – 2020 г.

Таблица 1 Приходи от такса битови отпадъци за периода 2016 – 2020 година

Година	***2016***	***2017***	***2018***	***2019***	***2020***
Общо приходи от такса битови отпадъци (хил. лв.):	**106**	**200**	**201**	**361**	**290**
В т.ч. от:					
Домакинствата			18	18	18
Юридически лица			183	343	272
Общо приходи от такси (хил. лв.):			201	361	290
Общи бюджетни приходи (хил. лв.)					

В община Челопеч приходите от такса битови отпадъци, генерирани от юридическите лица значително превишават приходите от домакинствата. Следва да се има предвид, че средният процент за страната на постъпленията от бизнеса за малки общини е от порядъка на 60%.

Съпоставянето на средствата, които населението и бизнеса заплащат под формата на такса за битови отпадъци, и количествата отпадъци, които тези две групи генерират, е най-коректният начин за оценка доколко се спазва принципа "замърсителят плаща".

В следващата таблица е представена информация за приходите от такса битови отпадъци на 1 жител и на тон отпадък в община Челопеч.

Таблица 2

Година	***2018***	***2019***	***2020***
Общо приходи от такса битови отпадъци (лв.):	201000	361000	290000
Население	1526	1562	1456
Приходи от ТБО/ 1 жител (лв.)	131,72	231,11	199,18
Количество събрани битови отпадъци чрез системи за организирано сметосъбиране(т)	195	150	186
Приходи от ТБО/ 1 тон отпадъци	1030,76	2406,67	1559,14

Приходите от такса битови отпадъци отнесени към населението и приходите от ТБО на 1 тон отпадъци показват значителна динамика през годините.

Тези показатели са изследвани в НПУО до 2018 г. Ще извършим сравнителен анализ на показателите само за съвпадащата година.

Таблица 2 Сравнителен анализ за показателите от такса битови отпадъци на 1 жител и на 1 тон отпадък спрямо НПУО 2021-2028 г.

	2018
Приходи от такса битови отпадъци на 1 жител (в лв.)	
Приходи от такса битови отпадъци/1 жител малки общини (под 10 хил. жители) НПУО	56,56
Приходи от такса битови отпадъци/1 жител средно за България НПУО	84,10
Приходи от такса битови отпадъци/1 жител община Челопеч	1030,76
Приходи от такса битови отпадъци на 1 тон отпадък (в лв.)	
Приходи от такса битови отпадъци/1 тон отпадъци малки общини (под 10 хил. жители) НПУО	200,00
Приходи от такса битови отпадъци/1 тон отпадъци средно за България НПУО	186,57
Приходи от такса битови отпадъци/1 тон отпадъци община Челопеч	1559,14

От направеното сравнение на показателите може да се направи извода, че община Челопеч реализира значително по-високи приходи от такса битови отпадъци на 1 жител и на 1 тон отпадъци спрямо тези показатели, изчислени в НПУО средно за малките общини и средно за страната. Това се дължи преимуществено на приходите от страна на бизнеса, основно представен от минната индустрия.

В следващата таблица е показана структурата на постъпленията от такса битови отпадъци, платена от домакинствата и бизнеса на 1 тон отпадъци.

Таблица 3 Такса за битови отпадъци, заплатени от домакинствата и юридическите лица на 1 тон генерирани отпадъци

Година	***2018***	***2019***	***2020***
Приходи от такса битови отпадъци от домакинствата (лв.)	18000	18000	18000
Количество събрани битови отпадъци чрез системи за организирано сметосъбиране (т)	195	150	186
ТБО/1 тон отпадъци - домакинства (лв.)	92,31	120	96,77
Приходи от такса битови отпадъци от юридически лица (лв.)	183000	343000	272000
ТБО/1 тон отпадъци – юридически лица (лв.)	938,46	2286,67	1462,37

Тези показатели са изследвани в НПУО за период от 2015-2018 г. Ще извършим сравнителен анализ на показателите само за съвпадащата година.

Таблица 4 Сравнителен анализ за показателите от такса битови отпадъци на 1 тон отпадък платени от домакинствата и от бизнеса спрямо НПУО 2021-2028 г.

	2018
Такса битови отпадъци/1 тон – население (лв.)	
Приходи от такса битови отпадъци/1 тон отпадък малки общини (под 10 хил. жители) НПУО	56,56
Приходи от такса битови отпадъци/1 тон отпадък средно за България НПУО	84,10
Приходи от такса битови отпадъци/1 тон отпадък община Челопеч	92,31
Такса битови отпадъци/1 тон – бизнес (лв.)	
Приходи от такса битови отпадъци/1 тон отпадък малки общини (под 10 хил. жители) НПУО	200,00
Приходи от такса битови отпадъци/1 тон отпадък средно за България НПУО	186,57
Приходи от такса битови отпадъци/1 тон отпадък община Челопеч	938,46

Видно от таблицата, приходи от такса битови отпадъци/1 тон отпадък, от населението в община Челопеч превишава тези приходи изчислени в НПУО за малки общини, както и тези средно за страната. Значително е превишението на приходите от такса битови отпадъци /1 тон отпадък от бизнеса от този, изчислен в НПУО както за малките общини, така и от средното за страната. Това се дължи специфичния профил на общината, характеризиращ се със силно замърсяваща минна индустрия. Може да се направи извода, че бизнесът заплаща пропорционално на 1 тон отпадък, т. е. спазва се принципът "замърсителят плаща".

В следващата таблица представяме покритието на разходите по управление на отпадъците с приходи от такса битови отпадъци.

Таблица 5 Покритие на разходите с приходи от такса битови отпадъци за периода 2017-2020 г.

Година	***2018***	***2019***	***2020***
Общо приходи от ТБО (лв.)	**201000**	**361000**	**290000**
Разходи за управление на отпадъците, в т. ч.	**217000**	**170000**	**276000**
- Закупуване на съдове за събиране на битови отпадъци	40000	18000	4000
- Услуги по сметосъбиране и сметоизвозване битови отпадъци до депа и други съоръжения за третиране на отпадъци	51000	61000	60000
- Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане			7000
- Поддържане чистотата на територите за обществено ползване	126000	91000	205000

Покритие на разходите по всички дейности с приходи от такса битови отпадъци	92,62%	47,09%	95,17%

Данните от таблицата показват, че приходите от ТБО не покриват разходите по дейностите. Разликата се финансира от собствени средства (други приходи на общината).

1. **Обезпечения за покриване на последващите разходи за закриване на депа и отчисления за депониране (чл. 60 и чл. 64 от ЗУО)**

Обезпечения по чл.60 от ЗУО

Те се правят за всеки тон депониран отпадък. Целта на обезпеченията е в периода на експлоатация на съответното депо да се акумулира финансов ресурс, който собственикът на депото да използва за неговото закриване и рекултивация, след изчерпване на капацитета му. Задължението за обезпеченията по чл. 60 се отнася и за общините, в случаите, в които те се явяват собственици на депо за отпадъци, независимо дали става въпрос за битови, строителни или опасни отпадъци, като обезпеченията не могат да бъдат под формата на банкова гаранция. В случаите, в които дадено депо за отпадъци се използва от няколко общини на регионален принцип, обезпеченията се внасят пропорционално на количествата депонирани отпадъци. Важно е да се подчертае, че натрупаните средства остават притежание на собственика на депото.

Когато собственик на депото е община, обезпечението е под формата на месечни отчисления в банкова сметка за чужди средства на РИОСВ, на чиято територия се намира депото, или месечни отчисления в банкова сметка със специално предназначение, блокирана за периода до приключване и приемане на мерките по закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото, с изключение на случаите, когато е разрешено тяхното ползване.

Собственикът на депото превежда до последно число на текущия месец определените месечни вноски по обезпечението за предходния месец. При забавяне на преводите по банковата сметка се дължи законната лихва за всеки просрочен ден, но не повече от 20 на сто от дължимата/остатъчната сума. В същия срок собственикът на депото представя на компетентния орган информация за депонираните количества отпадъци за предходния месец. Дължимите суми за невнесени обезпечения се определят с акт за установяване на публично държавно вземане, издаден по реда на чл. 166 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс от директора на РИОСВ, на чиято територия се намира депото.

В случай, че събраните средства в сметката са недостатъчни за приключване на дейностите по закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото, собственикът на депото осигурява остатъка от средствата.
Когато след приключване на дейностите по закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото останат средства на общината в сметката в РИОСВ, същите подлежат на възстановяване на общината за извършване на дейности по управление на отпадъците.

Отчисления по чл. 64 от ЗУО

Тези отчисления се правят за всеки тон депонирани отпадъци. Натрупаните средства се разходват за дейности по изграждане на нови съоръжения за третиране на битови и строителни отпадъци, осигуряващи изпълнение от общините на изискванията на закона и подзаконовите нормативни актове по прилагането му. Средствата могат да бъдат разходвани за извършването на последващи разходи, свързани с изградените съоръжения и инсталации за оползотворяване на битови отпадъци.

Отчисленията се превеждат от собственика на депото ежемесечно по банкова сметка за чужди средства на РИОСВ, на чиято територия се намира депото. Целта на отчисленията като икономически инструмент е да стимулират общините да намалят количествата на депонираните отпадъци за сметка на рециклираните и оползотворени отпадъци и да се натрупат средства за изграждане на инфраструктура за третиране на отпадъците. В случаите, в които дадено депо за отпадъци се използва от няколко общини на регионален принцип, то отчисленията се внасят пропорционално на количествата депонирани отпадъци.

С последните изменения на Наредба № 7 от 19 декември 2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци от 2020 г., размерът на отчисления по чл. 64 от ЗУО за регионални депа за неопасни отпадъци за всеки тон депониран е:

- (изм. - ДВ, бр. 26 от 2020 г.) за 2020 г. - 69 лв./т;
- (нова - ДВ, бр. 26 от 2020 г.) за 2021 г. - 82 лв./т;
- (нова - ДВ, бр. 26 от 2020 г.) за 2022 г. и всяка следваща година - 95 лв./т;

Промените в Наредбата от 2020 г. имат за цел да се намали финансовата тежест върху общините, които следва да ги заплащат и нямат налична към момента изградена инфраструктура за третиране на отпадъците.

За изясняване на изменението на отчисленията представени по-горе (през 2020 и 2021 г.,) бяха направени и изменения в Закона за управление на отпадъците чрез Преходните и заключителни разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Данъчно – осигурителния процесуален кодекс (ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.), както следва:

§ 57. В Закона за управление на отпадъците (обн., ДВ, бр. 53 от 2012 г.; изм., бр. 66 от 2013 г.; Решение № 1 на Конституционния съд от 2014 г. – бр. 61 от 2014 г.; изм., бр. 98 от 2014 г., бр. 14 от 2015 г., бр. 105 от 2016 г., бр. 13, 85, 88 и 102 от 2017 г., бр. 53, 77 и 98 от 2018 г. и бр. 1, 25, 56 и 81 от 2019 г.) се правят следните изменения:

- *§ 58. (В сила от 11.12.2020 - ДВ, бр. 105 от 2020 г.)*

(1) Месечните обезпечения и отчисления за 2020 г. по чл. 60, ал. 2, т. 1 и 2 и чл. 64, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците за периода от 1 март 2020 г. до 31 декември 2020 г. остават по сметка на общината, която ги е събрала, и се разходват по решение на общинския съвет чрез вътрешни компенсирани промени, без да се изменя приетият от общинския съвет начин на определяне и размер на таксата за битови отпадъци.

(2) Регионалната инспекция по околната среда и водите, на чиято територия се намира съответното депо, възстановява от банковата сметка за чужди средства преведените и неусвоени от общините месечни обезпечения и отчисления за 2020 г. по чл. 60, ал. 2, т. 1 и 2 и чл. 64, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците за периода от 1 март 2020 г. до 31 декември 2020 г. в срок до 31 януари 2021 г. Възстановените средства по изречение първо се разходват по решение на общинския съвет при условията на ал. 1.

- *§ 59. (В сила от 11.12.2020 - ДВ, бр. 105 от 2020 г.)*

(1) За 2021 г. в разходите по чл. 62, т. 3 от Закона за местните данъци и такси може да бъдат включени и разходи за изпълнение на мерки по чл. 63 от Закона за здравето, извършени на територии за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината.

(2) Разходите по ал. 1 се осигуряват чрез вътрешни компенсирани промени, без да се изменя приетият от общинския съвет начин на определяне и размер на таксата за битови отпадъци.

- *§ 60. (В сила от 11.12.2020 - ДВ, бр. 105 от 2020 г.)*

(1) Месечните обезпечения и отчисления за 2021 г. по чл. 60, ал. 2, т. 1 и 2 и чл. 64, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците може да се разходват по решение на общинския съвет чрез вътрешни компенсирани промени, без да се изменя приетият от общинския съвет начин на определяне и размер на таксата за битови отпадъци.

(2) Дължимите месечни отчисления за 2021 г. по чл. 60, ал. 2, т. 1 и 2 и чл. 64, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците се внасят в срок до 31 декември 2021 г.

(3) За периода от 1 януари до 31 декември 2021 г. не се начисляват лихви върху дължимите суми за месечни отчисления по чл. 60, ал. 2, т. 1 и 2 и чл. 64, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците

Анализ на дължими и реално преведени суми за обезпеченията и отчисленията съответно по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО.

Анализът на дължими и реално преведени суми за обезпеченията и отчисленията съответно по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО е разработен за периода 2016-2020 г.

В таблица 9 са представени данни за периода 2016 – 2020 г., като са разгледани дължимите и реално преведени суми за суми за обезпеченията и отчисленията, съответно по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО и е направено сравнение със средното за страната изпълнение на дължимите суми, за период от 2016 до 2019 г., по обезпеченията и отчисленията в % (спрямо данните от НПУО 2021-2028 г. за средното за страната).

Таблица 6 Изпълнение на обезпеченията по чл. 60 и отчисленията по чл. 64 от ЗУО в периода 2016-2020 г.

	2016	***2017***	***2018***	***2019***	***2020***
Постъпили обезпечения по чл. 60 ЗУО (лв.)	Н/П	Н/П	Н/П	Н/П	Н/П
Следва да постъпят по чл. 60 ЗУО (лв.)	Н/П	Н/П	Н/П	Н/П	Н/П

Постъпили/дължими – чл. 60	Н/П	Н/П	Н/П	Н/П	Н/П
Средно за страната изпълнение на дължимите суми по чл. 60 (НПУО 2021-2028 г.)	98%	93%	87%	80%	
Постъпили отчисления по чл. 64 от ЗУО (лв.)	0	0	0	0	0
Следва да постъпят по чл. 64 ЗУО (лв.)	67058	19868	5902	8577	1273
Постъпили/дължими – чл. 64	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Средно за страната изпълнение на дължимите суми по чл. 64 (НПУО 2021-2028 г.)	89%	92%	91%	83%	

От таблица 9 е видно, че Община Челопеч не е изпълнила нормативно установените си ангажименти за заплащане на отчисления по чл. 64 от ЗУО.

Анализ на общо изразходвани суми по години на анализирания период от обезпеченията и отчисленията по ЗУО.

В периода от 2016 до 2020 г. Община Челопеч не е заявявала за разходване от натрупаните отчисления по чл. 64 и обезпечения по чл. 60.

4.10.2. Изводи и препоръки

- В община Челопеч се следва подходът за определяне на такса битови отпадъци на база данъчна оценка на имота.
- На база разработения Анализ и оценка на въведените икономически инструменти и стимули в областта на управлението на отпадъците и ефективността от действието им към Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г. относно приходите от ТБО на 1 жител и на тон отпадък през 2018 г. правим следните изводи:
  - Община Челопеч не покрива изцяло разходите си за управление на отпадъците от такса битови отпадъци. Недостигът се финансира от други общински приходи.
  - Анализът показват, че бизнесът заплаща преимуществения дял в сравнение с населението за 1 тон отпадъци, т.е. такса битови отпадъци изпълнява ролята си на икономически инструмент.
  - В община Челопеч справедливо се разпределя тежестта на ТБО между домакинствата и бизнеса и се спазва се принципът "замърсителят плаща".
  - Община Челопеч не изпълнява заложените цели по чл. 31, ал. 1, т. 1 от ЗУО като не е заплатила всички дължими отчисления по чл. 64 от ЗУО.

- През 2017 г. бе приет ЗИД на ЗМДТ, с който бяха въведени нови основи за определяне на такса битови отпадъци като препоръчителната основа е на база количество на генерираните отпадъци или други основни различни от данъчната оценка, като напр. на 1 жител. Такса битови отпадъци на база принципа „замърсителят плаща“ трябва да се въведе до 2 години след публикуване на официалните резултати от преброяването през 2021 г.
- Да се промени Наредбата на ОбС Челопеч за местните такси и цени на услуги, като количеството битови отпадъци да стане водеща основа за определяне на размера на таксата за битови отпадъци.

IV.11 ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ФИНАНСОВИТЕ ПОТОЦИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ С ОТПАДЪЦИТЕ

Въведение

Настоящият анализ е изготвен с цел да даде отговор на следните въпроси:

- Какви са тенденциите в разходите на общината за анализирания период по години – общо и по категории разходи, съгласно отчетите за изпълнението на план - сметката за дейностите по чл. 66 от ЗМДТ
- Кои са източниците и формите на финансиране на управлението на битовите отпадъци и относителният им дял, тенденции, сравнения

Информационна обезпеченост

Като методологична основа при извършването на анализа са ползвани данни от НПУО 2021 – 2028 г., наредби и решения, одобрени от Общински съвет - Челопеч, отчети на общината относно разходите за управление на отпадъците, разходи за управление на отпадъците, съгласно план-сметка за дейностите по чл. 66 от ЗМДТ.

4.11.1. Анализ на финансовите потоци по управление на дейностите с отпадъци

Съгласно НПУО 2021-2028 г. през периода 2008-2013 г. разходите за управление на отпадъците имат най-висок дял в общите разходи за опазване на околната среда в България като този дял непрекъснато нараства през анализирания период и изпреварват всички останали сектори на околната среда.

Преобладаващата част от разходите по управление на отпадъците в страната през този период се формират от оперативни разходи. В сравнение с другия голям сектор на опазването на околната среда – управлението на отпадъчните води, при управлението на отпадъците делът на инвестициите в общата структура на разходите през този период е сравнително нисък.
В тази връзка общата динамика на разходите за управление на отпадъците в страната се определя от нарастващите оперативни разходи на бизнеса и общините в резултат от усилията им за постигане на различните нормативни изисквания и цели, свързани с управлението на отпадъците и др.

1. **Разходи за управление на отпадъците в абсолютна сума и на 1 жител, на тон отпадъци, тенденции**

На база на представените отчети от община Челопеч се изчисляват разходите за управление на отпадъците в абсолютна сума на един жител и на тон отпадък.

Таблица 7 Разходи за управление на отпадъците в абсолютна сума и на 1 жител, на тон отпадъци, тенденции

Година	*2018*	*2019*	*2020*
Общо разходи за управление на отпадъците (лв.)	**217000**	**170000**	**276000**
Брой жители	1526	1562	1456
Разходи на един жител, лв.	142,20	108,83	189,56
Количество битови отпадъци (т)	195	150	186
Разходи на един тон отпадъци, лв.	1112,82	1133,33	1483,87

От представените данни в горната таблица за община Челопеч, относно разходите за управление на отпадъците през периода 2017 – 2020 г. се установява тенденция на нарастване на извършените разходи през годините.

На база разработения Анализ на финансовите потоци в управлението на отпадъците в България към НПУО 2021-2028 г. относно направените оперативни разходи на един жител и на тон отпадък през 2018 г. правим следните изводи:

- Разходите за управление на отпадъците на един жител в община Челопеч надвишават средното за страната (95,91 лв./жител) и разходите за малки общини (под 10 хил. жители) – 82,09 лв./жител
- Разходите на 1 тон отпадък в община Челопеч надвишават средното за страната (143,97 лв./тон отпадък) и значително - разходите за малки общини (под 10 хил. жители) – 232,24 лв./тон отпадък.

2. Разходи за управление на отпадъците по категории разходи съгласно план - сметката за дейностите по чл. 66 от ЗМДТ и предвид отчетите за изпълнението на тази план - сметка за всяка година на периода 2017-2020 г. и общо за периода

В следващата таблица представяме общо изразходваните суми за периода 2017-2020 г. за управление на отпадъците от община Челопеч.

Таблица 8 Разходи за управление на отпадъците за периода 2017– 2020 г. на община Челопеч

Година	*2017*	*2018*	*2019*	*2020*
Общо разходи за управление на отпадъците (лв.)	116000	217000	170000	276000
В т.ч. за:				
1. Осигуряване на съдове за съхраняване на битови отпадъци;	0	40000	18000	4000

2. Събиране, включително разделно на битовите отпадъци и транспортирането им до депа или други инсталации и съоръжения за третирането им	75000	51000	61000	60000
3. Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, включително:	0	0	0	7000
-Отчисления по чл. 60 от ЗУО				
-Отчисления по чл. 64 от ЗУО				
4. Поддържане чистотата на територите за обществено ползване.	41000	126000	91000	205000

В структурата на разходите за управление на отпадъците с най-голям относителен дял са разходите за поддържане на чистотата на територите за обществено ползване, следвани от разходите за събиране и транспортиране на битови отпадъци до депа и други съоръжения за третиране.

3. Източници на финансиране на разходите по управление на отпадъците по години на анализирания период

Съгласно НПУО 2021-2028 г. структурата на източниците на финансиране на оперативните разходи и на инвестиционните разходи в управлението на отпадъците в периода 2009-2013 г. съдържа:

- Собствени средства
- Средства от Републиканския бюджет
- Средства на общините
- Целеви средства за ОС, получени от държавата (субсидии)
- Национални фонд
- Оперативна програма "Околна среда"
- Заемни средства от източници в страната.

Оперативните разходи в управлението на отпадъците се поделят между организациите по оползотворяване на отпадъците и общините (за управлението на битовите отпадъци).

Средствата на общините включват средства от такса за битови отпадъци и собствени приходи (местни данъци, постъпления от наеми, продажба на имущество и т.н.), които след покриване на оперативните разходи по предоставянето на различни услуги, в случай на икономии насочват за инвестиционни цели.

Таблица 9 Финансиране на разходите по управление на отпадъците по години за анализирания период

Година	2018	2019	2020
Общо разходи за управление на отпадъците (лв.)	**217000**	**170000**	**276000**
Общо приходи от ТБО (лв.)	**201000**	**361000**	**290000**
Покриване на разходите с приходи от (%)	92,62%	47,09%	95,17%

Видно от данните в таблица 3 разходите по управление на отпадъците не се финансират изцяло от приходите от такса битови отпадъци. Недостигът се финансира от други местни приходи.

4. Възможности за финансиране на дейностите по отпадъци

Основен източник на финансиране на дейностите по отпадъците е Програма „Околна среда 2021-2027 г.“

Съобразявайки се със специфичните за страната препоръки в Годишния доклад на ЕК за България за 2019 г. и отчитайки хоризонталния характер на политиките по околна среда и изменение на климата, като приоритетни за финансиране за периода 2021 – 2027 г., ПОС 2021-2027 г. идентифицира пет основни области („Води“, „Отпадъци“, „Биологично разнообразие“, „Риск и изменение на климата“ и „Въздух“). Те са насочени към постигане на следната Цел на политиката 2 от проекта на Общ Регламент: „По-зелена, нисковъглеродна Европа чрез насърчаване на чист и справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, приспособяване към изменението на климата и превенция и управление на риска“. В следващата таблица са представени специфичните цели и допустими дейности по приоритет Отпадъци:

Таблица 10 Специфични цели и допустими мерки по приоритет Отпадъци на ПОС 2021-2027 г.

Специфична цел	***Допустими мерки***
Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика	1. Мерки за развитие/надграждане на инфраструктурата, свързана с управлението на битовите отпадъци на регионално ниво на управление на отпадъците за постигане на целите за 2030 г. за рециклиране на отпадъците и депониране на отпадъци: - Допустими за РСУО Габрово, Видин, Ловеч, Луковит, Омуртаг, Панагюрище, Разлог, Рудозем, Търговище и Кърджали – мерки за предотвратяване и подготовка за повторна употреба, разделно събиране на отпадъците, задължително за биоразградими отпадъци, изграждане на инсталации за рециклиране и предварително третиране и др. (съгласно Приложение 7 от НПУО 2021-2028 г.); - Допустими за РСУО Велико Търново, Враца, Карлово, Костенец, Малко Търново, Монтана, Перник, Плевен, Силистра, Стара Загора, Харманли, Хасково - мерки за предотвратяване и подготовка за повторна употреба, разделно събиране на отпадъци, задължително за биоразградими отпадъци, изграждане на инсталации за рециклиране и надграждане на съществуващи

	инсталации за предварително третиране и др. (съгласно Приложение 6 от НПУО 2021-2028 г.);
	2.Мерки за изграждане на центрове за подготовка за повторна употреба и поправка; - допустими за всички
	3.Мерки за рециклиране на отпадъците – допустими в комбинация с разделно събиране и предварително третиране - допустими за всички
	4.Мерки за изграждане, разширяване и/или надграждане на общински/регионални системи за разделно събиране на отпадъци и/или за рециклиране на разделно събрани отпадъци, мерки за предотвратяване и др. за постигане на целите за 2030 г. за рециклиране и намаляване количествата на депонираните битови отпадъци – за РСУО съгласно Приложение 8 на НПУО 2021-2028 г.
	5. Модели за оптимизиране на процеса на управление на битовите отпадъци от общините в България и тестването на тези модели в три регионални системи за управление на отпадъците – допустими за всички
	6. Повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика, мониторинга на отпадъците както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението. - допустими за всички

Източник: ПОС Околна среда 2021-2027 г. https://www.eufunds.bg/bg/opos/node/10463

Мерките са насочени към отпадъците в приложното поле на Закона за управление на отпадъците (битови, производствени и строителни) и чието третиране се отчита за постигане на българските национални цели съгласно европейското и националното законодателство. Тяхното прилагане ще допринесе за намаляване на количеството депонирани битови отпадъци и увеличаване на дела на разделно събраните и рециклирани отпадъци за подпомагане на прехода към кръгова икономика. Приоритет са мерките, насочени към управлението на битовите отпадъци в задълженията на общините по Закона за управление на отпадъците

Мерките за рециклиране на отпадъци, които се извършват от рециклиращи предприятия, се отнасят за битови, производствени и строителни отпадъци. Мерките трябва да водят до увеличаване на капацитета за рециклиране. Мерките са допустими, също така, в комбинация с дейности по предварително третиране и/или по разделно събиране на отпадъците, които ще бъдат рециклирани. Мерките за рециклиране в индустриалните зони/паркове може да бъдат подкрепяни в комбинация с мерки за разделно събиране на отпадъци.

Община Челопеч може да се възползва от възможностите за финансиране по ПОС 2021-2027 г. по следните мерки:

1. Мерки за изграждане на центрове за подготовка за повторна употреба и поправка;
2. Мерки за рециклиране на отпадъците – допустими в комбинация с разделно събиране и предварително третиране
3. Повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика, мониторинга на отпадъците както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението.

Други възможности за финансиране на дейностите по управление на отпадъците е чрез ПУДООС. ПУДООС финансира следните групи проекти, свързани с управлението на отпадъците:

- Реализиране на проекти за разделно събиране на биоразградими битови отпадъци и изграждане на инсталации за производство на биогаз от тези отпадъци;
- Съфинансиране на техническата рекултивация на общински депа, неотговарящи на нормативните изисквания. ПУДООС ще предоставя 65 % от стойността на проекта за техническа рекултивация, съгласно минимални изисквания и при максимална стойност на м2 до 55 лв. /м2 без ДДС за площ на сметищното тяло;
- Безвъзмездно предоставяне на домакинствата на компостери за зелени и други биоотпадъци.

4. Поносимост на такса битови отпадъци

Оценката на поносимостта на разходите за управление на отпадъците, които населението на община Пловдив заплаща, е извършен съгласно използваните методи при разработването на НПУО 2014-2020 г. (методът е използван при оценката на поносимостта в НПУО 2021-2028 г.)

В него са тествани две възможности за оценка на поносимостта:

(1) 1% от средния доход на домакинствата – общо за страната;

(2) 1,2% от средния доход на домакинствата - общо за страната. Това е в съответствие и на изискванията за поносимост, прилагани при оценката на проекти, финансирани по линия на ОПОС 2007-2013 г. Тогава в отделни години за горна граница на поносимостта се приемаше 1,5% от средния доход на домакинствата.

Необходимо е да се направи уточнението, че при оценката на поносимостта за населението се изключват разходите за почистване на обществени площи, които са в обхвата на услугите по такса за битови отпадъци, но не се приемат като разходи за управление на отпадъците. Оценката на поносимостта на такса за битови отпадъци, която населението на община Челопеч заплаща за финансиране на разходите за управление на отпадъците, е извършена на база среден доход на домакинствата в страната.

Приемаме среден брой лица в домакинство - 2,5 човека.

В следващата таблица на представена оценката на поносимостта на такса за битови отпадъци на база среден доход на домакинствата за страната

Таблица 6 Оценка на поносимостта на такса за битови отпадъци на база среден доход за страната, която населението на Столична община заплаща за финансиране на разходите за управление на отпадъците

Доходи	***2018***	***2019***	***2020***
Среден доход на домакинствата (лв.)	**13450**	**14361**	**15088**
Среден доход на едно лице (лв.)	**6013**	**6592**	**7002**
Прагове на поносимост			
1,2% от средния доход на населението (лв./домакинство)	161,40	172,33	181,06
1% от средния доход на населението (лв./домакинство)	134,50	143,61	150,88

Среден размер на 1 домакинство (бр. членове)	2,5	2,5	2,5
1,2% от средния доход на населението - (лв./член на домакинство)	**64,56**	**68,93**	**72,42**
1% от средния доход на населението (лв./член на домакинство)	**53,80**	**57,44**	**60,35**
Оценка на поносимостта			
Общо разходи за управление на отпадъците без разходи за чистота (лв.)	91000	98000	64000
Дял на домакинствата			
Платена такса от населението за управление на отпадъците (лв.)	18000	18000	18000
Население (бр.)	1526	1562	1456
Платена такса от населението за управление на отпадъците (лв./1 жител)	**11,79**	**11,52**	**12,36**

Платената такса от населението за управление на отпадъците (лв.) е изчислена на база информация от отчетите за изпълнение на план-сметките по чл. 66 от ЗМД на община Челопеч за разходи за управление на отпадъците, като са извадени разходите за чистота (лв.) и процента от дела на домакинствата в заплащаната такса битови отпадъци.

Оценката на поносимостта на платената от населението такса за битови отпадъци (частта и, която има отношение към управлението на отпадъците) при ползване на данни за среден доход на едно домакинство общо за страната, показва, че в периода 2017-2020 г. тя е поносима даже за населението от най-нискодоходните групи, като това е валидно и за двата приложени прага на поносимост. С оглед на измененията в ЗМДТ и въвеждането на принципа "замърсителят плаща", сумите, които населението ще трябва да заплаща на тон отпадък ще се увеличат, като ще трябва да бъдат разработени схеми за заплащането на таксата, които да отчитат и нивата на поносимост.

4.11.2. Изводи и препоръки

- Разходите по управление на отпадъците не се финансират изцяло от приходите от такса битови отпадъци. Недостигът се финансира от други местни приходи.
- В структурата на разходите за управление на отпадъците на-висок дял имат разходите за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване, следвани от разходите за събиране и транспортиране на битови отпадъци до депа и други съоръжения за третиране.
- Разходите за управление на отпадъците на един жител в община Челопеч надвишават средното за страната (95,91 лв./жител) и разходите за малки общини (под 10 хил. жители) – 82,09 лв./жител

- Разходите на 1 тон отпадък в община Челопеч надвишават средното за страната (143,97 лв./тон отпадък) и значително - разходите за малки общини (под 10 хил. жители) – 232,24 лв./тон отпадък.
- Заплащаната такса битови отпадъци от населението в община Челопеч за разглеждания период 2017-2020 г. е под прага на социалната поносимост.
- С оглед на измененията в ЗМДТ и въвеждането на принципа "замърсителят плаща" е необходимо да бъдат разработени подходящи схеми за заплащане на такса битов отпадък, отчитайки спецификите на районите и прага на социална поносимост.

IV. SWOT АНАЛИЗ

За определяне на целите и приоритетите за управлението на отпадъците в Община Челопеч е направен анализ на силните и слабите страни на съществуващите условия и са посочени факторите, които предоставят възможности за постигане на националните цели за предотвратяване, разделно събиране и оползотворяване на различни потоци битови отпадъци или обратно – фактори, които се явяват заплаха. Между елементите на този анализ има отделни взаимовръзки, които разкриват потенциала или проблемите, които стоят на преден план за разрешаване.

Резултатите от SWOT -анализа позволяват по-точно формулиране на приоритетите и целите за управлението на отпадъците в Община Челопеч, както и направата на периодична оценка и предприемането на мерки (дейности) за коригиране.

Методът цели да установи:

- Кои са най-важните силни и слаби страни на община Челопеч, т.е. характеристиките на вътрешната структура.
- Кой са най-важните възможности и най-сериозните заплахи пред развитието на община Челопеч, т.е. характеристиките на външната среда.
- Какво е съотношението между силните и слабите страни, от една страна, и възможностите и заплахите, от друга страна.
- Кои са лостовете на развитие и каква е основата на стратегиите за бъдещо развитие.

Силни страни.

Силните страни са ресурс, умение или друго предимство, което притежава община Челопеч в сравнение с други сходни общини и/или Региони, средното за страната. Силната страна е отличително качество, което показва кои са сравнителните предимства на региона.

Слаби страни.

Слабите страни представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на общините от региона. Те характеризират изоставането на разглежданата област в спрямо други общности, с които се правят сравнения, или спрямо поставени изисквания.

Възможности.

Те представляват най-благоприятните елементи на външната среда на ниво община.

Заплахи.

Това са най-неблагоприятните сегменти на външната среда за изследваната област. Те поставят най-големите бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние.

Матрица на SWOT анализа.

Тя представлява таблица, която се състои от четири квадранта, в които се подреждат и визуално представят основните характеристики на управлението на отпадъците (вж. схемата по-долу). Обикновено попълването на четирите квадранта обобщава резултатите от аналитичната част на стратегическия документ и изводите и препоръките, направени в края на всеки анализ. При извършване на SWOT анализа могат да се разкрият множество силни и слаби страни, възможности и заплахи. За

предпочитане е обаче да се подберат само най-важните от тях, които да попаднат в съответните квадранти на матрицата.

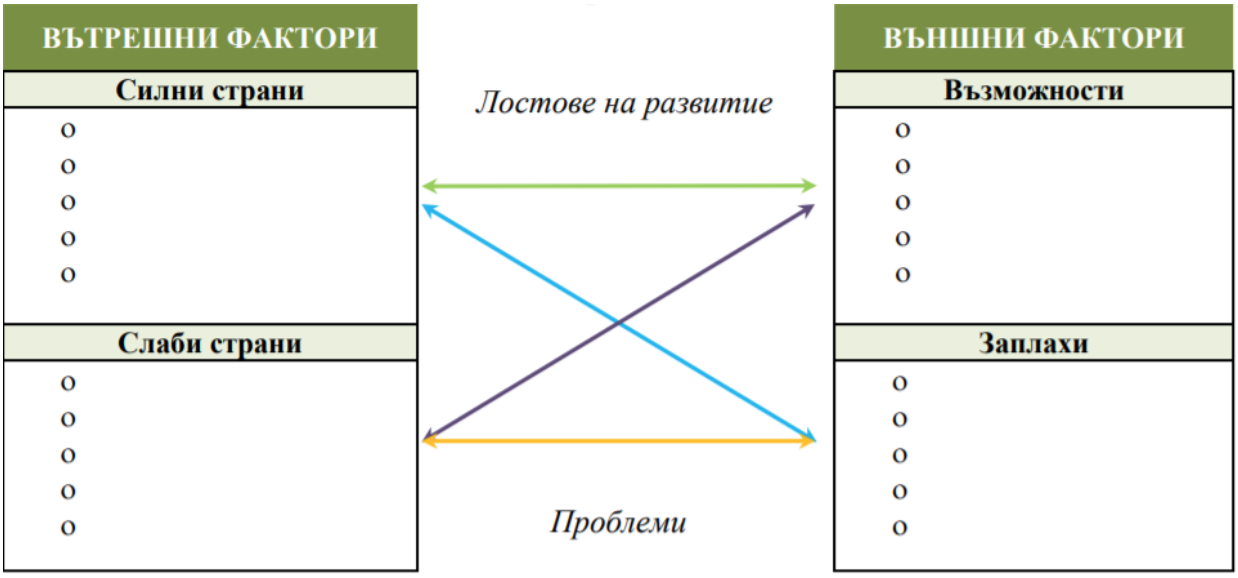

-

- Легенда:

как да се използват силните страни, за да не се пропуснат наличните възможности

как да се използват силните страни за намаляване на заплахите

как да се използват възможностите за неутрализиране на слабите страни

кои слаби страни трябва да се премахнат, за да се намалят заплахите

Резултатите от SWOT-анализа позволяват по-точно формулиране на приоритетите и целите за управлението на отпадъците на ниво регион, както и направата на периодична оценка и предприемането на мерки (дейности) за коригиране.

ВЪТРЕШНИ ФАКТОРИ	ВЪНШНИ ФАКТОРИ
Силни страни	**Възможности**
○ Плавно намаляване на нивата на годишните количества образувани смесени битови отпадъци ○ Разработен и приет План за интегрирано развитие на община Челопеч за 2021-2027 с включени конкретни мерки в областта на управление на отпадъците ○ Обхванати и основно обезпечени са функциите на администрацията, които произтичат като ангажимент по реда на ЗУО и подзаконовите нормативни ангажименти ○ Състоянието на човешките ресурси, натоварени с функции за отпадъци, и на тяхната техническа и информационна обезпеченост е сравнително добра.	○ Приет е Национален план за управление на отпадъците 2021-2027г. ○ Възможности за интегрирани инвестиции съвместно с други общини ○ Положителна тенденция към увеличение на икономическото развитие на общината, предприятията на територията на общината използват работна ръка и от съседни общини. ○ Възможност за включването на гражданите (напр. чрез обществени съвети) за подкрепа на осъществяването на функциите по контрола на изпълнението на изискванията и задълженията, произтичащи от Наредбата. ○ Активността на участие на общините в заседанията на Общите събрания на РСУО Челопеч е много висока, като почти всички общини участват редовно в заседанията. ○ Наблюдава се висока степен на единомислие на общините при вземането на решения от РСУО. Общините от регион Челопеч оценяват положително резултатите от дейността на РСУО. ○ Повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението ○ Създаването на партньорства между община Челопеч с институциите, бизнеса и научните среди за минимизиране на отпадъците и ресурсна ефективност е добра практика, която е подходящо да продължава да се развива и насърчава.

ВЪТРЕШНИ ФАКТОРИ	ВЪНШНИ ФАКТОРИ
Слаби страни	**Заплахи**
○ Разделното събиране на текстил не е нормативно уредено в наредбата на общината. ○ Разделното събиране на опасните отпадъци не е детайлно описано в наредбата на общината. ○ Информацията за предотвратяване и разделно събиране на отделните потоци отпадъци не е обобщена на едно достъпно за обществеността място на страницата на общината. ○ Наредбата за определяне и администриране на местни такси и цени на услуги, предоставяни от община Челопеч не отразява последните изменения, съгласно Закона за местни данъци и такси отчитайки, че количеството битови отпадък е водеща основа за определяне на размера на такса битови отпадъци (чл.67, ал.4 от ЗМДТ). ○ Не са определени данни, които следва да се събират от различни източници с цел точност и релевантност на информацията, съответно прилагане на коректни прогнозни и аналитични методи.	○ Гражданите и фирмите може да изхвърлят строителните отпадъци незаконно ако не искат да плащат за услугата ○ До 1 януари 2025 г., България, като държава-членка има задължение да установи разделно събиране на текстил ○ До 1 януари 2025 г., България, като държава-членка има задължение да установи разделно събиране на опасни отпадъци, генерирани от домакинствата. ○ Такса битови отпадъци на база принципа „замърсителя плаща“ трябва да се въведе до 2 години след публикуване на официалните резултати

ВЪТРЕШНИ ФАКТОРИ	ВЪНШНИ ФАКТОРИ
Слаби страни	**Заплахи**
○ Не е формализиран процесът на създаване на база данни и документация за изпълнените дейности от всяко направление на общо общинско ниво, което не позволява натрупване и предаване на знания и опит. Преминатите обучения да бъдат отчитани в индивидуалните планове и да станат част от атестацията. ○ Към настоящият момент на територията на община Челопеч не се изпълняват административни или нормативни мерки, които да стимулират физически и юридически лица на нейна територия, да прилагат мерки за предотвратяване образуването на отпадъци.	от преброяването през 2021 г., т.е. до октомври 2023 г.

VI. ЦЕЛИ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И АЛТЕРНАТИВИ ЗА ПОСТИГАНЕТО ИМ

Основа за формулирането на стратегическите цели при управлението на отпадъците в Община Челопеч за периода 2021-2028 г. са:

- Целите на националната политика за управление на отпадъците и ефективно използване на ресурсите, респективно предвижданията на Националния план за управление на отпадъците 2021-2028г.,
- Направените изводи и препоръки от извършените анализи на текущото състояние на управлението на отпадъците на територията на Община Челопеч;
- SWOT анализът на управление на отпадъците.

В съответствие с това е идентифицирана една генерална цел и три стратегически цели на общинската програма, както следва:

Генерална стратегическа цел: ***Население и бизнес на община Челопеч, които подобряват прилагането на йерархията на управление на отпадъците във всички процеси и нива***

Стратегическите цели, гарантиращи постигането на генералната стратегическа цел са:

Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;

Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци;

Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци;

Предвижданията на настоящата програма са, целите да бъдат изпълнени чрез подпрограми. Подпрограмите имат за цел да подпомогнат изпълнението на стратегическите цели, чрез предлагане на мерки и подходи за постигането им, което да улесни общинската администрация в с. Челопеч. Предвидено е за всяка конкретна цел да бъдат изпълнявани следните подпрограми, които са в синхрон с НПУО 2021 – 2028 г., представени в следващата таблица:

Цел	Програма
Стратегическа цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Програма за предотвратяване образуването на отпадъци в т.ч. вкл. подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци

Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци	Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО в т.ч. вкл. подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки
Стратегическа цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци	Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци

Целите на Програмата за управление на отпадъците до 2028 г. на Община Челопеч са в синхрон с целите на Националния план за управление на отпадъците 2021- 2028 г.

Планът за действие за постигане на целите, включва идентифицираните мерки, обособени в отделни програми и подпрограми. Изпълнението на включените в тях мерки ще доведе до изпълнението, както на оперативните цели, така и на стратегическите цели на Програмата.

Съобразно принципите и политиките на общината, подпрограмите и плановете за действие могат да бъдат допълнени и/или променени от органа, който приема програмата, при смяна на възгледите и приоритетните цели за изграждане на политиката за управление на отпадъците и при смяна на законодателната рамка, която ги определя.

VII. РАЗРАБОТВАНЕ НА ПРОГРАМИ С МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ И ИНДИКАТОРИ ЗА ПРОСЛЕДЯВАНЕ НА НАПРЕДЪКА НА МЕРКИТЕ, СЪГЛАСНО НПУО 2021 -2027 г.

За да се постигнат стратегическите цели, заложени към настоящата програма, трябва да се изпълнят определен набор от дейности. Дейностите за постигане на целите са обособени в подпрограми, съгласно НПУО 2021 – 2028 г., представени по-долу в настоящият раздел.

Всяка от подпрограмите, която трябва да изпълнява община Челопеч е представена в текстов и табличен вид. Текстовата част съдържа кратко въведение, в което са представени ключови изисквания, стратегически цели, както и основни съображения свързани с постигането на целите. В табличен вид са представени мерки към съответните подпрограми, съгласно НПУО 2021 – 2028 г. и Методическите указания за разработване на общински/регионални програми за управление на отпадъците, одобрени със Заповед №РД-883/23.09.2021 г.

Някои от мерките имат т.нар. хоризонтален характер, т.е те допринасят за постигането не само на целите на конкретната програма, тъй като те са най-пряко свързани, а и за постигането на целите на други подпрограми. Мерките могат да се групират и като инвестиционни мерки или неинвестиционни мерки или често както се наричат „меки мерки“. "Меките" мерки включват разнообразна палитра от дейности в т.ч.: назначаване на служители към общинските администрации и РСУО; обучение на служители; изпълнение на контролни дейности; провеждане на информационни и разяснителни кампании; разработване и внедряване на информационни системи и др.

ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ (ППОО)

ЦЕЛ 1: НАМАЛЯВАНЕ НА ВРЕДНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ЧРЕЗ ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО ИМ И НАСЪРЧАВАНЕ НА ПОВТОРНОТО ИМ ИЗПОЛЗВАНЕ

I. Въведение

Управлението на отпадъците трябва да се усъвършенства непрекъснато и да се превърне в устойчиво управление на материалите, с цел да се опазва, съхранява и подобрява качеството на околната среда, да се опазва човешкото здраве, да се гарантира разумното и ефективно използване на природните ресурси, да се насърчават принципите на кръговата икономика, и да се намалява зависимостта на ЕС и на страните-членки от вносни ресурси, като по този начин се осигуряват нови икономически възможности и дългосрочна конкурентоспособност. За постигането на този екологичен приоритет Директива(ЕС)2018/851 от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците отделя специално приоритетно място на политиките по предотвратяване на отпадъците, като насочва вниманието към следните основни аспекти:

- Предотвратяването на отпадъци е най-ефикасният начин за подобряване на ресурсната ефективност и за намаляване на въздействието на отпадъците върху околната среда.
- Насърчаването на устойчивостта при производството и потреблението може да допринесе съществено за предотвратяването на образуването на отпадъци (ПОО).
- Някои суровини са от голямо значение за икономиката на Съюза и снабдяването с тях е свързано с голям риск. С оглед на сигурността на доставките на тези суровини и в съответствие с инициативата за суровините, установена от Комисията, в нейното съобщение от 4 ноември 2008 г. относно „Инициатива за суровините: посрещане на нашите основни потребности от растеж и работни места в Европа“ и целите и целевите стойности на Европейското партньорство за иновации в областта на суровините, държавите-членки следва да предприемат мерки за насърчаване на повторната употреба на продукти, съдържащи значително количество суровини от изключителна важност, с цел предотвратяване на превръщането на тези материали в отпадъци.

В България изискването за разработване на Национална програма за предотвратяване на отпадъците се въведе в Закона за управление на отпадъците, приет през 2012 г., а първата за страната програма се разработи от МОСВ и одобри от МС в края на 2014 г. като част от Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г.

Националната програма за предотвратяване образуването на отпадъците за периода 2021-2028 г. е втората за страната програма.

II. Място на предотвратяването на образуване на отпадъци в йерархията за управление на отпадъците

Съгласно Член 3, точка 12 от Рамкова директива за отпадъците (РДО), респективно в §1, точка 28 от ДР на ЗУО, под предотвратяване на образуването на отпадъци се разбира*: “Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:*

- ✓ *Количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;*
- ✓ *Вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве; или*
- ✓ *Съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите”.*

Предотвратяването на отпадъци има най-висок приоритет в йерархията на управление на отпадъците. Най-общо, предотвратяване на отпадъци означава да не възникват отпадъци, тъй като веднъж възникнал, отпадъкът не изчезва, а само се променя като вещество чрез депонирането, изгарянето, рециклирането. В тази връзка мотото на Националната програма за предотвратяване образуването на отпадъци е „Най-полезният отпадък е този, който въобще не е възникнал".

Един от ефективните начини за предотвратяване на отпадъците е „повторна употреба" на продуктите, за което в Рамковата директива за отпадъците е дадено следното определение: „Всяка дейност, посредством която продуктите или компонентите, които не са отпадъци, се използват отново за целта, за която са били предназначени". Повторната употреба е средство за предотвратяване на отпадъците и не е дейност по третиране, тъй като се осъществява преди продуктът да е изхвърлен/предаден като отпадък. Типични действия за повторна употреба са действията на домакинствата да ремонтират домакински електрически електроуреди, дрехи, обувки, вместо да ги предадат за подготовка за повторна употреба, оползотворяване или в най-лошия случай-да ги изхвърлят с общия битов отпадък за депониране.

Повторната употреба следва да се разграничава от действието "подготовка за повторна употреба", за което определението е следното "проверка, почистване или ремонт, операции по оползотворяване, посредством които продуктите или компонентите на продукти, които вече са предадени като отпадък/излезли от употреба продукти, се подготвят, така че да могат да бъдат повторно използвани без всякаква друга предварителна обработка".

Основната разлика между "повторна употреба" и "подготовка за повторна употреба" е, че в първия случай материалът или предметът не е станал отпадък, докато в случаите на "подготовка за повторна употреба", въпросният материал е изхвърлен/предаден като отпадък/непотребен продукт и след това се ремонтира и обработва, за да бъде пуснат на пазара като продукт втора употреба или дарен като такъв. Например, ако домакинство претапицира мебели, а не ги изхвърли, това е действие по повторна употреба. Ако домакинството изхвърли/предаде същите мебели в център за подготовка за повторна употреба, мебелите се почистят и претапицират с цел да се продадат/подарят за да се използват отново, това е действие за подготовка за повторна употреба. Количества отпадъците, преминали действие за подготовка за повторна употреба се отчитат при изчисляване на целите за рециклиране на битовите отпадъци.

Основни участници в дейностите по предотвратяване на образуването на отпадъци

За да бъдат постигнати целите за ПОО, се изисква в най-висока степен участието на всички групи от обществения живот и на всички нива. Държавата чрез законодателната и изпълнителната власт трябва да създаде ефективни предпоставки и регулации за подпомагане на участниците в дейностите по предотвратяване образуването на отпадъци.

Общините, чрез активно участие в различни програми за изпълнението на проекти за ПОО, могат да организират и координират създаването и функционирането на местна общност, обединена около идеите за „нулеви отпадъци". Под тяхна координация да се осъществяват различни дарителски кампании и дейности, водещи до ПОО.

Икономическите субекти, подпомагани от научни организации, могат да предприемат мерки, с които се отказват от производството на неекологосъобразни продукти. Засега този отказ е по-скоро доброволен и продиктуван от маркетингови или други съображения, но той може да стане и задължителен при разработване и влизане в сила на съответни закони, наредби и стандарти, например за екодизайн на продуктите.

Юридически лица с нестопанска цел, които подкрепят идеите за общество, стремящо се към нулеви отпадъци, могат да създадат платформи и доброволни мрежи за всички субекти, които имат желание да допринесат за реализация на тези политики, да осъществяват проекти за информационни и образователни кампании, както на национално, така и на местно ниво; да организират дарителски дейности, водещи до ПОО.

Всеки потребител може да ограничи купуването на стоки, които водят до образуване на много отпадъци и/или да удължат живота на редица продукти, които ползват в ежедневието си чрез ремонтирането им. Единствено координираните усилия на всички страни ще доведат до постигането на желаните и необходими резултати. Без активното участие на домакинствата в системите разделно събиране на отпадъци, усилията за постигане на висококачествено рециклиране и връщане на вторични материали за производство не биха дали резултат.

3. Цели и мерки за предотвратяване образуването на отпадъци за периода 2021-2028 г.

Стратегическа цел

Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване

Оперативна цел

Намаляване на количеството на образуваните отпадъци и на количествата на вредни вещества, съдържащи се в отпадъците.

Мерки

Предвижда се целите да бъдат постигнати чрез конкретни мерки/дейности, които са представени в Плана за действие към настоящата програма. За всяка мярка са посочени срок за реализация, стойност и възможни източници на финансиране, очакван резултат от изпълнението на мярката, индикатори за проследяване на напредъка и изпълнението на мярката, отговорни институции (водеща и партньор/и).

Включени са различни по характер мерки, които могат да се обособят като информационно-образователни, икономически, административно-регулаторни, нормативни. Някои от мерките са насочени към повече целеви групи, а някои към конкретна целева група (домакинства, бизнес, ученици и др.).

План за действие към Програма за предотвратяване образуването на отпадъци (ППОО)

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
СЦ1	**НАМАЛЯВАНЕ НА ВРЕДНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ЧРЕЗ ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО ИМ И НАСЪРЧАВАНЕ НА ПОВТОРНОТО ИМ ИЗПОЛЗВАНЕ**								
СЦ 1	Инициатива за домашно компостиране. Безвъзмездно предоставяне на домакинствата на компостери за зелени и други биоотпадъци	15000	Бюджет на община, ПОС 2021-2027, безлихвен заем ПУДООС	Ежегодно до 2028	Предотвратени зелени и други биоотпадъци	Брой предоставени компостери на домакинствата през всяка от годините на програмата	Броят на домакинствата, на които са предоставени компостери	Община	Домакинства
СЦ 1	Намаляване на отпадъците от хартия и други офис консумативи, чрез изпълнение на националните и секторни програмни документи за „електронно управление"	10000	Бюджет на общината, „Програма за техническа помощ 2021-2027“	12/2028	Мерките за „електронно управление” са реализирани в пълен обхват	Изпълнени проекти за електронно управление	Предотвратени отпадъци от офис хартия и съпътстващи консумативи, материали и услуги	Община	Държавни и общинска администрация
СЦ 1	Разработване на проекти за финансиране на мерки за предотвратяване образуването на отпадъци.	30000	Бюджет на общините	01/2021 - 12/2028	Финансово подпомагане на общината за реализация на проекти за ПОО като част от финансирани мерки за подобряване управление на отпадъците	Брой подадени проектни предложения; брой сключени договори	Всички одобрени проекти са изпълнени в срок	Община	Общински звена, НПО
СЦ 1	Залагане на изискване за задължително провеждане на „зелени“ обществени поръчки с вкл. критерии за предотвратяване образуването на отпадъци във	НП	Бюджет на общини	2021-2028	Предотвратяване образуването на отпадъци от хартия и картон	Ежегодно – брой проведени „зелени“ обществени поръчки	До края на програмата 30% от обществените поръчки в общината са „зелени“	Община	

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
СЦ1	**НАМАЛЯВАНЕ НА ВРЕДНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ЧРЕЗ ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО ИМ И НАСЪРЧАВАНЕ НА ПОВТОРНОТО ИМ ИЗПОЛЗВАНЕ**								
	вътрешните правила на община Челопеч								
СЦ 1	Промени в Наредбата за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги относно определяне „такса за битови отпадъци“ на база количество	НП		12/2023	Прилагане на принципа „замърсителя плаща	Количество битови отпадъци преди и след въвеждане на промяната на начина на изчисляване на ТБО	Годишно количество битови отпадъци на жител	Община	Домакинства
СЦ1	Внедряване на единна електронна система за управление на отпадъците	20000	Програма „Околна среда“ 2021-2027 г., Приоритет 2 „Отпадъци“	12/2026	Улесняване на достъпа до услуги по управление на отпадъците	Подготвен проект по ПОС Одобрен проект по ПОС Изпълнен проект по ПОС	Внедрена и функционираща единна система за управление на отпадъците	Община	

ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ХРАНИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ

ЦЕЛ 1: НАМАЛЯВАНЕ НА ВРЕДНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ЧРЕЗ ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО ИМ И НАСЪРЧАВАНЕ НА ПОВТОРНОТО ИМ ИЗПОЛЗВАНЕ

I. Въведение

Предвид поставените цели на глобално ниво и значителното разхищение на храни в европейските страни, в Директива 2018/851 от 2018 г. за изменение на Рамковата директива за отпадъците от 2008 г., се призовава държавите от ЕС да намалят хранителните отпадъци на всеки етап от веригата на доставки на храни, да наблюдават нивата на хранителните отпадъци и да докладват за постигнатия напредък с цел постигане на целта за намаляване на хранителните отпадъци на територията на целия ЕС с 30 % до 2025 г. и с 50 % до 2030 г. За предотвратяване на хранителните отпадъци държавите членки следва да предвидят стимули за събиране на непродадените хранителни продукти на всички етапи от веригата на доставка на храни, както и за тяхното безопасно преразпределяне, включително на благотворителни организации. С цел намаляване на хранителните отпадъци от особено значение е да се повиши информираността на потребителите относно значението на датата на трайност („годно до“ и „най-добър до“).

За да помогне страните членки на ЕС в постигането на целите за намаляване наполовина на хранителните отпадъци, с Директива 2018/851 от 2018 г. ЕК се ангажира да:

- разработи обща методология на ЕС за измерване на количеството на хранителните отпадъци и определяне на подходящи показатели
- създаде платформа с участието на страните членки и заинтересованите страни с цел да допринесе за постигането на целите за устойчиво развитие по отношение на хранителните отпадъци чрез обмен на най-добри практики и оценка на постигнатия във времето напредък
- предприеме мерки за разясняване на законодателството на ЕС относно отпадъците, храните и фуражите и за улесняване на даряването на храна, както и на използването на продукти, които вече не се използват за храна
- проучи начини за подобряване на използването на посочените дати, особено „най-добър до“, върху храните от участниците в хранителната верига и тяхното разбиране от потребителите.

Политиката на страната по отношение на хранителните отпадъци е отразена в следните стратегически и нормативни документи:

- Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г. , който включва мерки както за третиране на хранителни отпадъци, така и мерки за предотвратяване на тяхното образуване, напр. мярка към общинските администрации за включване в общинските програми по управление на отпадъците на конкретни мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци (в т.ч. и хранителни отпадъци).
- Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г., който предвижда мерки, насочени към намаляване на депонираните биоразградими, в т.ч. хранителни отпадъци и конкретно за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци, като например домашното компостиране.
- Закон за храните. Глава шеста "в" от закона определя дейностите по хранителното банкиране, изискванията към производители и търговци на храни към начина на маркиране на храни, предназначени за даряване, както и изисквания за наличие на система за отчетност на операторите на хранителни банки.

Законът за управление на отпадъците не включва определение за „хранителни отпадъци“, а хранителните отпадъци са включени в определението за **„биоотпадъци**“. Съгласно това определение хранителните отпадъци обхващат: „хранителни и кухненски отпадъци от

домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.“

Директива ЕС 2018/851 дава следното определение: **„хранителни отпадъци“** са всички храни, които са се превърнали в отпадъци“ и препраща към определението за „храни“в член 2 от Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета: „По смисъла на настоящия регламент „храни“ (или „хранителни продукти“) означава всяко вещество или продукт, независимо дали е преработен или не, частично преработен или непреработен, който е предназначен за или основателно се очаква да бъде приеман от хора.

Общото количество на хранителните отпадъци в страната през 2018 г. възлиза на близо 500 хил. тона, от които близо 57% са хранителните отпадъци с битов характер.

Съгласно данни от НПУО 2021-2028 г. домакинствата са основният източник на образуване на хранителни отпадъци и в страната и в ЕС, следвани от сектора на преработка и производство на храни. Ето защо намаляването на количествата хранителни отпадъци е необходимо по всички източници на образуване и най-вече хранителните отпадъци с битов характер и от преработка и производство на храни.

II. Цели и мерки за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци в община Челопеч за периода 2021-2028 г.

Стратегическа цел

Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване

Оперативна цел

Намаляване на количеството на образуваните хранителни отпадъци.

Мерки

Предвижда се целите да бъдат постигнати чрез конкретни мерки/дейности, които са представени в Плана за действие към настоящата подпрограма. За всяка мярка са посочени срок за реализация, стойност и възможни източници на финансиране, очакван резултат от изпълнението на мярката, индикатори за проследяване на напредъка и изпълнението на мярката, отговорни институции (водеща и партньор/и).

Включени са различни по характер мерки, които могат да се обособят като информационно-образователни, икономически, административно-регулаторни, нормативни. Някои от мерките са насочени към повече целеви групи, а някои към конкретна целева група (домакинства, бизнес, ученици и др.).

Понастоящем в България няма внедрена методика за измерване на хранителните отпадъци с произход, различен от домакинствата. Също така на национално ниво няма действаща стратегическа рамка по отношение предотвратяване образуването на хранителните отпадъци със съответните мерки и действия, които да обхванат всички етапи на хранителната верига – първично производство, преработката на храни, търговията на едро и дребно, общественото хранене и домакинствата.

В Подпрограмата за предотвратяване образуването на хранителните отпадъци са предвидени основно меки мерки. В преобладаващата си част те имат информационно-образователен и административно-регулаторен характер. Мерките са насочени към различни целеви групи, в т.ч. публични институции, домакинства и бизнес.

Изпълнението на мерките ще допринесе за:

- подобряване на качеството на информацията и проследяването по отношение на количествата образувани, повторно използвани, рециклирани и оползотворени хранителни отпадъци;
- повишаване на осведомеността на обществото за проблема със загуба и разхищението на храни;
- повишаване на информираността на различни целеви групи (общини, НПО, бизнес, домакинства и др.) по отношение предотвратяване образуването на хранителни отпадъци;
- стимулиране на даряването на храни.

План за действие към Подпрограма за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
СЦ1	**НАМАЛЯВАНЕ НА ВРЕДНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ЧРЕЗ ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО ИМ И НАСЪРЧАВАНЕ НА ПОВТОРНОТО ИМ ИЗПОЛЗВАНЕ**								
СЦ 1	Осигуряване на надеждна информация за количествата образувани хранителни отпадъци	10000	Бюджет на община	2022	Събрана и докладвана към ЕК информация за количествата образувани хранителни отпадъци	Брой изпратени въпросници	2 бр. изготвени доклада	Община	Общински звена, браншови асоциации и сдружения на производители и търговци на храни
СЦ 1	Изготвяне и прилагане на планове от общината за ПО на хранителни отпадъци в общински социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия, общински пазари и др. където се образуват хранителни отпадъци	10000	Общински бюджет, програми	12/2022 за изготвянето; 12/2028 за прилагането	Предотвратени хранителни отпадъци от общински звена като пример за останалите организации в общините	Брой разработени планове	В края на програмния период всички звена генериращи хранителни отпадъци, са разработили планове и прилагат мерки от тях	Общини	Общински звена

ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ

ЦЕЛ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИТЕ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ

1. Въведение

Целите за рециклиране на битовите отпадъци, които страната си е поставила да постигне поетапно до 2035 г., са както следва:

- до 1 януари 2020 - най-малко 50 на сто от общото им тегло
- до 1 януари 2025 - най-малко 55 на сто от общото им тегло
- до 1 януари 2030 - най-малко 60 на сто от общото им тегло
- до 1 януари 2035 - най-малко 65 на сто от общото им тегло

Целите се изпълняват от общините в РСУО, в съответствие с решението, взето от Общото събрание на съответната регионална система.

Важна предпоставка за постигане на целите за намаляване количествата на депонираните отпадъци и увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци са и част от действията, предприети през последните години в това направление, а именно:

- ясно определената отговорност на общините за управление на битовите отпадъци, включително поставените цели за рециклиране
- определянето на задължителни количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло
- въведеното законово изискване към административните, стопанските, образователните, търговските и други подобни обекти, които генерират битови отпадъци, да събират разделно отпадъците от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метал и да сключват договори за предаването им на оторизирани за такава дейност фирми и организации
- въвеждането на икономически инструменти, стимулиращи общините да подобрят показателите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци (отчисления за депониране на всеки тон битови отпадъци), като тези от тях, които изпълнят посочените цели за рециклиране на битовите отпадъци се освобождават от 50% от дължимите отчисления за депониране
- друг икономически стимул по отношение на осигуряване от общините на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци от гражданите и фирми е освобождаването на общините от допълнително заплащане с 15% завишение на дължимите отчисления за депониране, за общини, които не изпълнят задължението си за осигуряване на посочената инфраструктура
- нормативно осигурената възможност общините да използват натрупаните суми от заплатените от тях отчисления за депониране за финансиране на инвестиционни разходи за рециклиране и друго оползотворяване на битовите отпадъци
- вече функционират инсталации за отделяне на полезните компоненти от битовите отпадъци като резултат от изграждането им посредством публично-частно партньорство между

организациите по оползотворяване за отпадъци от опаковки, както и финансово подпомагане чрез ПУДООС, на някои от тях.

- Разработени, одобрени и финансирани проекти по ОПОС в рамките на последните два програмни периода. С реализацията на проектите за регионални системи по ОПОС 2007-2013 г. са изградени и 11 сепариращи, 18 инсталации за компостиране на зелени отпадъци и 1 инсталация за анаеробно разграждане на хранителни отпадъци. По ОПОС 2014-2020 г. са подписани договори и в процес на изграждане са 35 инсталации за компостиране на зелени отпадъци и 3 броя анаеробни инсталации. След тяхното изграждане и въвеждане в експлоатация в страната ще функционират 53 инсталации за компостиране за зелени отпадъци и 4 инсталации за анаеробно разграждане.
- Над 6 млн. жители на страната са обхванати от системите за разделно събиране на отпадъците от опаковки от хартия и метал, пластмаса и стъкло. Това е важна предпоставка за изпълнение не само на националните цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, но е принос за изпълнение на общинските и националните цели по настоящата програма за рециклиране на поне 50% от битовите отпадъци до 2020 г. Към настоящия момент в системите за разделно събиране на отпадъци от опаковки са обхванати 207 общини.
- Проведени са обучителни програми за общините за запознаването им с нормативната уредба относно изискванията за рециклиране на битовите отпадъци и представяне на добри общински практики и препоръки в тази област.

Според Заповед №164 от 22.06.2022 г. на Изпълнителния Директор на ИАОС за 2019 относно изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1. т. 1 от Закон за управление на отпадъците, към 2019 година 32 общини (12% от Общините в България) изпълняват заложените цели по чл. 31 (подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници на не по-малко от 50 на сто от общото тегло на тези отпадъци). Съгласно горецитираната заповед, община Челопеч е постигнала степен на рециклиране 65% за календарната 2019 г., което се явява изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1, т.1 от ЗУО.

II. Цели и мерки към програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци

Стратегическа цел

Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци

Оперативна цел

Увеличаване на количеството на рециклираните и оползотворени битови отпадъци и намаляване на количествата на вредни вещества, съдържащи се в тях.

Мерки

В Програмата за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци са предвидени мерки, които условно могат да бъдат класифицирани като инвестиционни мерки и неинвестиционни (меки) мерки.

Инвестиционните мерки са насочени основно към реализация на проекти за изграждане на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци, инсталации за рециклиране, инсталации за компостиране, създаване на центрове за подготовка за повторна употреба и др.

„Меките" мерки са насочени към осъществяването на различни тематични проверки, провеждане на информационни и разяснителни кампании и обучения, различни нормативни промени и др.

В резултат от изпълнението на мерките от програмата до 2030 г. минимум 55% от общото тегло на битовите отпадъци ще бъдат подготвени за повторна употреба и рециклиране.

План за действие към Подпрограма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
СЦ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИТЕ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ									
СЦ 2	Създаване на центрове за предаване на вещи за повторна употреба и предаване на материали за вторични суровини	60000	Програма за околна среда 2021-2027 г., общински бюджет и други източници на финансиране	01/2022 - 12/2025	Създадени центрове за подготовка за повторна употреба и поправка на ключови места	Брой изготвени проекти; брой изпълнявани проекти	Брой създадени центрове за подготовка за повторна употреба и поправка	Община	юридически лица със стопанска цел
СЦ 2	Осигуряване на необходимото техническо оборудване за общинската администрация, с което служителите отговарящи за отпадъците да извършват проверки	10000	Общински бюджет	12/2023	Повишена ефективност и възможност за извършване на планови и извънпланови проверки	Брой предоставено оборудване	Техническото оборудване е повече спрямо 2020 г.	Община	
СЦ 2	Прилагане от общината на изисквания на ЗМДТ относно формиране на такса битови при новите бази за отделните услуги в рамките на план-сметката на общината	НП	Общински бюджет	01/2022	Приложен е принципа "замърсителят плаща" по отношение определяне размера на такса битови отпадъци	Приложени нови изисквания на ЗМДТ	Приложени нови изисквания на ЗМДТ	Община	

ПОДПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ И ОТПАДЪЦИ ОТ СТРОИТЕЛСТВО И РАЗРУШАВАНЕ

ЦЕЛ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИТЕ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ

I. Въведение

Строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради се характеризират с висок потенциал за рециклиране и повторна употреба, като някои от техните компоненти имат висока ресурсна стойност. Правилното управление на строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради допринася за постигането на устойчивост и подобряване качеството на живот. Според РДО до 2020 г. подготовката за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване следва да се увеличи най-малко до 70% от общото им тегло, като се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние. В националното законодателство заложената крайна цел за рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване до 1 януари 2020 г. от най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците също не е променяна и се запазва и за периода на НПУО 2021-2028 г.

Важна предпоставка за постигане на целите са част от действията, предприети за постигане на тези цели до момента, а именно:

- одобрените нормативни разпоредби в ЗУО и в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали от 2017 г. - в тях са разграничени ясно отговорностите на общинските, регионалните и централните институции, като са поставени следните ключови изисквания:
  - Възложителят на инвестиционен проект е отговорен за изпълнението на целите за рециклиране на строителните отпадъци.
  - Възложителят е длъжен да разработи План за управление на строителните отпадъци като задължителна част от строителната документация за инвестиционния проект за издаване на разрешение за строеж и се одобрява заедно с целия проект. Изпълнението на Плана за управление на строителните отпадъци осигурява проследимост на количествата на отпадъците от момента на тяхното образуване до предаването им за оползотворяване или крайно обезвреждане. Въвеждането на този механизъм улеснява осъществяването на контрол от страна на компетентните органи за изпълнение на изискванията на наредбата, както превантивно – на етап издаване на разрешение за строеж, така и последващо – при контрол на изпълнението на строителните дейности и в процедурата на въвеждане в експлоатация на обекта.
  - Възложителите на инвестиционни проекти, финансирани с публични средства, са отговорни за влагане в строежите на определен процент материали от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратни насипи.
  - Възложителите на СМР и/или премахването на строежи извън предходната точка осигуряват селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове отпадъци в минимални количества.

II. Цели и мерки към програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

Стратегическа цел

Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци

Оперативна цел

Увеличаване на количеството на рециклираните и оползотворени битови отпадъци и намаляване на количествата на вредни вещества, съдържащи се в тях.

Мерки

Подпрограмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради съдържа както инвестиционни мерки, така и „меки“ мерки.

Меките мерки са основно насочени към успешното прилагане на практика на нормативната уредба, както и към повишаване на информираността и капацитета в разглежданата област.

Инвестиционните мерки по подпрограмата са свързани с реализацията на процедура за финансиране на проекти и изпълнение на проекти за системи, съоръжения и инсталации за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и за производство на рециклирани строителни материали. Възможни източници на финансиране са средства, осигурени от Програма за околна среда 2021-2027 г. Възможно е и публично – частно партньорство между бизнеса и общината, включително чрез предоставяне на подходящи общински терени за изграждане на съоръжения.

План за действие на Подпрограмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
СЦ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИТЕ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ									
СЦ 2	Прилагане на контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци	НП	Общински бюджет	2021-2028	Осъществен контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителните отпадъци	В годишните планове за извършване на контролна дейност на компетентните органи са включени тематични проверки относно спазване на изискванията за строителни отпадъци; брой извършени проверки; брой наложени санкции; брой съставени предписания	Спазени са всички изисквания на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителни отпадъци	Община	Възложители на инвестиционни проекти
СЦ 2	Включване в тръжните документи за строителство на сгради на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали	НП	Бюджет на възложителите на обществени поръчки	12/2028	В строителството на сгради се влагат рециклирани строителни материали	2021-2023 - 2%; 2024-2028 - 2,5%	2028 - 2,5%	Община, когато е възложител на обществени поръчки	Изпълнител/ Строител
СЦ 2	Включване в тръжните документи за строителство на пътища на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали	НП	Бюджет на възложителите на обществени поръчки	12/2028	В строителството на пътища се влагат рециклирани строителни материали или на третирани строителни	2021-2023 - 8%; 2024-2028 -10%	2028 - 10%	Общината, когато е възложител на обществени поръчки	Изпълнител/ Строител

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
СЦ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИТЕ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ									
					отпадъци за материално оползотворяване в обратни насипи				
СЦ 2	Включване в тръжните документи за рехабилитация, основен ремонт и реконструкция на пътища на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали	НП	Бюджет на възложителите на обществени поръчки	12/2028	При ремонтите на пътища се влагат рециклирани строителни материали	2021-2023 - 2%; 2024-2028 -3%	2028 - 3%	Общината, когато е възложител на обществени поръчки	Изпълнител/ Строител

ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА МРО

ЦЕЛ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИТЕ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ

I. Въведение

Съгласно ЗУО "Масово разпространени отпадъци" са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление. Съгласно националното законодателство са поставени годишни количествени цели за рециклиране и оползотворяване на шест групи масово разпространени отпадъци:

- Отпадъци от опаковки
- ИУМПС
- ИУЕЕО
- Отпадъчни масла и нефтопродукти
- Отпадъци от гуми
- Отпадъци от батерии и акумулатори

Целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, ИУМПС, ИУЕЕО и от батерии и акумулатори са заложени на общоевропейско ниво, а в България са поставени и се изпълняват национални количествени цели и за отпадъци от гуми и за отпадъчни масла и нефтопродукти. Целите за оползотворяване и рециклиране на шестте групи МРО на територията на цялата страна се изпълняват успешно чрез въведените схеми за разширена отговорност на производителя. Поставени са изисквания за ясно определяне на ролите на отделните заинтересовани страни, ефективността на разходите, определянето на вноските, които производителите заплащат, изисквания за прозрачност, както и системи за отчитане и ефективен контрол на дейността на схемите.

Заложените цели за МРО по години са следните:

Таблица 11 Цели за МРО по години

Група МРО	Цели
ИУМПС	**Ежегодно:** ниво на повторна употреба и оползотворяване, не по-ниско от 95% от теглото на всяко ИУМПС **Ежегодно:** ниво на повторна употреба и рециклиране, не по-ниско от 85% от теглото на всяко ИУМПС
ИУЕЕО	**Ежегодно:** разделно е събрано мин. 65% от средното тегло на пуснатото на пазара ЕЕО през предходните три години
Отпадъци от отработени масла	**Ежегодно:** мин. 40% от количеството масла, пуснати на пазара през съответната година
Отпадъци от гуми	**Ежегодно:** не по-малко от 50% от количеството гуми, пуснати на пазара на РБ през текущата година се регенерират и/или рециклират
Отпадъци от портативни батерии и акумулатори (ПБА)	**Ежегодно:** разделно са събрани мин. 45% от пуснатите на пазара ПБА с изключение на ПБА, които са били пуснати на пазара, но са изнесени или изпратени от територията на страната
Отпадъци от индустриални батерии и акумулатори	**Ежегодно:** разделно са събрани мин. 25% от пуснатите на пазара индустриални батерии и акумулатори
Отпадъци от автомобилни батерии и акумулатори	**Ежегодно** са събрани разделно 100% от пуснатите на пазара автомобилни батерии и акумулатори

Всички МРО, с изключение на отпадъците от опаковки, се образуват в резултат на употребата на самия продукт, пуснат на пазара, който след употребата се превръща в отпадък.

Съгласно чл. 19, ал. 3. т. 7 на ЗУО кметът на общината, съвместно с организации по оползотворяване и/или фирми, притежаващи разрешения за дейности с отпадъци, организират разделното събиране на масово разпространените отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци. Подзаконовите документи за управлението на масово разпространените отпадъци се отнасят за всеки конкретен вид поотделно и поставят условия и изисквания за осъществяване на дейностите по управлението им.

II. Цели и мерки към програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО и отпадъци от опаковки

Стратегическа цел

Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци

Оперативна цел

Увеличаване на количеството на рециклираните и оползотворени МРО и намаляване на количествата на вредни вещества, съдържащи се в тях.

Мерки

Подпрограмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО включва основно „меки” мерки, които имат административно-регулаторен и информационно-образователен характер. Предвидени са мерки за повишаване на административния капацитет.

В Плана за действие към настоящата програма не са включени специфични мерки и дейности за подобряване на системите относно рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, тъй като те са включени в Плана за действие към Подпрограмата за управление на опаковките и отпадъците от опаковки

План за действие към Подпрограма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
СЦ2	**УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИТЕ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ**								
СЦ2	Осигуряване на терени за индустриален парк в който приоритетно да бъдат допускани групи от предприятия в промишлена симбиоза (реализиране на дейности за рециклиране на отпадъци от производствена дейност)	НП	НПВУ, Програма "Конкурентоспособност и иновации в предприятията" 2021-2027 г., Програма „Околна среда“ 2021-2027 г., Приоритет 2 „Отпадъци“; Програма LIFE; ФМ на ЕИП, частни инвестиции	12/2024	Функциониране на производствени предприятия в симбиоза в рамките на един индустриален парк	Устройствено планиране на терени за индустриални паркове за рециклиране Изготвена концепция за индустриалния парк	Брой предприятия в промишлена симбиоза	Община Челопеч	Юридически лица със стопанска цел
СЦ2	Реализиране на проекти за повишаване на осведомеността, информационни и разяснителни кампании сред представители на местния бизнес от "Преработваща промишленост" съгласно НКИД-2008 относно възможностите за управление на отпадъците, генерирани от промишлената им дейност с цел постигане на ресурсна ефективност и ефекта от това върху околната среда и промяна на поведението на бизнеса в посока кръгова и ниско въглеродна икономика	15000	Програма „Околна среда“ 2021-2027 г., Приоритет 2 „Отпадъци“, Програма „Опазване на околната среда и климатични промени” (ФМ на ЕИП), частни инвестиции	12/2023 12/2024	Бизнесът е информиран за възможностите за партньорства за промишлена симбиоза и зони за рециклиране	Подготвени и възложени информационни кампании	Проведени 2 броя информационни кампании	Община Челопеч	Частни субекти

ПОДПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОПАКОВКИТЕ И ОТПАДЪЦИТЕ ОТ ОПАКОВКИ

I. Въведение

Необходимостта от разработването на настоящата подпрограма към Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО произтича от нормативно изискване, регламентирано в глава четвърта, раздел II на ЗУО, съгласно което:

- Националният план за управление на отпадъците трябва да съдържа отделна глава за управлението на опаковките и отпадъците от опаковки, включваща и мерки за предотвратяване и повторна употреба (чл. 49, ал. 4, т. 13 от ЗУО);
- Общинските програми за управление на отпадъците се разработват в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците (чл. 52, ал. 4 от ЗУО)

За разлика от останалите МРО, в управлението на отпадъците от опаковки общините имат значително по-активно участие и задължения като една от основните заинтересовани страни, което изисква много по-добра координация между всички участници в процеса на управление на отпадъците от опаковки. В случай че нямат сключен договор с организация за оползотворяване на отпадъци от опаковки, общините са длъжни да разработват и изпълняват сами програми за разделно събиране на отпадъци от опаковки и да предоставят ежегодно информация на МОСВ в тази връзка.

Всички МРО, с изключение на отпадъците от опаковки, се образуват в резултат на употребата на самия продукт, пуснат на пазара, който след употребата се превръща в отпадък. Отпадъците от опаковки са резултатът от употребата на продукти, които са опаковани и именно опаковките, а не самите продукти са предмет на изискванията за рециклиране и оползотворяване. В допълнение при опаковките става въпрос за изключително широк диапазон от опаковани продукти – десетки хиляди вида, което допълнително усложнява организирането на системите за разделното им събиране.

В допълнение към гореизложените цели наскоро приетото европейско законодателство от пакета „Кръгова икономика“ поставя по-специални изисквания към едни от най-широко разпространените пластмасови опаковки, а именно пластмасовите бутилки за напитки за еднократна употреба. По-конкретно се поставя изискването всяка държава членка да гарантира, че:

- от 2025 г. някои бутилки за напитки трябва да съдържат най-малко 25% рециклирана пластмаса, а от 2030 г. - най-малко 30%.
- държавите-членки да осигурят разделното събиране с цел рециклиране на пластмасови бутилки за еднократна употреба до 3 литра на ниво най-малко 77% до 2025 г. и до 2029 г. - 90%.

Количествените цели, които страната ни си поставя по отношение на рециклирането и оползотворяването на отпадъците от опаковки през следващите години, са:

Таблица 12 Цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки по години

Група МРО	Цели
Отпадъци от опаковки	**До 2025 г.:** 65% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклира, в т.ч. Пластмаси: 50% Дърво: 25% Черни метали: 70% Алуминий: 50% Стъкло: 70% Хартия и картон: 75% **До 2030 г.:** 70% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклират, в.т.ч.: Пластмаси: 55% Дърво: 30% Черни метали: 80% Алуминий: 60% Стъкло: 75% Хартия и картон: 85%

Като се вземат предвид последните тенденции по отношение на опаковките и отпадъците от опаковки, европейските политики относно кръговата икономика и ефективното използване на ресурсите, както и новоприетото европейско законодателство в разглежданата област е целесъобразно достиженията на създадената система за разделно събиране на отпадъците от опаковки, не само да се запазят, но и да се надграждат и развиват в следващите години.

Община Челопеч следва да фокусира вниманието си върху прилагащите и контролните механизми за спазване на изискванията от търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради да събират разделно отпадъците си от опаковки и да ги предават на оторизирани за целта лица за последващо рециклиране и оползотворяване. Това ще доведе не само до екологични ползи (увеличени количества разделно събрани отпадъци от опаковки), но и до намаляване на разходите на общината за събиране и третиране на битовите отпадъци, поради намалени количества смесени битови отпадъци, извозването и третирането, на които общината трябва да финансира.

План за действие към подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
СЦ2	**УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИТЕ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ**								
СЦ2	Издаване на обобщена електронна информационна Брошура за обществеността от община Челопеч на база материали от ОО на МРО от одобрените им програми	3000	Бюджет на община	Ежегодно до 2028	Увеличено количество разделно събрани и третирани отпадъци	Брой достигнати потребители	Брой издадени брошури	Община Челопеч	ОО
СЦ2	Преговори с бизнеса за поемане на доброволни ангажименти за прилагане на практики за предотвратяване генерирането на отпадъци от опаковки от стоки, които предлагат на пазара	НП	Бюджет на община	12/2023	Предотвратени количества отпадъци от опаковки	Брой фирми, поели доброволни ангажименти	Брой изпълнени мерки за предотвратяване на отпадъци от опаковки	Община Челопеч	Бизнес организации, търговски обекти

ПРОГРАМА ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ

Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонирани битови отпадъци

I. Въведение

В резултат на изпълнението на подпрограмата за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци се очаква до 2040 г. количеството на депонираните битови отпадъци да се намали до 10% или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци. По-конкретно:

- ще бъде осигурен капацитет за депониране на остатъчните битови отпадъци и на друга площадкова инфраструктура
- ще бъдат рекултивирани и закрити всички общински депа
- ще бъде осигурена инфраструктура за стабилизиране на биоразградимата фракция на отпадъците
- ще бъдат разработени иновативни продукти и технологии, чрез които се подобрява йерархията на управление на отпадъците
- ще бъдат изготвени практически решения за проблемите с най-широко генерираните производствени опасни отпадъци
- ще бъде повишен капацитетът на институциите да осъществяват контрол н трансграничен превоз на отпадъци, вкл. за откриване на незаконни превози на отпадъци.

Депонираните отпадъци ще се сведат до минимум, чрез разширяване на системите за разделно събиране и нови технологии и инсталации за преработка на останалите отпадъци. Депонираните отпадъци ще се намалят и чрез промяна в начина на събиране на битовите отпадъци и въвеждане на справедливо заплащане на услугите в зависимост от количеството на отпадъците.

План за действие към Подпрограма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
СЦ3	**НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ**								
СЦ3	Подготовка на концепция за създаване на общински системи за разделно събиране на опасните отпадъци от бита	5000	Общински бюджет	01/2024	Намален риск за околната среда от депонирани опасни отпадъци	Брой системи за разделно събиране на опасни отпадъци от бита	Създадени системи за разделно събиране на опасните отпадъци от бита	Община Челопеч	Домакинства; бизнес Юридически лица със стопанска цел
СЦ3	Създаване на общински системи, чрез сключване на договори с фирми за събиране на опасни отпадъци	15000	Общински бюджет	12/2025	Намален риск от депониране на опасни отпадъци	Брой сключени договори	Сключени са договори за събиране на опасните отпадъци от домакинствата на територията на цялата община	Община Челопеч	Домакинства; бизнес Юридически лица със стопанска цел
СЦ 3	Осигурен е постоянен контрол върху изхвърлянато на отпадъци в сметище „Раджов дол“ с цел да се спре безконтролното изхвърляне на отпадъци от населението на Почистване около терена.	10000	Общински бюджет	2024	Намален риск от депониране на опасни отпадъци	Контрол върху изхвърляне на отпадъците		Община Челопеч „Челопеч Майнинг” ЕАД.	Домакинства; бизнес Юридически лица със
СЦ 3	Създаване на условия за контрол(мониторинг) на процесите протичащи в тялото на рекултивираното депо и въздействието му върху околната среда	5000	Общински бюджет	Ежегодно до 2028	Намален риск от депониране на отпадъци	Контрол върху отпадъците		Община Челопеч	Домакинства; бизнес Юридически лица със стопанска цел стопанска цел

VI. КООРДИНАЦИЯ С НАЦИОНАЛНИ, ОБЩИНСКИ И РЕГИОНАЛНИ ПРОГРАМИ

VI. 1. КООРДИНАЦИЯ С ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ НА НАЦИОНАЛНО НИВО

При разработване на настоящата програмата са взети предвид основните постановки на националните програмни документи, в т.ч.:

- ***Националния план за управление на отпадъците 2021-2027 г.***

Националният план за управление на отпадъците (НПУО) има ключова роля за постигане на ефективно използване на ресурсите и устойчиво управление на отпадъците, тъй като анализите на съществуващата ситуация показват, че в България съществува значителен потенциал за подобряване на предотвратяването и управлението на отпадъците, по-добро използване на ресурсите, като същевременно бъдат намалени вредните въздействия на отпадъците върху околната среда.

Генералната стратегическа цел на страната в сферата на управление на отпадъците е: „Общество и бизнес, които подобряват прилагането на йерархията на управление на отпадъците във всички процеси.“

Формулирани са три стратегическите цели в синхрон за настоящата програма, гарантиращи постигането на генералната стратегическа цел, като следва:

- Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване
- Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци
- Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци

Направени са прогнози и финансови разчети за необходимите инвестиции за постигане на целите на НПУО.

Изпълнението на програмите с мерки от НПУО ще осигури достигане на националните цели за управление на отпадъците, произтичащи от европейското законодателство и ЗУО.

Националния план за управление на отпадъците има следната структура и съдържание:

- Основни изводи от анализа на състоянието на управлението на отпадъците
- SWOT анализ (анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите)
- Цели и подцели
- План за действие с Програми от мерки за постигане на целите
- Координация с други планове и програми
- Система за контрол на изпълнението, оценка на резултатите, отчети актуализация на НПУО
- Приложения, в които са представени - Подробните анализи за състоянието на управлението на отпадъците

- ***Национална програма за развитие: България 2030 г. приета с протокол на Министерски съвет №67.25 от 02.12.2020 г.***

Националната програма за развитие на БЪЛГАРИЯ 2030 (детайлизирана стратегия) е рамков стратегически документ от най-висок порядък в йерархията на националните програмни документи, детерминиращ визията и общите цели на политиките за развитие във всеки сектор на държавното управление, включително техните териториални измерения.

Ангажиментът за разработване на национален стратегически документ за развитие на страната в средно- и дългосрочен период е залегнал в програмата за управление на правителството на Република България за периода 2017 – 2021 г., приета с Решение №447 на Министерски съвет от 2017 г. При изготвянето на Националната програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030 е отделено специално внимание на Програмата за устойчиво развитие за периода до 2030 г. на Организацията на обединените нации (ООН) „*Да преобразим света*“ и на включените в нея 17 глобални цели за устойчиво развитие. Програмата и Целите са разгледани като рамка на националните политики за развитие, а самата Национална програма за развитие България 2030 – като отговора на правителството за изпълнението им.

Националната програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030 стъпва на нарочен Анализ на социално-икономическото развитие на страната след присъединяването ѝ към Европейския съюз, целящ да идентифицира ключовите проблемни области и пропуски в политиките за развитие на страна, обсъден със социално-икономическите партньори в рамите на Икономическия и социален съвет и Националния съвет за тристранно сътрудничество.

Тази детайлизирана версия на Националната програма за развитие: България 2030 стъпва върху визията, целите и приоритети за социално-икономическо развитие на България в периода 2021-2030 г., одобрени с Решение на Министерски съвет №33 от 20.01.2020 г. В документа подробно са разписани областите на въздействие, които ще бъдат обект на целенасочени интервенции до 2030 г., подредени по приоритети (13 приоритета) и подприоритети и съпътствани от индикатори за резултат, индикативен финансов ресурс, източници за финансиране и съотносими цели за развитие на ООН.

VI. 2. КООРДИНАЦИЯ С ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ НА ОБЩИНА ЧЕЛОПЕЧ

Програмата за управление на отпадъците на община Челопеч 2021-2028 г. е елемент от цялостната система за планиране на развитието на общината. Програмата е синхронизирана и съобразена с Плана за интегрирано развитие на град Челопеч за периода 2021-2027 г. и с всички ключови общински програмни документи.

VII. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ЧЕЛОПЕЧ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

В настоящият раздел подробно да разгледани следните нормативни изисквания, във връзка с прилагане на Програмата за управление на отпадъците на община Челопеч за периода 2021 – 2028 г.:

- Наблюдение на изпълнението на програмата за управление на отпадъците
- Контрол и отчитане на изпълнението на програмата за управление на отпадъците
- Процедура за актуализация на програмата

1. Наблюдение на изпълнението на програмата за управление на отпадъците

Наблюдението и оценката на изпълнението на Програмата за управление на отпадъците на Община Челопеч от ключово значение, с оглед проследяване на напредъка по постигане на поставените цели, срокове и ресурси и навременно предприемане на действия за преодоляване на възникващи проблеми при реализацията на мерките, а при необходимост - предприемане на действия за актуализация на Програмата.

Наблюдението на Програмата за управление на отпадъците ще се осъществява чрез периодично събиране на информация, свързана с напредъка по изпълнение на включените в Програмата мерки и степента на постигане на индикаторите, както и анализ на събраната информация и на възникнали проблеми при изпълнението и причините за тях. В допълнение, за всяка мярка ще се наблюдава и спазването на планирания график и степента на изразходване на ресурсите.

Дейностите по прилагане изпълнението на общински планове и стратегии в областта на околната среда и управлението на отпадъците се извършват от еколога на община Челопеч.

2. Контрол и отчитане на изпълнението на програмата за управление на отпадъците

Орган за контрол по изпълнение на програмата за управление на отпадъците е общинският съвет. Кметът на общината информира ежегодно общинския съвет и обществеността за изпълнението на програмата през предходната календарна година.

За целта той изготвя Отчет за изпълнение на Програмата за управление на отпадъците. Отчетът се представя в срок до 31 март, като копие от отчета се изпраща на РИОСВ.

Целта на отчета за изпълнение на програмата през предходната календарна година е да се проследи напредъкът при изпълнението и да се идентифицират необходимите промени или адаптиране на програмата за текущата година.

Отчетът се изготвя на достъпен език и стил и се препоръчва да включва графики, фигури, таблици, които да илюстрират напредъка по изпълнение на мерките и целите. Това е необходимо за по-добро разбиране на съдържанието от страна на неспециалисти в областта на отпадъците – както общински съветници, така и широката общественост.

Целесъобразно е годишният отчет за изпълнение на програмата за управление на отпадъците да се изготвя в следния формат:

1. Въведение
2. Общи условия за изпълнение и промени в социално-икономическите условия в общината
3. Действия, предприети от общината за осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението
   - Създадени механизми за събиране, обработка и анализ на данни
   - Преглед на проблемите, възникнали в процеса на изпълнение на програмата през съответната година, и предприетите мерки за преодоляването им
   - Резултати от извършени оценки и тематични допитвания към края на съответната година
4. Напредък по изпълнение на целите и мерките в Програмата
5. Заключение

Приложения

Въведението включва уводни бележки, в които се обяснява основанието за изготвяне на отчета, за кого е предназначен отчетът, какви са целите на отчета и пояснение как е структуриран. Може да се включат и други важни съображения във връзка с изпълнение на програмата за управление на отпадъците в отчетния период.

Отчетът за изпълнение е основната част от документа и представя промени в средата за изпълнение през отчетната година; описание на предприетите от общината действия за мониторинг и контрол по изпълнение на програмата, вкл. проведени оценки и/или допитвания до населението; постигнатия напредък по изпълнение на целите и мерките въз основа на включените в програмата индикатори за изпълнение и анализ на тяхното изпълнение, както и причините за неизпълнение. Описанието на напредъка по изпълнението на целите и мерките се структурира по целите, включени в Програмата за управление на отпадъците.

В заключителната част се представят изводи от анализа на изпълнението и предложения за промени или адаптиране на програмата за текущата година в случай на необходимост.

В приложение в табличен формат се докладва напредъкът по изпълнение на индикаторите, разработени за постигане на специфичните цели в програмата за управление на отпадъците, който е основата за текстовата част на отчета за напредъка по изпълнение на програмата.

3. Процедура по актуализация на програмата

Програмата за управление на отпадъците ще бъде актуализирана в случай на промени в законодателството, които налагат съществени промени в заложените стратегически и оперативни цели и в планираните мерки за тяхното постигане. Процедурата на актуализация ще включва изготвяне на актуализиран вариант на Програмата за управление на отпадъците на Челопеч, провеждане на публично обсъждане, прилагане на законодателството за екологична оценка на планове и програми, внасяне на актуализираната програма за одобрение и приемане от Общински съвет.

VIII. НАСОКИ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ И ОРГАНИЗИРАНЕ НА КОНСУЛТАЦИИ С ОБЩЕСТВЕНОСТТА И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ ПРИ РАЗРАБОТВАНЕ НА ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

1. Общи положения

Правото на гражданите на общините да се информират е регламентирано в ЗМСМА. В чл. 22 и чл. 28 от ЗМСМА са регламентирани задълженията на общинския съвет и на кмета във връзка с осигуряване на достъп на гражданите до работата на общинската администрация и актовете на общинския съвет. Провеждането на консултациите на общините с обществеността при разработване на общински програми за управление на отпадъците следва да се осланя на следните основни принципи:

- Прозрачност – проектът на програмата и информация за разработване на документа са публично достъпни.
- Равнопоставеност – процесът на консултации дава възможност за участие на всички заинтересовани страни и жители на общините от региона.
- Документиране – всички изказани предложения и коментари по време на организираното обществено обсъждане са документирани.
- Обратна връзка – участниците получават отговори относно техните предложения.

Целесъобразно е процесът на обществени консултации да започне още в ранен етап от изготвяне на програмата. Като начало е необходимо да се идентифицират заинтересованите страни, така че да се осигури консултиране на всички важни интереси.

2. Анализ на заинтересованите страни

Под „заинтересовани страни” в случая се разбират обществени и частни институции, групи от хора или отделни личности, които ще бъдат заинтересовани (пряко засегнати) от общинската програма за управление на отпадъците на община Челопеч и ще могат да повлияят върху нейните параметри, приемане и реализиране.

За целите на анализа са идентифицират основните заинтересовани страни, както и техните интереси, отношение и степен на поддръжка по отношение на прилагането на програмата. Анализът на заинтересованите страни се базира върху изготвянето на „матрица” и „схема за подход” за работа с всички заинтересовани страни. За целите на анализа, за всяка заинтересована страна са идентифицирани нейната роля и интереси в управлението на отпадъците, и се оценяват:

(а) доминиращото отношение към базисните принципи на промяната, която ще се предлага от общинската програма;

(б) посоката на възможно влияние върху изготвянето на програмата (респ. върху принципите и основните цели), както и върху мерките в програмата;

(в) степента на това влияние.

Отношението и посоката на влияние са оценени както следва:

- положителни (+);
- отрицателни (-) или

- неутрални (~).

Горната класификация произтича от типологията на заинтересованите страни. Субектите с положително отношение и влияние формират групата на „подкрепящите страни", а тези с отрицателно – групата на страните, които са по-скоро против предвижданата промяна (като цяло или отделни нейни елементи). Онези, които са без ясно изразени интереси и роля, образуват групата на неутралните/колебаещи се страни.

Степента на влияние е оценена по следната 5-степенна скала, както следва:

1 – не оказва влияние;
2 – ограничено влияние;
3 – средно влияние;
4 – съществено влияние;
5 – много силно влияние

По-долу в табличен вид е дадена разработената матрица на заинтересовани страни, при разработката и прилагането на програмата:

Таблица 13 Матрица на влиянието на заинтересованите страни

Заинтересована страна	***Основна роля и интереси***	***Доминиращо отношение***	***Посока на влияние***	***Степен на влияние***
Регионална инспекция по околна среда и водите **(РИОСВ)**	Заинтересована във връзка спазване на нормативните документи относно изготвянето на общински/регионални програми за управление на отпадъците, за изпълнение на нормативните документи и др.	+	+	4
Регионална здравна инспекция **(РЗИ)**	Заинтересована страна относно прилагане на здравно-хигиенни аспекти и опазване на човешкото здраве по отношение управлението и третирането на отпадъци	+	+	3
Население	Жителите на общината се явяват едновременно потребители на услугите, заинтересовани от тяхното качество и задължени лица по смисъла на нормативната уредба за отпадъци.	~ За сега не може да се идентифицира отношението на населението към промяната с програмата. Допуска се, че на този етап по-скоро положително	~	2
Търговски обекти, бизнес и др. подобни; представители на бизнес асоциациите;	Заинтересовани страни явяващи се потребители на услуги, както и задължени лица по смисъла на нормативната уредба за отпадъци.	~ За сега не може да се идентифицира отношението им към промяната с програмата.	~	2

		Допуска се, че на този етап по-скоро положително		
Доставчици на услуги по управление на отпадъци (Оператор на РСУО, фирми за сметосъбиране, организации за оползотворяване на МРО, ОО и др.)	Заинтересовани страни във връзка с прилагане на услуги по управление на отпадъците, съгласно нормативната уредба по управление на отпадъците	+	+	5

Всяка от основните заинтересовани страни в представената по-горе матрица има конкретна, ясна и активна роля за подобряване на ефективността и ефикасността на управлението на отпадъците. Генераторите на отпадъци (население, бизнес, ПСОВ и болници на територията на съответните общини), имат отговорности за предотвратяване, намаляване и разделно събиране на отпадъците, като тези отговорности са възложени с нормативната уредба както на национално, така и на общинско ниво. Освен това, предвид промените в количеството и състава на отпадъците, регулаторните органи в лицето на РИОСВ, включително общината, следва да осъществяват постоянен диалог със заинтересованите страни, за да приемат подходящи регулации за подобряване на системата за управление на отпадъците.

3. Методи за провеждане на консултации

Обхватът на възможните методи за взаимодействие с идентифицираните по-горе заинтересованите страни е широк и може да бъде избран съобразно целите на комуникацията – информиране, убеждаване, консултиране.

Чрез информирането общината е необходимо да предостави информация на заинтересованите страни за хода на разработване на Програмата и за нейното съдържание. За целите на информирането е подходящо да се използват съобщения в местните медии и други изяви в средствата за масово осведомяване, както и интернет страницата на всяка една от общините от региона.

Убеждаването се състои в предоставяне на информация и аргументи, чиято цел е да се спечели подкрепата на идентифицираните заинтересованите страни. Убеждаването е също инструмент за взаимодействие между заинтересованите страни с доминиращо влияние с оглед постигане на консенсус между тях по едни или други аспекти на Програмата. За целите на убеждаването могат да се използват работни срещи, кръгли маси, интернет страницата на всяка една от общините от региона, интервюта в средства за масово осведомяване и др.

Чрез консултирането следва да се търси участието на заинтересовани страни, за да се чуят и отчетат техните мнения и коментари и да се анализират различни варианти за развитие. За целите на консултирането могат да се ползват работни срещи, публични обсъждания, интернет допитване, анкетни карти, кръгли маси с широк кръг заинтересовани страни. С оглед характеристиките на заинтересованите страни и възможностите за привличането им, подходящи методи за консултации с обществеността относно програмата за управление на отпадъците са:

- ***Публикуване на информация на интернет страница на общината***

Интернет страницата на общината е основен инструмент за допитване за мнения и становища и има редица предимства. На първо място, той е прозрачен и най-достъпен и може да бъде използван за отчитане на мнението на широк кръг заинтересовани страни. Използването на интернет страницата ще увеличи шанса за участие в консултациите на повече млади хора, за които е известно, че този метод е единствения използван. Освен това той е ефикасен, тъй като не изисква значителни ресурси, и бърз – предварителната подготовка включва изготвяне на материалите, които ще се публикуват за консултациите.

- ***Публикации и интервюта в медиите***

Община Челопеч следва да изготви кратка информация за местните медии, в която да се информира обществеността за изготвянето на Общинската програма за управление на отпадъците и нейните цели. Добре би било експерт от общината, да осигури интервю на ключови фигури (кмет на общината, председател на съответната комисия в общинските съвети) в местните печатни и/или електронни средства за масово осведомяване.

- ***Анкетно допитване***

Анкетното допитване е полезен метод за събиране на качествена информация за нагласите на населението относно отпадъците в общината.

- ***Кръгла маса***

Кръглата маса е доказано ефективен инструмент за получаване на коментари и мнения от заинтересованите страни. Кръгла маса може да бъде проведена с представители на организации на заинтересованите страни Целесъобразно е да се поканят представители на всички ключови заинтересовани страни.

- ***Работни срещи***

Предвид това, че отговорност за изготвяне на програмата за управление на отпадъците е на кмета на общината, а общинският съвет приемат програмата, наложително е при изготвяне на програмата общинската администрация да проведе една или повече (съобразно необходимостта) работни срещи с комисиите в общинския съвет, които имат отношение към политиката за управление на отпадъците. В този контекст, макар и извън обсъжданата в тази секция тема за консултации с обществеността, следва да се проведе и вътрешно съгласуване на проекта на програма за управление на отпадъците и консултиране между административните звена с функции за отпадъци в общинската администрация съобразно приетите в общината съгласувателни процедури. Работни срещи могат да се проведат и с други групи заинтересовани страни, като например оператори на инфраструктура за отпадъци и организации за оползотворяване, като времето и мястото се избират така, че да осигурят максимално участие и свободна обмяна на мнения и гледни точки.

- ***Обществено обсъждане***

Основен елемент от схемата за провеждане на консултации е общественото обсъждане на проекта на програмата за управление на отпадъците. Общественото обсъждане се предшества от публикуване на интернет страницата на общината на проекта на документа и покана към обществеността и заинтересованите страни за предоставяне на коментари и предложения. По време на общественото обсъждане всички изказани предложения и коментари се документират, а след обсъждането те се анализират и участниците получават информация за включените предложения, както и аргументация за тези, които не са взети предвид.

4. Организиране на процеса на публични консултации

С оглед постигане на ефективност, процесът на публичните консултации трябва да бъде добре подготвен и проведен, като е целесъобразно да се изпълнят някои основни и доказано полезни дейности, а именно:

- ***Определяне на отговорен експерт от общинските администрация***

В най-ранен етап от изготвяне на програмата общината разработва рамка за привличане и консултиране с обществеността, като определя необходимите финансови и човешки ресурси и ясно дефинира задълженията за тази дейност. Препоръчително е общината да определи едно лице за координатор и за връзка, което да се занимава с всички въпроси относно обществените консултации и да регистрира и потвърждава всички подадени мнения и коментари при получаването им. Препоръчително е този експерт да бъде от специализираната дирекция, на която са възложени основните функции за управление на отпадъци.

- ***Изготвяне на схема и график за консултациите с обществеността***

Съобразно графика за изготвяне на общинската програма за управление на отпадъците се изготвя схема за консултации с обществеността и график за провеждането им, в зависимост от избраните методи за консултиране. Приетият в България стандартен срок за провеждане на консултации по проекти на стратегически и нормативни документи е 30 дни. Този срок осигурява достатъчно време за получаване на обратна връзка, за да могат заинтересованите страни да се запознаят с представения проект на програмата, да го оценят и да изготвят своето мнение. В този период се планира и провеждане и обществено обсъждане на проекта на програма, като то не отменя, а допълва провеждането на други форми за информиране и консултиране със заинтересованите страни (например кръгла маса, допитване и др.).

- ***Подготовка на документи за консултациите***

За провеждане на консултации с обществеността е целесъобразно да се подготвят следните документи:

- Кратко резюме от 2-3 страници, което ще съдържа контекстът, основните акценти от Програмата за управление на отпадъците и обхватът на консултациите. Резюмето е

необходимо, за да помогне на заинтересованите страни да се ориентират в основните въпроси и да определят отношението си към консултациите. В резюмето следва да бъдат разяснени основните принципи и елементи на политиката за управление на отпадъците. То трябва да е написано на ясен език и в стил, съобразен с аудиторията от неспециалисти, като се избягват професионални термини и съкращения.

- Писмо от името на кмета до заинтересованите страни държавни институции и ведомства. Необходимо във връзка с покана за изразяване на писмени становища и мнения от определени групи заинтересовани страни - институции и ведомства.
- Съобщение-покана към жителите на общината за участие в обществените консултации, като изразят мнения и коментари по проекта на Програма. Поканата се публикува на интернет страницата на общината, също се поставя в сградата на общината, а може да се публикува и в местни медии. В поканата следва да се посочат началната и крайната дата и начините за изпращане на мнения и коментари със съответните адрес, тел. и ел. поща; както и начините за достъп до програмата. в съобщението следва да се посочи и място за достъп до проектопрограмата в сградата на общината, освен чрез интернет страницата, като се укаже и работното време за достъп.
- Презентация на ключови компоненти от проекта на Програма за управление на отпадъците, която ще се използва в планираните публични събития – обществено обсъждане, кръгла маса и работни срещи.

- ***Публикации в средства за масова информация***

С цел информиране на обществеността и заинтересованите страни за изготвяната програма за управление на отпадъците и с оглед предстоящите консултации с обществеността, препоръчително е общината да осигури публикации в местните медии както чрез информационни съобщения, така и чрез интервю по темата на ръководен служител от общината (кмет, ресорен зам. кмет, експерт по отпадъци/околна среда.)

- ***Публикуване на информация за консултации с обществеността чрез интернет страницата на общината***

Препоръчително е на интернет страницата на общината да се публикува съобщение за изготвения проект на програма и покана за участие в публичните консултации чрез изпращане на мнения и коментари. Публикуват се също пълният текст на проекта на Програмата и Резюме на програмния документ. Определения се отговорен служител от общинската администрация управлява процеса на предоставяне на мнения и коментари от обществеността.

- ***Отразяване на получени бележки в проекта на Програма за управление на отпадъците на общината***

Отговорният служител изготвя протоколи от проведените консултации с обществеността и заинтересованите страни, справка за направените предложения и бележки. Въз основа на протоколите и справките се изготвя обобщен доклад за резултатите от процеса на консултиране, който се съобщава на обществеността чрез публикуване на интернет страницата. В част Въведение в окончателния текст

на програмата за управление на общината се дава кратка информация за процеса на консултиране, осъществен при нейното разработване.

IX. ПРОЦЕДУРА ЗА ПРЕЦЕНКА НЕОБХОДИМОСТТА ОТ ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА И ОЦЕНКА НА СЪВМЕСТИМОСТТА С ПРЕДМЕТА И ЦЕЛИТЕ НА ОПАЗВАНЕ НА ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ, В СЪОТВЕТСТВИЕ С ИЗИСКВАНИЯТА НА ЗООС И ЗБР

Изискванията и последователността на провеждане на процедурите са уредени в Закона за опазване на околната среда и Закона за биологичното разнообразие които определят рамката за провеждане на съвместени процедури за екологична оценка и оценка за съвместимост на планове и програми и съответните подзаконов актове - Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми и Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони.

Общинската програма за управление на отпадъците подлежи на:

- процедура по преценка на необходимостта от извършване на екологична оценка, в изпълнение на чл. 2, ал. 2, т.1 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, издадена на основание на Закона за опазване на околната среда; и
- процедура по оценка за съвместимост с предмета и целите на опазване на защитените зони в изпълнение на чл. 2, ал.1, т.1 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони, издадена на основание на Закона за биологичното разнообразие.

В съответствие с Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони, оценката за съвместимостта на планове, програми и инвестиционни предложения, попадащи в обхвата на ЗООС, се извършва чрез процедурата по екологична оценка по реда на Закона за опазване на околната среда и при спазване на специалните разпоредби на ЗБР и на Глава Трета от Наредбата, т.е. двете процедури са съвместени в една обща процедура.

Компетентен орган

Компетентен орган за провеждане на съвместената процедура е РИОСВ София

Уведомяване на РИОСВ с искане за преценка за екологична оценка - За целите на провеждане на процедурата общината уведомява на най-ранен етап компетентния орган за програмата, като представя в РИОСВ информацията, предвидена в Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми.

Решение на компетентния орган - В предвидения в наредбата срок РИОСВ се произнася с решение за преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка. Компетентният орган преценява необходимостта от извършване на ЕО, като определя степента на значимост на въздействието върху околната среда и човешкото здраве въз основа на:

1. представената от РСУО информация в искането за извършване на оценката;
2. критериите, посочени в чл. 85, ал. 4 от ЗООС;
3. становището от съответната РЗИ, което се изисква служебно от РИОСВ.

При решение да не се извършва екологична оценка за програмата компетентният орган РИОСВ излага в мотивите на решението основания за заключението, че при прилагането на плана или програмата не се предполага значително въздействие върху околната среда и човешкото здраве. При решение да се извърши ЕО за съответния план или програма компетентният орган може да постави изисквания към обхвата на оценката.

В този случай се провежда процедурата за екологична оценка, като се спазват стъпките, етапите и сроковете, определени в Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, до издаване на становището на РИОСВ по екологичната оценка.